

2022

Public service-redovisningen

Public service-
redovisningen
2022

Djuren på djuris börjar skolan (F-3).
I en glänta i skogen ligger världens bästa skola. Följ med när vännerna från förskolan Djuris börjar skolan. Programmen skildrar elevers vardag i skolan genom olika händelser och dilemman. Vad gör man till exempel när ens bästis har en annan bästis?

Innehåll

Förord	7	3.4 Publicistiskt ansvar och granskning av innehållet.....	32	5.3 Folkbildning	54	7.2 Kostnader	83
Kapitel 1 UR:s roll.....	9	3.5 Samverkan och återkoppling.....	33	5.4 Ämnesområden	55	7.3 Produktivitet och kostnadseffektivitet	84
1.1 Årets public service-redovisning	9	3.6 Nya tjänster och förhandsprövning.....	34	5.5 UR ska spegla hela Sverige	56	7.4 Så samarbetar public service-bolagen.....	90
1.2 UR i ett föränderligt medielandskap.....	11	3.7 Språkvård – ett viktigt ansvar för public service.....	34	Kapitel 6 Särskilda uppdrag och målgrupper.....	59	Kapitel 8 Planer för framtiden.....	93
1.3 UR:s mål och strategier.....	14	3.8 Priser och utmärkelser.....	35	6.1 Det utökade utbildningsuppdraget.....	59	Kapitel 9 Bilagor	
Kapitel 2 Värdet av UR.....	18	3.9 Sändningskvalitet.....	36	6.2 Barn och unga	62	9.1 Kontakter med utbildningsväsendet.....	95
2.1 Värde för samhället och individen.....	18	3.10 Utveckling av innehåll, teknik och kompetens.....	37	6.3 Nyheter och fakta	66	9.2 Bilaga uppfyllelse av krav i sändningstillståndet	96
2.2 Kunskapsuppdraget bidrar till lärande	19	3.11 Beredskaps- och säkerhetsfrågor	38	6.4 Kulturella och konstnärliga upplevelser för barn och unga	66	9.3 Bilaga uppfyllelse av krav i medelsvillkor.....	97
2.3 Förtroende, relevans och användbarhet	20	Kapitel 4 Här hittar du UR	41	6.5 Utveckling av programverksamheten för äldre barn och unga	68	9.4 Nationella minoritetsspråk, sammantagen volym samt förstasändningar, alla bolagen	98
2.4 Här finns användarna	22	4.1 Marksänt utbud	41	6.6 Kultur	69	9.5 Sändningstillstånd för Sveriges Utbildningsradio AB 2020-2025	99
2.5 Lyssnande	23	4.2 Digital användning.....	43	6.7 Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning	69	9.6 Medelsvillkor för avseende Sveriges Utbildningsradio AB 2020-2025	100
2.6 Tittande	24	4.3 UR:s digitala plattformar	44	6.8 Program för särskilda målgrupper	74	9.7 Policy för UR:s närvaro på tredjepartsplattformar	102
2.7 Mått för lärandeffekt	25	4.4 UR på tredjepartsplattformar	46	6.9 Minoritetsspråk	76		
Kapitel 3 Så arbetar UR	29	4.5 Kärnverksamhet och kompletterande verksamhet.....	48	Kapitel 7 Så används pengarna.....	83		
3.1 Uppdrag och kvalitet.....	29	Kapitel 5 Ett utbud för alla.....	51	7.1 Intäkter.....	83		
3.2 Variation i produktionsformer	30	5.1 Det breda uppdraget.....	51				
3.3 UR:s bidrag till en livskraftig produktionsmarknad.....	30	5.2 Utbildningsområden	52				

UR 2022 i korthet

UR är en digital kanal

UR:s program sänds i Sveriges Radios och SVT:s kanaler – men den största användningen av programmen sker digitalt, främst på UR Play. UR:s program kan dessutom hittas på till exempel Youtube, Spotify och i vissa fall även på TikTok.

Frihet genom kunskap – för de många och de få

Användningen av program på nationella minoritetsspråk har ökat med 34 procent och utbudet för särskolan har ökat med 23 procent under 2022.

Många barn lär sig läsa med UR

Livet i Bokstavlandet (åk F–3) hjälper barn att knäcka läskoden och är år efter år det mest använda programmet på UR Play. Programserien är ett underhållande ABC-program om vardagen i landet där bokstäver betyder allt.

Teckenspråk är stort

Användningen av UR:s utbud på teckenspråk ökade med 35 procent under 2022. En stor del av förklaringen är att *Bokstavshissen* (åk F–3) ökat mycket i användning, men även *Lilla Aktuellt teckenspråk*. (åk 4–6)

UR är trovärdigt, relevant och användbart

Andelen lärare som anser att UR:s programutbud är trovärdigt, användbart och relevant är

högt och ökar. Bland lärare anser 89 procent att UR är trovärdigt, 83 procent att utbudet är användbart och 81 procent att det är relevant. Även bland allmänheten ökar andelen som anser att UR är trovärdigt, från 58 procent 2021 till 65 procent 2022.

Publiken stannar kvar – och växer

Antalet strömstarter på UR Play ökade under pandemiåren 2020 och 2021 med 58 respektive 27 procent. Men även efter att pandemins restriktioner försvunnit och de flesta gått tillbaka till en mer normal tillvaro har användarna stannat kvar, och till och med ökat med två procent under 2022.

UR stärker källtillit och källkritik

Att kunna skilja på fakta, åsikter och desinformation är alltid viktigt men blir särskilt viktigt i krissituationer som till exempel kriget i Ukraina eller coronapandemin. UR bidrar genom sitt programutbud till att stärka den enskildes medie- och informationskunnighet (MIK) för alla målgrupper, i vardag som i kris.

Många vill se när Djuren på Djuris börjar skolan

Succén *Djuren på Djuris* (förskolan) fick under 2022 en efterlängtd uppföljare i *Djuren på Djuris börjar skolan* (F–3). Användningen av den nya säsongen är hög. Över 4 miljoner har valt att följa när vännerna Satsumas, Ull och Fiolin och de nya klasskamraterna Majjs och Kazoo börjar skolan.

Förord

Vd har ordet

Rysslands invasion av Ukraina var ett faktum. Det var den 24 februari och en tvärfunktionell krisgrupp samlades på UR för en första analys av läget. Vad innebär detta för barn och unga? Vilka behov har lärare och pedagoger i skolan? Hur ser kunskapsbehoven ut hos allmänheten, minoriteterna, teckenspråkstalande?

Lärdomarna från UR:s insats under coronapandemin kom till användning och underlättade omställningen till att snabbt möta de nya, akuta behoven. I första läget handlade det om att stödja lärarna både i att möta den oro som uppstått hos barnen, hemma och i skolan, och att tillgängliggöra befintliga utbildningsprogram för olika årskurser. Därefter handlade det om att snabbt producera nytt programinnehåll som gav kunskap om bakgrunden till kriget, om krigets lagar, propaganda och desinformation, NATO med mera. Programproduktion ställdes om och nyhetsprogram på moderna språk och svenskt teckenspråk, liksom Lilla Aktuellt och Lilla Aktuellt Skola, producerade innehåll om den uppkomna situationen.

Nästa steg blev att stödja lärarna i att möta unga ukrainare som tagit sin tillflykt till Sverige och som fångades upp av svenska skolan. UR textade och dubbade (framför allt för yngre barn) 171 utbildningsprogram på ukrainska för alla årskurser under våren för att det skulle finnas användbart programutbud tillgängligt för lärarna att visa i mötet med de nya eleverna.

Att det finns ett public service-bolag med ett särskilt utbildningsuppdrag är en verklig tillgång under normala omständigheter. I tider av samhällskris framträder vikten av uppdraget med än skarpare konturer.

Ett viktigt uppdrag

UR ska bidra till att lösa samhällsutmaningar genom att tillgängliggöra kunskap. Det är en central del i UR:s övergripande strategi men också något som särskiljer UR från den vanliga journalistiken som granskar och belyser, men inte har till uppgift att bidra till lösningar. UR kombinerar journalistik med pedagogik och skapar på så sätt upplevelser som berikar. Genom utbildande och folkbildande program ger UR alla i Sverige möjlighet till kunskap och, genom den, tillgång till sin fulla potential. UR:s vision är ”Frihet genom kunskap – för de många och de få”.

Varje valår gör UR en särskild satsning i alla utbildningsstadier i grundskolan, gymnasiet och

särskolan samt för teckenspråkstalande. Utbildningsprogram kring grundläggande kunskaper om vårt demokratiska system uppdateras och nya produceras där behov finns. Dessa program används sedan i undervisningen även under läsåren mellan valen.

En samhällsutmaning som UR prioriterar särskilt under 2022 är hållbar utveckling med fortsatta satsningar som *Prylberget* och *Klimatarvet* för en bred allmänhet och *Uppdrag framtid* och *Klimatkompis* för elever i grundskolans lågstadium. Ett annat område som UR återkommande producerar program inom är olika skriv- och lässatsningar, som exempelvis radioserien *Läs och skriv med Ylva* (F–3). Dessa program är en central del i att minska kunskapsklyftorna då grunden för all vidare kunskapsinhämtning är att man har tillgång till sitt språk.

Ett stort utvecklingsprojekt under 2022 har varit att tillgängliggöra vetenskap och svensk forskning till en bredare publik. Detta görs i samverkan med högskolor och universitet och är en viktig del i att tillgängliggöra svenska forskningsresultat för allmänheten, högskolans så kallade tredje uppgift. Under 2022 lanserades radioprogrammet *Besserwisser* (allmän folkbildning) för de som tröttnat på ”killgissningar” och vill ha vetenskapliga fakta som grund. Under 2022 har också programserien *Sverige forskar* producerats där svenska forskare delar med sig av sin forskning kring en rad olika områden på ett modernt och lättillgängligt sätt. Syftet är att nå ut till en bredare publik än de redan initierade. Programserien publiceras i början av 2023 och kommer löpande att utvecklas både vad gäller format och innehåll.

Välkommen till UR:s public service-redovisning av verksamhet och samhällsnytta 2022. Trevlig läsning!

Per Bergkrantz
TF VD, SVERIGES
UTBILDNINGSGRUPP
RADIO AB

FOTO: TORBJÖRN EKERÅCKE

Kroppen, psyket och livet (allmän folkbildning) är en dokumentärserie om livet i hälsa och sjukdom. Tittaren får möta människor med gripande livsberättelser som lett till nya insikter.

FOTO: TOMMI PARKKINEN/VYLE

Villkor som kapitel 1 svarar på:
• Sveriges Utbildningsradio AB (UR) har till uppgift att bedriva programverksamhet inom utbildningsområdet i allmänhetens tjänst. Verksamheten ska präglas av oberoende och stark integritet och bedrivs självständigt i förhållande till såväl staten som olika ekonomiska, politiska och andra intressen och maktsfärer i samhället.

Ur sändningstillståndets inledning.

• Medelsvillkor 19–21

• Läs mer i bilaga 9.6 Medelsvillkor för UR

UR:s roll

UR är ett oberoende och självständigt public service-bolag med ett unikt kunskapsuppdrag som vilar på utbildning och folkbildning. UR producerar, sänder och tillgängliggör radio- och tv-program för alla åldrar och alla utbildningsstadier. I fokus för programutbudet står alltid kunskap – för de många och de få.

UR drivs av att ge alla frihet genom kunskap. Att kunna fatta välgrundade beslut utifrån förvärvat kunskap – och även fritt välja sin väg genom livet – är en förutsättning för en levande demokrati. UR har ett unikt kunskapsuppdrag som vilar på utbildning och folkbildning.

Det innebär att UR producerar ett utbud som vänder sig till barn i förskolan, elever i grund- och gymnasieskola liksom folkhögskola och komvux men även till föräldrar, seniorer och nationella minoritetspraksgrupper. På så sätt kan UR bidra till att minska kunskapsklyftorna i vårt samhälle. UR:s verksamhet fokuserar på att alla – oavsett förutsättningar – ska få samma möjligheter att klara kunskapsmålen i skolan, att alla ska få möjlighet till ett livslångt lärande och att ingen ska behöva stå utanför samhället på grund av bristande kunskap. UR kan med sitt specifika kunskapsuppdrag och sitt utbud bidra till barns, ungas och vuxnas lärande och utveckling och därmed bidra till att stärka demokratiska värden.

UR:s public service-redovisning för 2022 skildrar hur programbolaget har levt upp till sitt public service-uppdrag under året.

1.1 Årets public service-redovisning

UR, Sveriges Radio och SVT lämnar varje år in var sin public service-redovisning till Kulturdepartementet samt granskningsnämnden vid Myndigheten för press, radio och tv. Arbetet med att utforma, utveckla och kvalitetsssäkra public service-redovisningen pågår löpande under hela året. Ambitionen är att de färdiga publikationerna också ska kunna fungera som värdefull information till allmänheten och bidra till offentlig diskussion om public service-bolagens verksamheter. UR är ett public service-bolag med uppdrag att bedriva programverksamhet i allmänhetens tjänst, finansierat via en inkomstbaserad public service-avgift som samlas in via skattsedeln. För UR är det av största vikt att hantera de medel som tilldelas bolaget på ett ansvarsfullt sätt och att redovisa detta så transparent som möjligt – både för myndigheten och politiker men också för användarna av programmen, de som finansierar verksamheten. Därför är det en självklar utgångspunkt att public service-redovisningen ska vara tillgänglig på ett publikvänligt sätt.

Årets public service-redovisning beskriver hur UR under 2022 har fullgjort det uppdrag som

Mejl till UR

"Hej Utbildningsradio! Jag blev otroligt glad att se att Bildningsbyråns programserie om politiska tänkare ligger kvar på UR Play. Den är helt ovärderlig i samhällskunskapen som en introduktion till ideologier."

HERMANN HESSE

COLLAGE: UR

▲ I *Bildningsbyrån – tänka mot strömmen* porträtteras Nobelpristagaren Hermann Hesse, världens kanske första hippie. Han är en av de mest översatta och lästa tyskspråkiga författarna.

fastställt av riksdag och regering och som finns beskrivet i sändningstillstånd och medelsvillkor. Samtliga krav som ställs i UR:s sändningstillstånd och medelsvillkor besvaras i denna redovisning och i varje kapitel hänvisas till vilka villkor som kapitlet besvarar. Sist i denna redovisning, i bilagorna 9.1 och 9.2, finns också en översikt över vilka kapitel som besvarar vilka villkor.

Så arbetar bolagen för att utveckla redovisningarna

De tre programbolagen arbetar i hög utsträckning gemensamt under året med att forma kommande public service-redovisningar. Då public service är finansierat via skattsedeln och med uppdrag att verka i allmänhetens tjänst är det både rimligt och önskvärt att verksamheten granskas och att bolagen redovisar denna så transparent och lättillgängligt som möjligt.

Bolagen har också ett nära och kontinuerligt samarbete för att utveckla redovisningarna i gemensam riktning så långt det är möjligt sett till att de tre bolagen verkar på olika marknader (ljud, rörlig bild samt utbildning) med var för sig olika förutsättningar och utmaningar.

Inför årets redovisning har bolagen genomfört ett antal gemensamma förändringar för att utveckla innehållet i och tillgängligheten till respektive redovisning. Till exempel har arbetet med att åstadkomma en så gemensam disposition av kapitel och redovisningsform som möjligt fortsatt. Bolagen har också gjort en gemensam översyn av rubriker och kapiteltitlar för att göra redovisningarna mer lättillgängliga.

Kommentarer till nämndens beslut

I beslutet för 2021 års redovisningar skrev granskningsnämnden att det är ”i hög grad angeläget

att redovisningarna är så enkla, koncentrerade, konkreta och lättillgängliga som möjligt” och att ”redovisningarna genomgående bör utvecklas för att uppfylla dessa allmänna krav på lättillgänglighet”.

Det är självklart public service-bolagens gemensamma ambition att åstadkomma detta.

Bolagen har förståelse för att granskningsnämnden vill ha så tydlig information som möjligt för att kunna bedöma hur bolagen har uppfyllt sina respektive public service-uppdrag. Nämnden har återkommande önskat att bolagen på flera ställen ska utveckla resonemang och sakuppgifter. Kraven på ökad informationsmängd får dock ett antal effekter för redovisningarna. När resonemang och upplysningar behöver göras mer detaljerade blir fakta och statistiska uppgifter ofta mer unika och specifika för respektive bolag, dessutom blir redovisningarna mer omfattande. Bolagen arbetar löpande för att förtydliga och förenkla redovisningarna utifrån givna förutsättningar. Samtidigt skiljer sig uppdrag och arbetssätt mellan bolagen vilket gör att även redovisningarna skiljer sig åt i vissa avseenden.

UR:s ambition är självklart att tillhandahålla den information som är möjlig att ge. Samtidigt är det viktigt att så tydligt som möjligt beskriva varför det inom vissa områden inte är möjligt att redovisa siffror som på ett rättvisande sätt beskriver verksamheten. Public service-uppdraget är komplext och kräver en lång rad avvägningar av ekonomisk, etisk, publicistisk, konstnärlig samt pedagogisk art. I syfte att uppfylla ett enskilt krav är det av yttersta vikt att inte införa mått och metoder som indirekt riskerar att skapa incitament som står i strid med uppdragets villkor och krav. UR anser att vissa värden inte är mätbara eller åtminstone lämpar sig dåligt för att betraktas som kvant-

teter, till exempel vad gäller att sätta nyckeltal i relation till förbrukade resurser, se kapitel 7.3.

Produktionsresurser per kön

I beslutet avseende 2021 års redovisningar ansåg nämnden att det skulle vara värdefullt att i public service-bolagens kommande redovisningar kunna följa hur mycket resurser som fördelas på respektive kön i olika produktionsformer. Bolagen anser dock samstämmigt att detta inte är en uppgift som skulle ge väsentlig information om verksamheten, även om syftet är gott.

Att försöka följa och redovisa kostnader och resursförbrukning uppdelat på respektive kön är dessutom förknippat med stora metodmässiga utmaningar. Det är till exempel svårt att beräkna snittkostnader för extern medverkan i program då en del av medverkande gör det utan att erhålla arvode, till exempel forskare, politiker eller andra som medverkar utifrån deras yrkesroller eller positioner i samhället. Åter andra medverkande, som skådespelare eller externa programledare, arvoderas självklart. Vidare är skillnader i kostnader större mellan olika typer av utbud än mellan könen.

Det skulle dessutom medföra ett omfattande administrativt arbete, inte minst eftersom stora delar av företagets produktion sker i samarbete med externa aktörer. Det skulle därför vara både svårt, tidskrävande och vanskligt att dra några slutsatser av resultaten. Public service-bolagen arbetar för att representationen bland medverkande som helhet ska spegla hela landet och variationen i befolkningen. Men detta görs inte bäst genom att redovisa i kronor och ören vilken slags medverkande som har lett till störst resursförbrukning. Det viktiga måste vara att programverksamheten enligt kraven i sändningstillståndet ”som helhet bedrivs utifrån ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv”. Bolagen strävar därför efter att förtydliga redovisningen av arbete för jämställdhet på annat sätt.

Förändringar i årets redovisning

Då de tre public service-bolagen har olika uppdrag, förutsättningar och mål kan inte alla definitioner eller indikatorer vara gemensamma. Varje bolag behöver ge egna exempel och beskrivningar och ibland även ha egna definitioner och indikatorer som bäst motsvarar det specifika uppdraget.

UR har sedan förra redovisningen ytterligare utvecklat en del mål och resultatbeskrivningar för att göra redovisningen ännu tydligare och mer transparent. Bland annat har kapitel 7.3, Produktivitet och kostnadseffektivitet, utökats och måttet för lärandebetyg har förfinats något och återfinns i årets

redovisning i kapitel 2, Värdet av UR.

Allt som redovisas i tabeller och text avser sändningar i marknätet om inte annat anges. Liksom tidigare år redovisar UR utbudsvolym och innehåll uppdelat på yngre barn, äldre barn, unga samt vuxna. I alla tabeller återges utbildningsområden enligt tabellen längst ned på sidan.

1.2 UR i ett föränderligt medielandskap

Liksom många andra medieaktörer befinner sig UR på en mediemarknad som präglas av snabb digital utveckling där globala teknikjättar både erbjuder innehåll och distributionskanaler. On demand-tjänster på nätet för tittande och lyssnande har ökat kraftigt de senaste åren och fortsätter att öka liksom mediekonsumtionen på olika digitala plattformar. Efter ett (tillfälligt) uppsving under pandemiåret 2020 gick tv-tittandet återigen ner 2021 och fortsatte att minska under 2022. I målgruppen 15–64 år har tv-tittandet fallit med hela 12 procent under 2022 jämfört med 2021. Barn och unga har mer eller mindre övergått till en digital mediekonsumtion, men även lärare, föräldrar och andra viktiga målgrupper följer efter i allt högre utsträckning. Globala aktörer som Netflix, HBO Max, Disney+ och Youtube är de dominerande videoströmningstjänsterna på den svenska marknaden.

På ljudmarknaden är lyssningen i marknätet relativt stabil samtidigt som den digitala ljudmarknaden växer. Och till skillnad från videoströmning så dominerar marknaden för ljudströmningstjänster av svenska bolag. Spotify, Acast, Storytel och Nextory har alla grundats i Sverige och erbjuder allt fler podcasts, ljudböcker och inte minst strömmad musik som har blivit en del av många svenskers vardag.

Sammantaget finns det nu, utifrån användarnas perspektiv, ett nästan oändligt utbud av audio och video där allt fler strömningstjänster konkurrerar om tittarnas och lyssnarnas tid. Men när utbudet och därmed konkurrensen om människors tid växer så växer även utmaningen för UR (och Sveriges Radio/SVT) att bibehålla relevans hos målgrupperna. Detta gör att digitala plattformar, såväl UR:s egna som externa, är nödvändiga för distribution ▶

Utbildningsområde	Motsvarar utbildningsstadium
Yngre barn (0–9 år)	Förskola, grundskola åk F–3, grundsärskola åk F–3
Äldre barn (9–12 år)	Grundskola åk 4–6, grundsärskola åk 4–6
Unga (12–19)	Grundskola åk 7–9, gymnasium, grundsärskola åk 7–9, gymnasiesärskola
Högskola	Inkluderar bl a lärarfortbildning
Folkhögskola/studieförbund	Organiserad folkbildning
Folkbildning	Allmänt folkbildande program
Vuxenutbildning	Komvux

Om Historia förklarad

”Jag undrar om några fler program i den utmärkta serien *Historia förklarad* är planerade eller på gång? Några program om svensk 1900-talshistoria vore oerhört användbart inte minst för gymnasiets korta kurser i historia.”

FOTO: JOAR PLUNGER

▲ I november 2022 spelade *Tänk till* in "Jag mår som sämst under julen" där flera unga berättade om varför julen för dem inte är en högtid de ser fram emot. Videon publicerades på Youtube och TikTok där den fick över 300 000 visningar och många igenkänningskommentarer.

såväl som kommunikation, både för att nå allt fler målgrupper och för att behålla befintliga.

Den pågående fragmentiseringen av mediekonsumtionen innebär också en förflyttning från masskommunikation till en mer individanpassad medieinnehållsdistribution. Detta får långtgående konsekvenser. Kommerciella aktörer utvecklar sina affärsmodeller alltmer utifrån data om individers specifika intressen. För public service är det en utmaning att förena denna utveckling med sin roll som kollektiv nytthet och sitt uppdrag att nå alla, hela Sverige.

Samtidigt ger ickelinjär mediekonsumtion, på flera plattformar, nya möjligheter att nå publiken eftersom konsumtionen kan ske under en lång tidsperiod (long-tail) jämfört med att ta del av programinnehåll vid ett specifikt sändningstillfälle.

I detta snabbföränderliga medielandskap fyller public service-bolagen en viktig demokratisk roll i att erbjuda opartiskt och sakligt innehåll till allmänheten, både i marknätet och på digitala plattformar. En avgörande förutsättning för att fylla den rollen är att publiken har förtroende för public service och dess innehåll. Och förtroendet för public service är högt såväl i relation till övriga svenska medier som i ett internationellt perspektiv. I senaste SOM-undersökningen uppger drygt sju av tio av de tillfrågade att de har stort eller mycket stort förtroende för SVT och Sveriges Radio. I samma undersökning uppger 53 procent att de har mycket eller ganska stort förtroende för UR och 63 procent anser att UR har mycket eller ganska stort värde för samhället. Och bland Sveriges lärare, den målgrupp som har störst kännedom om UR:s utbud, är förtroendet mycket högt. I den

senaste attitydundersökningen som Novus utfört på uppdrag av UR anser hela 89 procent av de tillfrågade lärarna att UR:s utbud är trovärdigt, lika stor andel har en positiv inställning till public service samt anser att UR bidrar till lärande. Förtroendet för UR och public service-bolagen är dessutom stabilt över tid enligt såväl SOM-undersökningarna som UR:s årliga attitydmätningar.

Inte minst under de senaste åren då världen präglats av coronapandemin och Rysslands anfallskrig mot Ukraina har de tre public service-bolagen fyllt människors behov av att ta del av saklig och oberoende journalistik vilket har manifesterats i en ökad användning. Under 2020 och 2021 ökade användningen av UR:s programutbud dramatiskt och har under 2022 fortsatt att öka om än i betydligt lägre grad.

Resurskrävande utveckling

Den omfattande strukturförändring av radio- och tv-branschen, som bland annat innebär en successiv förflyttning från sändningar via marknätet till en huvudsakligen digital distribution och användning, ställer stora krav på UR och andra medieaktörer. UR måste därför kontinuerligt utveckla de egna plattformarna för att där kunna tillgängliggöra programutbudet för alla målgrupper. Det innebär att betydande resurser med nödvändighet måste läggas på att utveckla och anpassa de digitala plattformarna för att kunna erbjuda användarna de gränssnitt och funktionaliteter som de efterfrågar – samtidigt som resurser även måste läggas på sändningar i marknätet.

För att kunna konkurrera med de globala teknikjättarna och internationella strömningstjänsterna

krävs investeringar i och utveckling av nya digitala lösningar för såväl programformat och produktion som distribution och kommunikation. Allt för att kunna erbjuda ett relevant innehåll som är lättillgängligt och attraktivt. Det är dock en konkurrens på ojämlika villkor då de stora teknikbolagen har helt andra ekonomiska förutsättningar. Med omsättningar på flera miljarder har de möjlighet att investera avsevärda summor på utveckling och innovation som leder till nya gränssnitt och funktionaliteter som användarna sedan förutsätter att andra aktörer, inklusive public service-bolagen, också erbjuder.

Användarbeteenden i förändring

För att UR ska kunna skapa nytta för användarna måste såväl innehåll som form och distribution utgå från användarens verklighet, behov och mediekonsumtionsmönster. UR arbetar därför kontinuerligt med att göra programutbudet tillgängligt för fler och flera olika användargrupper med specifika behov, till exempel genom att utveckla metadata, sökfunktioner och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

Att UR:s utbud finns fritt tillgängligt digitalt är en självklarhet för användarna och en nödvändighet för UR för att nå och fortsatt vara relevant för dem. I takt med att mediekonsumtionen on demand ökar måste UR därför försäkra sig om att programutbudet är synligt och tillgängligt så att användarna både kan hitta och välja UR:s utbud.

Digitala tredjepartsplattformar

Externa distributionsplattformar och sociala medier är viktiga komplement till UR:s egna onlinetjänster men dessa behöver användas med restriktivitet. Å ena sidan ger de UR möjligheter att nå ut med sitt kunskapsinnehåll till målgrupper som annars kanske inte hittar till UR:s utbud, som ungdomar eller nyanlända och i allt högre utsträckning även nya lärare.

Enligt en Novus-undersökning som genomfördes 2020 på uppdrag av UR är Youtube numera den främsta källan när lärare söker rörligt material att använda i undervisningen. Plattformen är också sedan länge den främsta för unga när de söker material. Därför behöver UR vara där användarna finns för att kunna nå dem med ett kunskapsinnehåll. UR har till exempel framgångsrikt kunnat nå en ung publik på sina Youtubekanaler *Tänk till* och *Orka plugga*.

Å andra sidan har den digitala utvecklingen inneburit att globala företag, som inte bara producerar eget innehåll utan även vill kontrollera hur innehåll distribueras och visas, har fått en stark

maktposition på den svenska marknaden.

Syftet med UR:s närvaro på tredjepartsplattformar är att öka möjligheterna att upptäckas av, skapa relation till och ha dialog med de användare som är svåra att nå enbart på de egna plattformarna. Därför distribueras UR:s podd- och radioutbud även via externa plattformar som Spotify, Apple podcaster och SR Play och en del av video-utbudet på UR:s Youtubekanaler, på SVT Play samt i vissa fall på TikTok. UR ska dock aldrig bli beroende av kommersiella aktörers plattformar och kommer även fortsatt finnas där med restriktivitet och med ett noggrant gjort urval av utbudet.

Distribution av public service

Det är omöjligt att med tillräcklig säkerhet förutsäga hur distributionen på mediemarknaden kommer att utvecklas de närmaste åren. För public service-bolagen blir frågan om och hur regleringen ska anpassas till detta nya medielandskap alltmer angelägen. Bland de viktiga aspekterna för UR i diskussionen om framtidens distribution finns frågor kring utformningen av en teknikneutral reglering av public service, vidareändningsplikten och upptäckbarheten i det nya digitala landskapet.

Den snabba medieutvecklingen ställer höga krav på att UR kan utveckla ett on demand-utbud som är tillgängligt när användarna önskar och på de plattformar som de föredrar. Att hitta rätt balans i hanteringen av plattformarnas allt starkare marknadsposition är en utmaning för många aktörer – för UR, för andra medie- och utbildningsföretag och även för nationella och europeiska lagstiftare.

Utbildningsmarknad i snabb förändring

UR verkar inte bara på mediemarknaden utan även på utbildningsmarknaden som också den påverkas av globalisering, digitalisering och snabb teknikutveckling ►

FOTO: UR

Om bakgrundsmusik i Kunskapskanalen

"Varför har ni så högt ljud på bakgrundsmusiken? Mycket svårt och störande vid hörselnedsättning."

Mejl till UR

"Hej, vi bor utomlands och älskar allt fantastiskt UR-innehåll för barnen. Finns det en plan på att göra appen tillgänglig på Android TV, precis som den finns på apple TV?"

FOTO: MARKUS JORDBÖ/COLLAGE, EMMALINA BLOMBERG

▲ **Boktrailern** (åk 7–9) är en serie där kända profiler berättar om var sin bok. Målet är att väcka nyfikenhet, underlätta läsningen och sänka ribban in i bokens värld. Serien vänder sig till elever med svenska som andraspråk.

ling. Allt fler aktörer producerar och tillgängliggör ett lärande innehåll digitalt vilket har underlättats av att teknikutvecklingen gjort det både betydligt billigare och enklare att producera såväl audio som video.

Smarta lärandemiljöer utvecklas snabbt liksom edtech-branschen. Begrepp som artificiell intelligens, virtual reality, augmented reality och learning analytics blir allt vanligare och bidrar till nya läromedelserbjudanden. Hur utvecklingen av nya gränssnitt som till exempel talsyntes samt ögon- och röststyrning påverkar användarnas behov och beteenden är ovisst, men de kommer helt säkert att beröra utbildningsmarknaden på sikt. Ett exempel på hur teknikutvecklingen påverkar utbildningsväsendet är den textbaserade AI-roboten ChatGPT. Den kan ge snabba och välformulerade svar och har

beskrivits både som en potentiell fuskmaskin och ett kraftfullt pedagogiskt verktyg.

UR följer den snabba tekniska utvecklingen och de förändrade mediekonsumtionsmönstren liksom pågående utveckling och debatt på skol- och utbildningsområdet för att UR:s kunskapsutbud på bästa sätt ska bidra till minskade kunskapsklyftor i samhället.

1.3 UR:s mål och strategier

UR har ett tydligt kunskapsuppdrag som vilar på utbildning och folkbildning, riktat till hela befolkningen – för de många och de få. UR gör program som riktar sig både till en bred allmänhet, till elever inom grund- och gymnasieskola liksom program som riktar sig till mindre målgrupper som till exempel nationella minoriteter, personer med funktionsnedsättningar/-variationer och elever inom särskolan. Oavsett målgrupp står alltid kunskapsinhämtning i centrum.

Verksamheten ska präglas av oberoende, stark integritet och bedrivs självständigt i förhållande till såväl staten som olika ekonomiska, politiska samt andra intressen och maktsfärer i samhället.

För tillståndsperioden 2020–2025 har UR antagit en övergripande strategi som vilar på tre principer: *UR ska bidra till att lösa viktiga samhällsutmaningar.* En övergripande utmaning är att bidra till att minska kunskapsklyftorna och att göra skillnad i kunskap och lärande för den enskilda individen,

oavsett ålder och utbildningsnivå. För de närmaste åren har UR har identifierat tre viktiga samhällsutmaningar att fokusera särskilt på:

- *MIK* – UR ska bidra till att den enskilda individen ska kunna navigera i dagens informationslandskap och själv kunna avgöra vad som är sant, falskt eller mittemellan. Det handlar om att stärka medie- och informationskunnigheten (MIK) hos alla. Och de närmaste åren kommer UR satsa på ökad kunskap om källtillit och desinformation.
- *Hållbart samhälle* – UR ska bidra till kunskap om hur man lever ett mer hållbart liv såväl socialt, ekologiskt som ekonomiskt.
- *Språk* – UR ska bidra till att utveckla ett rikt språk för att kunna klara sig i samhället. Språket är både en väg in i samhället och en väg ut i livet. Genom ett rikt programutbud på svenska, moderna språk, på svenska som andraspråk samt på nationella och övriga minoritetsspråk fokuserar UR på att stärka språkutvecklingen.

UR ska utgå från en digital mediekonsumtion.

Liksom andra medieaktörer befinner sig UR i en förflyttning från broadcast till online. Detta ställer höga krav på att UR kan utveckla ett utbud som är tillgängligt när användarna önskar det och på de plattformar där användarna finns.

UR ska utveckla sin särart.

Att kombinera journalistik och pedagogik är unikt för UR:s programutbud. Genom denna kombination skapar UR program som bidrar till ny och bestående kunskap hos användarna.

Kunskapsvision

UR:s vision är att bidra till frihet genom kunskap – för de många och de få. Genom att producera och sända program som stärker och ger kunskap, som bildar och lär ut, bidrar UR till individens möjlighet att vara en del av samhället. Detta innebär att utvecklas och växa, att kunna förstå samtiden och vara en del av samhällets demokratiska processer och samtal.

Programutbudet ska tillföra värde för användarna i form av ökad förståelse, kunskap och bildning. UR har utvecklat en metod för att kunna mäta effekt på lärandet med syfte att uppskatta hur användbart ett program är utifrån ett lärandeperspektiv, vilket redovisas i kapitel 2.7 Mått för lärandeeffekt.

Dessutom undersöker UR årligen användarnas attityder utifrån värden som kunskapsuppdragets bidrag till lärande, förtroende, relevans och användbarhet samt mångfald och spegling utifrån

FOTO: MIKAEL MALINAR

strategiska mål för tillståndsperioden. UR:s programutbud ska vara till för alla och ska spegla förhållanden i hela landet och den variation som finns i befolkningen. Att spegla mångfalden i programutbudet liksom bland medarbetarna är ett strategiskt mål för UR och ett sätt att få in fler perspektiv i produktionen och att höja kvaliteten på programmen.

UR:s utbud ska bidra till ökad förståelse, kunskap och bildning oavsett ålder, förutsättningar och utbildningsnivå. UR utgår alltid från användarnas behov och verklighet och för därför en kontinuerlig dialog med dem. Dels för att deras synpunkter bidrar till att utveckla programverksamheten, dels för se till att programmen är relevanta och blir använda.

UR:s unika röst

UR:s programproduktion bygger på en kombination av journalistik och pedagogik vilket gör UR till en unik medieaktör. Programmen utmärks av ett pedagogiskt berättande, publicistiskt oberoende, hög trovärdighet och hög kvalitet både till form och innehåll. UR bidrar med upplevelser som förändrar. Programmen används, uppskattas av målgrupperna och vinner även priser.

UR:s program ska ha effekt på längre sikt än bara vid själva sändningen/publiceringen. För att programmen ska kunna göra skillnad i människors lärande krävs bland annat att de är användbara inom utbildningen och de behöver därför ha en hållbarhet som är mer långvarig än till exempel ett nyhets- eller aktualitetsprogram. Det betyder i sin tur att UR producerar program som långsiktigt ska kunna vara relevanta och användbara, vilket ger UR en rik programskatt. I december 2022 fanns drygt 18 900 program tillgängliga på UR Play och drygt 21 500 i UR:s slutna nätverk (UR Access) för utbildningsväsendet.

▲ I **Uppdrag framtid** (åk 4–6) möter tittaren barn från hela Sverige som kämpar för en hållbar framtid, till exempel Tora i Västerås som ägnar sig åt stadsodling.

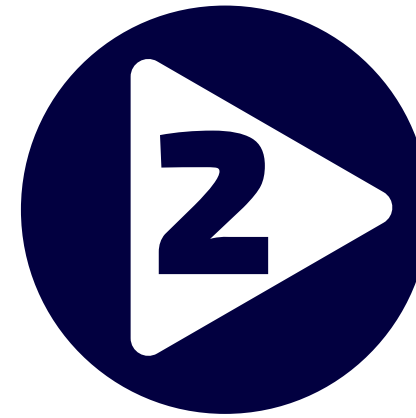
FOTO: JONAS LIND

Dröm om demokrati (åk 4–6) tar upp grundläggande kunskaper om vår demokrati.

DRÖM OM DEMOKRATI

Kul fakta – rymden (åk F-3, 4-6) är en radioserie som på ett humoristiskt sätt tar upp fenomen och begrepp som rör universum. Till exempel kan lyssnaren få veta mer om hur Nasa testat en ny metod för att få asteroider ur kurs så att de inte träffar vår planet.

Värdet av UR

UR bidrar med värde för såväl samhället som individen genom ett programutbud som stärker kunskap och bildning för barn, unga och vuxna. Under 2022 har användningen av UR:s programutbud legat på samma höga nivå som uppnåddes under pandemin. Kunskapsutbudet uppfattas som trovärdigt, relevant och användbart – och det bidrar till lärande.

Liksom övriga medieaktörer befinner sig UR i en utmanande förflyttning från broadcast till online. Ett tydligt krav från användarna är att programmen ska vara tillgängliga för dem när de väljer att titta eller lyssna. Det ställer större krav på tillgänglighet både vad gäller hur länge ett program är tillgängligt och hur stort utbudet är liksom hur lätt det är att hitta det. Allt eftersom tekniken utvecklas och UR:s utbud tillgängliggörs på nya plattformar ökar komplexiteten i att följa användningen. Samtidigt öppnas nya möjligheter till att lära mer om och lära känna användarna genom den dialog som UR kan ha med dem via videodelningsplattformar och olika sociala medier. Dialogen med användarna ger viktig återkoppling kring programutbudet och bidrar till utvecklingen av nya program.

UR:s program tillgängliggörs på UR Play och via det slutna nätverket UR Access och det är på dessa digitala plattformar som den huvudsakliga användningen av program sker. I slutet av december fanns drygt 18 900 program fritt tillgängliga på UR:s digitala plattformar (UR Play webb och app) och cirka 21 500 program fanns tillgängliga via UR Access.

Möjligheten till en flexibel och långsiktig

användning skapar en unik bredd i utbudet och gör att användarna kan ta del av program som sänts för flera år sedan, men som fortfarande är relevanta. Under 2022 tillhörde *Livet i Bokstavslandet*, *Djuren på Djuris*, *Bokstavshissen*, *Pinos dagbok* samt *Tripp, Trapp, Träd* (samtliga för förskola eller årskurs F-3) UR:s populäraste serier och de fortsätter att ha stor användning många år efter att de först publicerades. Till exempel har *Livet i Bokstavslandets* tre säsonger startats mer än 8 miljoner gånger sedan 2014.

Via Mediamätning i Skandinavien AB (MMS) och Kantar Sifo följer UR tittandet och lyssnandet på UR-program på tv och webben samt i radio. Användningen på UR:s digitala plattformar och via mediecentralerna följs också upp internt via bland annat Google analytics.

Det räcker emellertid inte med att mäta hur många som har tagit del av UR:s program för att avgöra hur UR lyckas skapa effekt. Därför kompletteras användarmätningarna med andra undersökningar som exempelvis UR:s årliga attitydundersökning bland lärare och allmänhet. Utbudet behöver både nå fram till och upplevas som relevant för målgrupperna för att kunna göra skillnad i människors lärande. ▶

Villkor som kapitel 2 svarar på:

- Sändningstillstånd 7-8, 14 §§
- Medelsvillkor 20-21
- Läs mer i bilaga 9.5 Sändningsvillkor för UR och 9.6 Medelsvillkor för UR

Mejl till UR

"Hej, jag är 17 år och från Malmö. Jag såg nyligen att Geografens testamente ska försvinna den 30 juni 2022. Jag vill ber er att inte ta bort just denna serie, den fick mig att älska och förstå geografi och förstå världen runt omkring mig ända sedan jag såg den i fjärde klass."

Mejl till UR

"Vi vet ju alla att anställda på SVT och Sveriges Radio inte tillhör dom skarpaste hjärnorna på vår jord. Ert arbete handlar bara om en politisk vänstervriden agenda ni ska driva och har blivit anställda för, inte intelligens.

P.S. Glömde nämna UR, samma kommunistiska politiska agenda som de övriga. D.S."

Attitydundersökning bland användarna

2022 är åttonde året i rad som Novus, på uppdrag av UR, genomför en stor attitydundersökning under november månad. Frågorna för 2022 är, liksom för föregående års undersökning, formulerade utifrån UR:s mål och övergripande strategi som gäller 2020–2025.

Nedan redovisas resultaten från den årliga attitydundersökning kring UR:s mål men i undersökningen mäts som vanligt även kännedom om och användning av UR:s utbud. Ambitionen är att användarnas attityder under perioden ska utvecklas så att målen har uppnåtts vid utgången av 2025.

Fyra grupper intervjuas i undersökningen: lärare i alla stadier (förskola, åk F–3, åk 4–6, åk 7–9, gymnasiet, folkhögskola/studieförbund, särskolan och SFI), allmänheten 16–79 år, föräldrar med hemmavarande barn 0–17 år, samt barn 6–15 år.

Inför 2022 års undersökning har grupperna lärare på högskola/universitet samt gymnasieelever tagits bort ur undersökningen. Gymnasieelever ingår i allmänheten och då UR inte har ställt upp specifika mål kring denna grupp särredovisas inte heller resultaten för den. Eftersom UR inte producerar ett utbud specifikt tänkt att användas i undervisningen på högskolenivå är den lärargruppen inte relevant att räkna in till övriga lärargrupper. Resultatet för lärargrupperna påverkas då målgruppen högskola/universitet tagits bort, tidigare års resultat har därför räknats om så att resultaten blir jämförbara.

Under november 2022 genomfördes telefonintervjuer med drygt 1 300 lärare, 200 inom varje stadium från förskola till och med gymnasiet och 100 inom varje övrigt stadium. Allmänheten intervjuades via

webb i Novus Sverigepanel och totalt genomfördes 2 009 intervjuer varav extrafrågor har ställts till 509 föräldrar med barn 0–17 år. Även 339 barn mellan 6 och 15 år har intervjuats.

I årets undersökning har basen för det UR definierar som användare bland allmänheten ändrats från de som någon gång tagit del av UR via någon av de kanaler och plattformar där UR:s utbud finns till de som sett eller hört något program det senaste året. Anledningen till bytet är att de som vet att de sett eller hört program kan ge mer exakta omdömen om UR vilket ger en mer rättvisande bild. Jämförelserna i denna redovisning är därför uppdaterade och omräknade så att basen för de två föregående årens undersökningar är densamma som för 2022.

2.1 Värde för samhället och individen

Andelen lärare som anser att UR har ett högt samhällsvärde har ökat med fem procentenheter och bland allmänheten med en procentenhet (se diagram 2.1.1). 78 procent av lärarna anser att UR har ett högt samhällsvärde jämfört med 73 procent 2021. Det upplevda samhällsvärdet har ökat bland samtliga lärargrupper förutom SFI-lärare. Andelen i denna målgrupp som anser att UR har ett högt värde för samhället är dock 80 procent vilket är högre jämfört med övriga lärargrupper.

UR har som mål att sex av tio (bland allmänheten) ska anse att UR har ett stort värde för samhället. I årets undersökning anser 58 procent detta och bland föräldrar är andelen 66 procent vilket är en uppgång från 61 procent 2021. UR har därmed uppnått detta mål. Kvinnor, personer över 65 år, högutbildade samt personer som tar del av UR regelbundet anser detta i högre grad än andra.

FOTO: OLA SANDSTRÖM/THE PURPOSE STUDIO

Detsamma gäller när det kommer till det upplevda personliga värdet, men här upplever även de som har föräldrar födda utomlands ett högre personligt värde än andra.

Andelen som anser att UR har ett stort personligt värde bland lärarna har ökat från 57 till 61 procent (se diagram 2.1.2). Vidare anser 77 procent av lärarna att UR har ett stort eller mycket stort värde för dem i deras yrkesroll, vilket är en marginell ökning med en procentenhet jämfört med 2021. Här finns en del skillnader då lärare inom årskurserna F–3 och 4–6 i högre grad anser att UR har ett stort värde för dem i deras yrkesroll, jämfört med övriga lärargrupper. Bland lärare i årskurs 4–6 har den andelen ökat från 80 till 85 procent jämfört med 2021. Detsamma gäller för upplevelsen av det personliga värdet av UR där till exempel 72 procent av lärarna i årskurs F–3

anser det, vilket dessutom är en uppgång från 69 procent 2021.

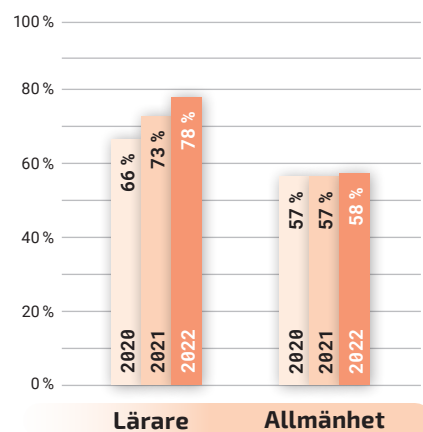
Bland allmänheten upplever 27 procent att UR har ett stort värde för dem personligen (se diagram 2.1.2). Bland föräldrar är andelen 35 procent, en marginell uppgång från 34 procent 2021.

Rekommendationsviljan är fortsatt hög. 89 procent av lärarna kan tänka sig att rekommendera UR:s utbud till kollegor, vilket är samma andel som under 2021.

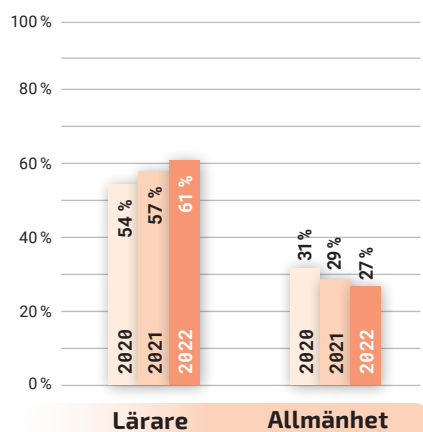
För allmänheten är andelen som kan tänka sig att rekommendera UR till vänner och/eller kollegor 66 procent vilket är en uppgång från 64 procent under 2021. Bland föräldrar ligger rekommendationsviljan på 76 procent vilket är en uppgång på 6 procentenheter från 2021.

▲ I Våra dikter på samiska (åk 7–9) har tre dikter på samiska blivit filmade utifrån sin speciella stämning. Gaavalokke skildrar Evelina och hennes tamen Daemies uppe på fjället.

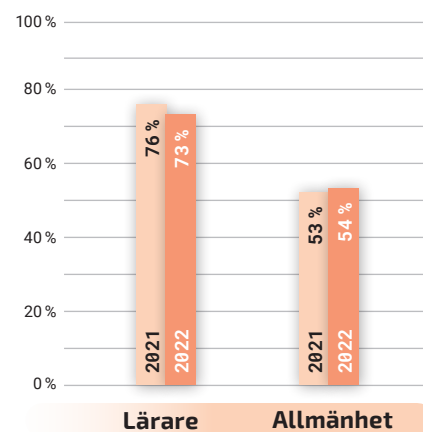
Diagram 2.1.1
Andel av lärare och allmänhet som anser att UR har ett mycket eller ganska stort värde för samhället i stort (procent)

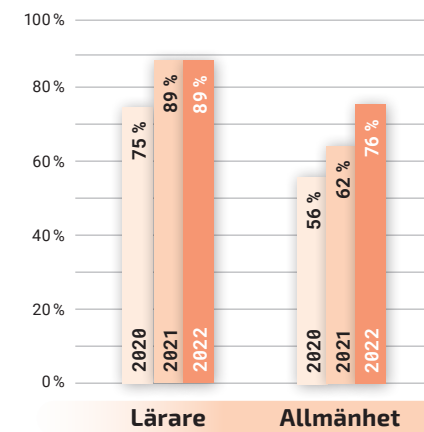
Diagram 2.1.2
Andel av lärare och allmänhet som anser att UR har ett mycket eller ganska stort individuellt värde (procent)

Diagram 2.1.3
Andel av lärare och allmänhet som anser att UR:s utbud speglar mångfalden av människor i Sverige (procent)

Diagram 2.2.1
Andel som upplever att UR:s utbud bidrar till lärande (procent)

Mångfald och spegling

UR har som mål att 50 procent av allmänheten som använder UR ska anse att UR:s utbud speglar mångfalden av människor i Sverige. Här har basen för frågan i undersökningen ändrats och resultaten för 2021 har därför räknats om så att de är jämförbara med 2022 års undersökning. Med den nya basen anser 54 procent (53 procent 2021) att UR:s utbud speglar mångfalden av människor i Sverige. Bland föräldrar har denna andel ökat från 56 procent till 64 procent. Andelen lärare som anser att UR:s utbud speglar mångfalden av människor i Sverige är 73 procent vilket är en nedgång på 3 procentenheter jämfört med 2021 (se diagram 2.1.3). UR har därmed uppnått detta speglingsmål.

2.2 Kunskapsuppdraget bidrar till lärande

UR har som mål att sex av tio (bland allmänheten) ska uppleva att UR:s utbud bidrar till lärande (se diagram 2.2.1). 76 procent bland allmänheten anser ▶

Mejl till UR

"Här satt jag och var lite (mycket) stressad över att jag i min planering för åk 7-9 bara skrivit ordet VALET på alla lektioner fram till 11/9, hade inte haft tid att planera bättre med allt annat som ska göras inför terminsstart. Och så får jag ert nyhetsbrev med fantastiska planeringar som är alldeles lagom långa och intressanta, varierade och helt perfekta."

detta vilket är en uppgång från 62 procent 2021. UR uppnår därmed detta mål. Andelen lärare som upplever att UR bidrar till lärande är 89 procent, samma nivå som 2021. 79 procent av lärare som använder UR anser att UR:s utbud bidrar i deras undervisning (se diagram 2.2.2). 87 procent av lärarna anser dessutom att UR:s program är pedagogiska, vilket är en uppgång från 84 procent 2021. Utöver detta så ökar andelen lärare som anser att UR:s program håller hög kvalitet från 81 procent 2021 till 85 procent 2022.

Ytterligare ett mål är att 80 procent av elever mellan 11 och 15 år (som sett/hört program från UR) ska anse att UR har program som de lär sig saker av. I 2022 års undersökning anser 68 procent av eleverna det vilket är en nedgång från tidigare år (se diagram 2.2.2). Det är framför allt andelen som svarar vet ej som ökat. Bland elever mellan 6 och 10 år ökar däremot andelen från 69 till 71 procent.

Från och med 2022 ställer UR även en fråga om hur respondenterna anser att UR uppfyller sitt särskilda kunskapsuppdrag. Bland allmänheten anser 54 procent att UR uppfyller detta bra eller mycket bra, bland föräldrar är andelen 59 procent. Personer i åldern 16-24 år och studerande samt de som tar del av UR ofta anser detta i högre grad än andra, här ligger andelen på mellan 75 och 85 procent. Bland lärare ligger andelen på 86 procent och bland lärare i årskurserna F-6 är andelen drygt 90 procent.

2.3 Förtroende, relevans och användbarhet

UR:s legitimitet bygger på att användarna anser att programutbudet är trovärdigt, relevant och

användbart. Andelen bland lärare som instämmer i dessa påståenden har fortsatt att öka under 2022: 89 procent anser att UR är trovärdigt, 83 procent att utbudet är användbart och 81 procent att det är relevant.

Bland allmänheten anser 65 procent att UR:s utbud är trovärdigt vilket är en uppgång från 58 procent 2021. Även andelen som anser att UR:s utbud är relevant ökar, från 49 till 51 procent 2022. Bland föräldrar är andelen högre då 56 procent anser att UR är relevanta och 70 procent av föräldrarna anser att UR:s utbud är trovärdigt vilket är en uppgång från 65 procent 2021.

89 procent av lärarna är positivt inställda till public service är vilket är en uppgång från 87 procent året innan. Bland allmänheten ligger andelen kvar på 72 procent. 69 procent bland allmänheten anser att UR är värt pengarna från public service-avgiften, vilket är samma nivå som föregående år.

Kännedomen om UR är fortsatt mycket hög. 99 procent av alla lärare har hört talas om UR och 76 procent har god kännedom om UR, vilket är en uppgång från 73 procent 2021. Bland lärare i åk F-3 är andelen som har god kännedom om UR hela 88 procent vilket dessutom är en uppgång från 84 procent 2021. Även bland lärare i årskurs 4-6 är andelen 88 procent vilket är en uppgång från 79 procent 2021. Bland allmänheten har i stort sett alla, 98 procent, hört talas om UR och 84 procent känner igen UR:s logotyp. Andelen som har god kännedom om UR bland allmänheten är 38 procent vilket är en uppgång från 35 procent 2021. Bland föräldrar med barn 0-17 år känner 89 procent igen UR:s logotyp

och 50 procent har god kännedom om UR vilket är en uppgång från 44 procent 2021.

Positiv inställning till UR

63 procent av allmänheten har en positiv inställning till UR (se diagram 2.3.1) vilket är en uppgång med 3 procentenheter sedan 2021 och det högsta värdet i denna åtta år långa mätserie. Kvinnor, personer i åldern 16-24 år, studerande samt högutbildade är i högre utsträckning positivt inställda än andra, här ligger andelen på 70 procent eller högre. Detsamma

gäller de som tar del av UR regelbundet där andelen positivt inställda uppgår till runt 90 procent. 70 procent av föräldrar med barn 0-17 år uppger att de är positivt inställda till UR, vilket är en uppgång med 5 procentenheter sedan 2021 och även detta är det högsta uppmätta värdet i denna mätserie. Andelen lärare som är positivt inställda till UR har också ökat något, från 91 till 92 procent.

UR har som mål att sex av tio (bland allmänheten) ska ha sett eller hört något från UR det senaste året. Bland allmänheten uppger 44 procent att de sett eller hört något program från UR det senaste året (bland föräldrar med barn 0-17 år är andelen 48 procent) och bland lärare är andelen 82 procent. Såväl bland allmänheten som bland lärare har andelen som sett eller hört något program från UR ökat med två procentenheter jämfört med 2021.

Utöver de frågor som ställs till allmänheten får föräldrar några extra frågor. Det är fortsatt hälften av föräldrarna som svarar att de någon gång uppmuntrar sitt/sina barn att titta eller lyssna på program från UR. 46 procent uppger också att deras barn har tittat eller lyssnat på något program från UR det senaste året. Andelen föräldrar som upplever att UR:s program bidrar i deras barns lärande uppgår till 65 procent.

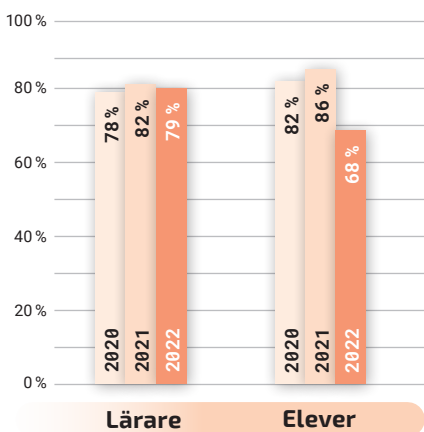
Hos barn är kännedomen om UR hög. 63 procent har hört talas om UR och hela 85 procent känner igen UR:s logotyp. 75 procent minns att de sett något program från UR och 33 procent att de hört något program från UR.

Ett annat mål är att fem av tio användare ska anse att UR:s utbud bidrar till att kunna värdera och kritiskt granska information och nyheter (se diagram 2.3.3). Här har basen för frågan ändrats till de som

▲ **Le och lär** (gymnasiet) är en humoristisk serie som lär ut fakta om döva och deras värld.

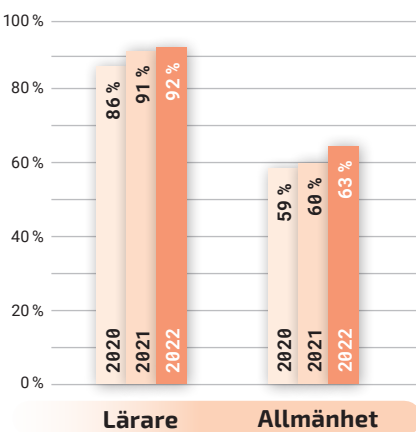
Diagram 2.2.2

Andel lärare som anser att UR:s utbud bidrar i deras undervisning/andel elever som anser att de lär sig av UR:s program (procent)

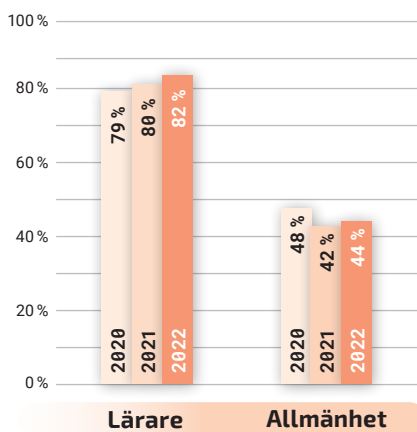
Diagram 2.3.1

Andel av lärare och allmänhet som har en positiv inställning till UR (procent)

Diagram 2.3.2

Andel av lärare och allmänhet som har sett eller hört något program från UR det senaste året (procent)

Diagram 2.3.3

Andel av lärare och allmänhet som anser att UR:s utbud bidrar till att kunna värdera och kritiskt granska information och nyheter (procent)

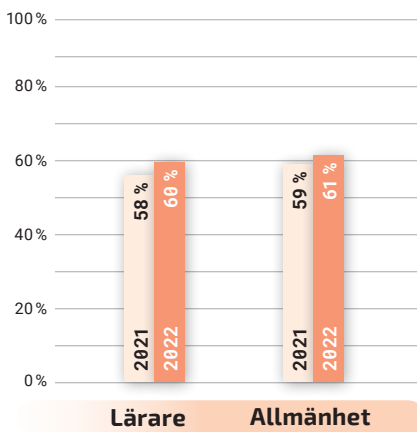

FOTO: MIKAEL BLOMME

▲ **I Grejen med demokrati (F-3) tar 9-åriga Mina reda på vad som skiljer en demokrati från en diktatur. Den ytliga influeraren Demokratiälskaren försöker övertyga henne om hur fantastiskt det är med demokrati. Men han är mest ute efter att få fler följare och likes.**

har hört eller sett något program från UR. Med den nya basen är utfallet 61 procent jämfört med 59 procent 2021 då basen har justerats även bakåt. Bland föräldrar har andelen ökat från 61 till 67 procent och bland lärare har andelen ökat från 58 till 60 procent

Slutsatser

Att användningen av UR fortsatt ligger kvar på den höga nivå som nåddes under de två särskilda pandemiåren visar sig inte bara i användardata från de plattformar som UR publicerar innehåll på utan även i flera indikatorer i attitydundersökningen. Allt fler är positivt inställda till UR och allt fler upplever att UR bidrar i deras lärande. UR har under 2022 nått flertalet av de uppsatta målen, fem av sju, men har en bit kvar vad gäller andel av allmänheten som har sett eller hört ett program under året (mål sex av tio). Dessutom minskar andelen elever mellan 11 och 15 år som anser att UR har program som de lär sig saker av (mål 80 procent). Det är framför allt andelen som svarar vet ej som har ökat i senaste undersökningen. De som svarar stämmer ej ligger i stort sett på samma låga nivå (6–7 procent) som de senaste åren.

Resultatet från attitydundersökningen bekräftar att UR:s kunskapsrika programutbud bidrar till lärande.

Kännedomen om UR är fortsatt hög och framför allt lärare och föräldrar ser ett allt större värde av UR, både för samhället i stort och för dem personligen. Lärare och föräldrar anser också i allt högre grad att UR:s program håller hög kvalitet. Andelen av lärare som upplever att UR har ett stort värde för dem i deras yrkesroll ökar till 77 procent och rekom-

mendationsviljan är också fortsatt hög.

Sammanfattningsvis ligger UR bra till i förhållande till de uppsatta mål som ska nås innan utgången av 2025.

2.4 Här finns användarna

Allt UR sänder i radio och tv publiceras även på UR:s digitala plattformar vilket gör det möjligt för användarna att välja hur och när de vill ta del av programmen. Användarnas beteenden förändras och olika grupper konsumerar medier på olika sätt. Genom att följa och förstå användarnas beteenden kan utbudet tillgängliggöras där användarna finns och anpassas efter respektive plattform. Yngre personer använder oftare mobilen som mediaspelare och sociala medier som källa medan äldre i högre grad använder traditionell radio eller tv för mediekonsumtion.

Enligt attitydundersökningen använder 71 procent av lärarna audio och video i undervisningen varje månad vilket är en nedgång jämfört med 2021 då andelen var 80 procent. Andelen årliga användare är nu 89 procent – en viss nedgång från 91 procent 2021. Användningen av audio och video årligen i undervisningen har alltså inte minskat särskilt mycket men däremot har frekvensen minskat något under 2022.

Andelen lärare som använder audio och video från UR i undervisningen varje månad är 54 procent vilket är en liten nedgång från 2021 då andelen var 56 procent. Nedgången kan förmodligen förklaras av återgången till mer normala förhållanden efter att pandemirestriktionerna upphörde under våren 2022.

Andelen lärare som årligen använder UR i under-

visningen ligger på samma nivå, 80 procent, som under 2021. Lärare i årskurserna F-3 (92 procent), 4-6 (93 procent) och 7-9 (94 procent) är de som använder UR i störst utsträckning i sin undervisning.

Besöken på UR Play av elever och lärare sker huvudsakligen under skoldagen medan besöken från allmänheten är vanligare under kvällstid. Det bekräftas av vilket innehåll som används vid olika tidpunkter under dygnet.

Enligt UR:s egen webb-undersökning som genomfördes på både UR Play webb och app under hösten 2022 är nära 40 procent av besökarna på UR Play lärare och 20 procent är elever – övriga besökare är allmänhet. Bland besökarna på UR:s webbsajt är andelen lärare mycket större än övriga grupper och i appen är allmänheten störst grupp.

Av lärarna besöker ungefär 70 procent UR Play i sin yrkesroll. 90 procent av lärarna upplever att det är enkelt att hitta det de vill använda på sajten vilket även 87 procent av eleverna instämmer i.

I Novus attitydmätning är nöjdheten och viljan att rekommendera utbudet högre bland dem som använder UR ofta än bland sällan- eller icke-användarna. Detta återspeglas också i UR:s webbenkäter där de som svarar generellt uppger en hög nöjdhet och rekommendationsvilja. Sannolikt beror detta på att dessa inte utgör ett statistiskt urval utan är användare som aktivt sökt sig till UR:s plattformar och programutbud.

UR publicerar medieinnehåll på sju egna Facebook-konton. Vissa konton är avsedda för en bredare publik medan andra är avsedda för en smalare målgrupp. Innehåll från UR återfinns även på Youtube i fem olika kanaler. Delar av UR:s radioprogram har under de senaste åren gjorts tillgängliga via allt fler plattformar, exempelvis Apple podcaster och Spotify, vilket gör att användare som UR annars har svårt att nå kan ta del av UR:s radioprogram digitalt. UR når genom riktade satsningar även den yngsta publiken. Det sker bland annat via apparna *Tripp*, *Trapp*, *Träd* som är riktad till förskolan. *Tripp*, *Trapp*, *Träd*-appen har sedan lanseringen 2016 varit en viktig kanal för att nå de yngsta barnen. Appen har haft en stadig tillväxt och hade 105 000 aktiva användare per månad under 2022. Appen är ett pedagogiskt verktyg riktad till pedagoger inom förskoleverksamhet men används även av barn under deras fritid.

2.5 Lyssnande

UR sänder program i samtliga Sveriges Radios rikstäckande radiokanaler: P1, P2, P3 och P4. Radiolyssnandet mäts av Kantar Sifo. Flest lyssnare har UR:s program som sänds i P4. Under året nådde programserierna *Fejk* (gymnasiet), *Besserwisser* (allmän folkbildning), *Hjärta och hjärna* (allmän folkbildning)

och *Retorikmatchen* (åk 4-6) i genomsnitt mellan 635 000–772 000 lyssnare i radio per avsnitt.

Störst publik i P1 under 2022 hade serien *Fatta familjen* (allmän folkbildning) och *Väntan* (allmän folkbildning).

Användningen av UR:s radioprogram på UR Play fortsatte att öka under 2022 med 13 procent. Sedan 2014 har användningen av UR:s radioprogram ökat i stort sett varje år sett till antalet strömstarter. Under pandemiåret 2021 ökade användningen kraftigare än tidigare år men även efter att pandemin klingat av har audioanvändningen fortsatt att öka. En strömstart säger inte hur stor del av programmet lyssnaren har tagit del av och går därför inte helt att jämföra med lyssnarsiffror för sändning i marknätet. Antalet strömstarter indikerar däremot hur stort intresset för ett visst program är, men det är svårt att utifrån dessa utläsa hur många som har tagit del av programmet. Det kan till exempel vara en hel skolklass som lyssnat tillsammans på en uppspelning.

Dramatiserade uppläsningar som *Drakskeppet* (åk 4-6) och *Hamnskiftarens resa* (åk 4-6) är väl använda radioserialer och när nya tillkommer, som *Nattkorpen* (åk 4-6), bidrar de till ökad användning av audioutbudet. Några av de mest populära radioprogrammen hos UR är de återkommande nyhetsprogrammen på moderna språk för årskurs 7-9: *Newsreel*, *¿Qué pasa?*, *Nouvelles en français* och *Nachrichten auf Deutsch*. Dessa spelas främst upp på dagtid och det är därför mest troligt att uppspelningarna sker i ett undervisningssammanhang och antalet lyssnare kan då vara uppåt 30 per uppspelning.

Utöver att strömma UR:s radioprogram finns flera titlar att ladda ner i form av ljudfiler. Under 2022 har det skett över en miljon nedladdningar vilket är en ökning med 38 procent jämfört med 2021. Bakom ökningen finns en medveten satsning på poddar samt att sprida innehållet på fler plattformar. UR:s program är i dag tillgängliga på exempel-

Om svenska som andraspråk

"Jag jobbar med elever som har svenska som andraspråk. Flera av dessa elever skulle vara hjälpta av en funktion med långsammare uppspelning. Är det något som finns och som jag inte hittat?"

▼ **Kunskapsverket – Samhällskunskap** (åk 7-9) är en poddserie som genom ljudrama och intervjuer förklarar omvälvande skeenden som spelat en avgörande roll för vår samtid.

FOTO: UNSPLASH

Om Besser-wisser: Minnet och hjärnan

"Vad underbart att få höra programmet! I veckan fick jag höra att min bror fått diagnosen demens. Ni öppnade ögonen för mig. Jag tackar er så mycket."

Om Anders vs tyska

"Hej! Jag arbetar som lärare i tyska och jag undrar varför ni har plockat bort 'filmerna' med Anders vs tyska? Ni har i stort sett inget material för årskurs 6, så varför plocka bort det enda som finns. Snälla tänk om och ta inte ifrån oss det lilla som finns."

vis Apple podcaster och Spotify. De mest använda poddarna under 2022 var *Fatta familjen* (allmän folkbildning), *Bildningsbyråen – tänka mot strömmen* (folkhögskola/studieförbund) och *Hjärta och hjärna* (allmän folkbildning). UR:s radioprogram finns dessutom tillgängliga för användning via UR Access där all användning sker i utbildningssammanhang. Här sker även användning av äldre program i högre utsträckning än på UR Play.

2.6 Tittande

Tv-tittarvanorna har förändrats under de senaste åren med alltmer tittande via on demand-tjänster och minskat tittande på linjär-tv. Efter att den nedåtgående trenden för linjär-tv-tittandet bröts tillfälligt under coronapandemins första år fortsatte nedgången igen under både 2021 och 2022. Den genomsnittliga tittartiden per dygn för marksänd tv sjönk under 2022 med cirka åtta procent, eller från 124 till 114 minuter, jämfört med året innan.

Enligt MMS, som mäter tv-konsumtionen i Sverige, har onlinevideo räknat i strömmad tid och starter legat kvar på ungefär samma nivå som föregående år. MMS mätning omfattar alla större svenska tv-aktörer men däremot inte exempelvis Netflix, Disney+ eller Youtube. Många hushåll har i dag fler än ett abonnemang för on demand-tjänster och utbudet av strömningstjänster har under de senaste åren ökat i antal vilket ökat konkurrensen om tittarnas tid. Under året lanserades ytterligare videostreamingstjänster i Sverige och MMS menar att hushållen tycks skaffa allt fler tjänster medan totalkonsumtionen planat ut från tidigare års ständiga ökning. Under 2021 hade ett svenskt hushåll i genomsnitt 2,1 fristående betalströmningsabonnemang och tillväxten har avstannat under 2022.

Till skillnad från videostreamingsmarknaden växer fortfarande ljudmarknaden med fler och nya audiotjänster, enligt Mediavision. Detta samtidigt som den tid användarna lägger på sociala medier ligger kvar på samma nivå som förra året, enligt rapporten *Svenskarna och internet 2022*. De tre största sociala medietjänsterna är fortsatt Youtube, Facebook och Instagram.

Enligt MMS mätning ökade antal strömstarter av tv-program från UR:s digitala plattformar med en procent under 2022. De yngre målgrupperna (3–19 år) i MMS-mätningarna överger broadcast-tv snabbare än övriga målgrupper. Förra året minskade deras sammanlagda tittartid för broadcast-tv med 14 procent att jämföra med hela befolkningen som

minskade densamma med åtta procent (MMS). Barn och unga (3–24 år) har i allt högre grad ersatt tv-tittandet med strömmat innehåll och har den lägsta tittartiden på linjär-tv.

I februari 2022 hade skolorna återgått till en normal vardag efter två års pandemi med mycket undervisning på distans, framför allt för gymnasiet men även högstadiet. Under dessa två år ökade användningen av UR:s program kraftigt, på grund av att många elever bedrev studier hemifrån. Det innebar att många klassvisningar av UR-program ersattes av att varje elev enskilt konsumerade innehåll. UR såg också ett uppsving för innehåll avsett att stötta elever med studietips på högstadiet och gymnasiet. Totalt sett ökade antalet strömstarter med 56 respektive 27 procent på UR Play under 2020 och 2021. Därför är det inte förvånande att UR ser en mer försiktig ökning med två procent under 2022.

Youtube är den kanal som fortsätter att dominera hos den yngre publiken. Bland 8–12-åringar använder cirka 56 procent Youtube varje dag (Källa: *Svenskarna och internet 2022*). Youtube har under 2022 minskat eller ligger kvar på samma användningsnivå som året innan för övriga åldersgrupper.

UR har fem Youtubekanaler som vänder sig till specifika målgrupper. Exempelvis *Hej hej Sverige* för nyanlända, *Orka plugga* (åk 7–9, gymnasiet) för elever som behöver studietips och *Tänk till* som vänder sig till unga utanför ett skolsammanhang. Samtliga fem kanaler har under 2022 haft en ökning i antal prenumeranter och två av kanalerna har ökat antalet visningar, till exempel *UR Teckenspråk* med 32 procent och UR Play med 29 procent.

UR:s programutbud sänds i SVT1, SVT2, SVT Barn, SVT24 och Kunskapskanalen. UR:s publik-siffror på linjär-tv 2022 sträcker sig från en notering på över 270 000 tittare på ett program, till ett par tusen på ett annat. Tittarsiffror under 20 000 är inte statistiskt säkerställda. Då UR återfinns i SVT:s kanaler samt Kunskapskanalen följer tittarmönstret ofta kanalens publik i stort. Det innebär också att variationen är stor för publik-siffrorna på UR:s produktioner. Under 2022 ökade tittningen på UR:s program i marknätet totalt sett mätt i tittartid för UR:s produktioner med en procent.

För UR är fokus främst på användning inom utbildningen över tid och då är användningen efter sändningstillfället minst lika viktigt. Sett till uppspelningar av UR:s tv-program på UR Play uppgick antal strömstarter av video under 2022 till

sammanlagt cirka 21 miljoner vilket är en ökning med en procent jämfört med 2021 (MMS).

Varken strömstarter eller spenderade timmar svarar på hur många som tagit del av varje tv-program. I ett utbildningssammanhang kan till exempel 15–30 elever ta del av samma strömstart vilket gör att antalet tittare är större än vad antalet strömstarter indikerar. Måtten indikerar därför snarare intresset för programmet än hur många som tagit del av det. Liksom för radio är användningen av tv-program på UR Play högst för program riktade till yngre barn.

En förklaring till den ökade konsumtionen av rörlig bild på UR:s plattformar är att UR gjort tydliga satsningar mot specifika målgrupper och deras behov. Dessa satsningar har i många fall slagit väl ut vilket syns bland annat i användningen av programmen. *Djuren på Djuris börjar skolan* (åk F–3), *Lilla Aktuellt skola – valet* (åk 4–6), *Svenska/Historia/Religiönskunskap förklarad* (gymnasiet) och *Hitta hem* (komvux) är fyra exempel på lyckade satsningar som bidragit till att användningen av UR:s program fortsatt att öka under 2022.

UR har också en större katalog med innehåll tillgängligt via UR Access. Förutom att nya titlar tillkommer i programbanken finns där flera äldre program med en stadigt ökande användning. *My*

secret land (åk 4–6) och *Med Ahmed i medeltiden* (åk 4–6) är exempel på titlar, ej längre tillgängliga på UR Play, som använts mycket.

2.7 Mått på lärandeeffekt

Sedan 2017 har UR arbetat med att ta fram ett mått för att beskriva programmets lärandeeffekt. Måttet är inte tänkt att aggregeras och användas på företagsnivå utan för att driva utveckling och kvalitet i enskilda produktioner.

Under 2022 har en projektgrupp fortsatt att utveckla måttet för att göra det enklare och tydligare med hänsyn till den lärandeeffekt ett program har. Nytt för 2022 är att användning mäts enbart via strömstarter oavsett om det gäller audio eller video. Detta för att användningen oavsett medieslag ska bli så rättvis som möjligt. Tidigare år har även onlinering varit en parameter för att mäta användning men eftersom onlinering enbart finns tillgängligt för videouppspelningar på UR Play och SVT Play blir användningen av de olika medieslagen inte helt jämförbara.

Nytt för 2022 är också att betygsättning från elever/allmänhet samt lärare redovisas var för sig. Elever från och med årskurs fyra har möjlighet att betygsätta programmen vilket gör att det inte finns några elevbetyg för program som vänder sig till yngre barn. ▶

▲ **I Kroppen Psyket och livet – Fri från skammen** (allmän folkbildning) möter tittaren Isa som brottas med olika upplevelser i ungdomen som är starkt förknippade med skam.

FOTO: TERO KYLLÖNEN

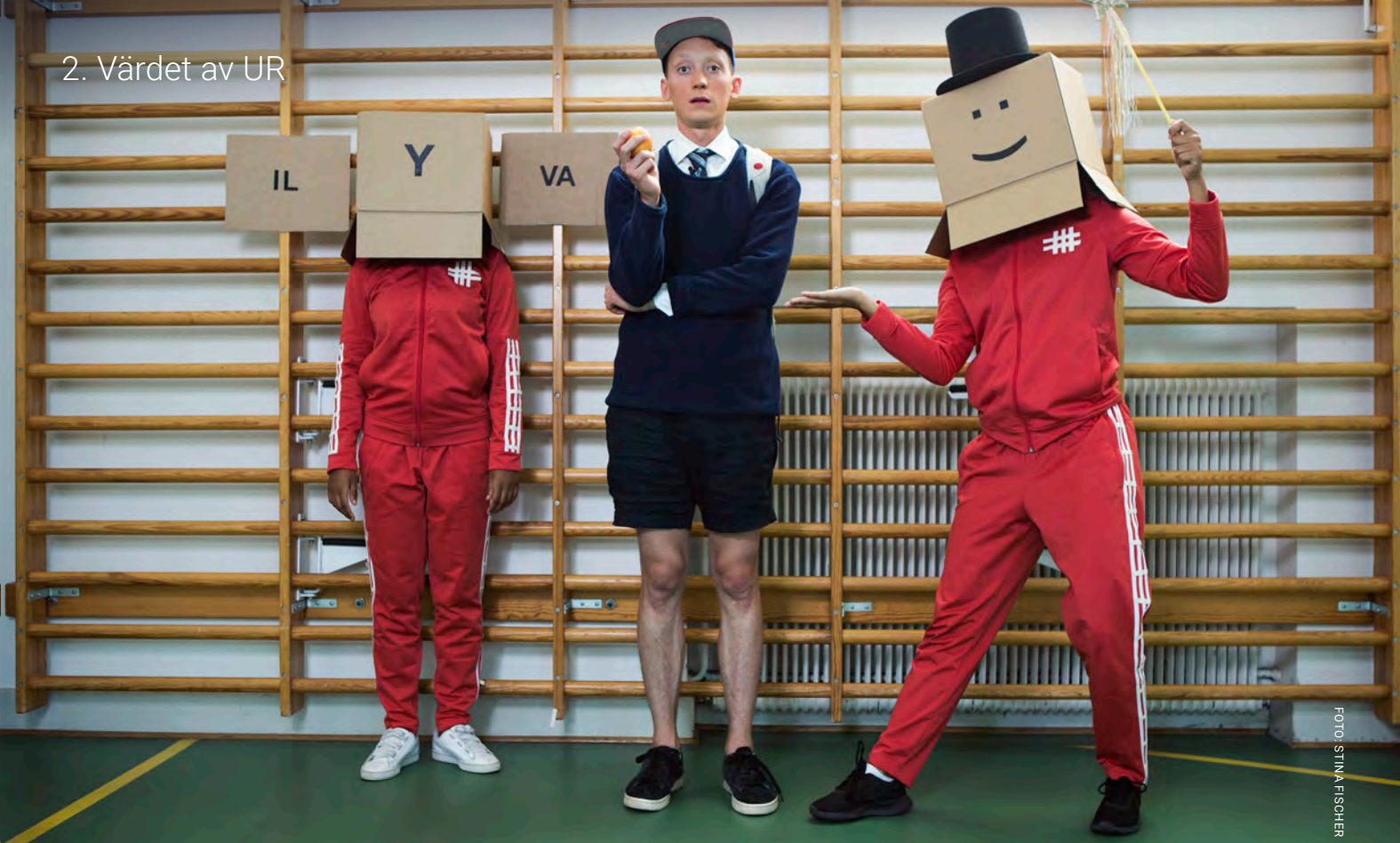

FOTO: STINA FISCHER

▲ **Alors Grammaire!** (gymnasiet) är en serie som med hjälp av sketcher, sånger och ramsor går igenom fransk grammatik på ett humoristiskt sätt.

UR har tidigare kombinerat två kriterier för måttet: användning och lärande utifrån resonemanget att enbart hög användning eller betyg som tar fasta på kvaliteten inte räcker för att påvisa en effekt. Men genom att kombinera en kvalitativ betygssättning med användningen kan man få fram ett programs effekt på lärandet.

Metoden har dock visat sig problematisk. Program med ett specifikt innehåll som vänder sig till en mindre målgrupp (särskola, nationella minoriteter med flera) har fått ett sämre mått på lärandeeffekt då en mindre publik har tagit del av programmen.

Detta trots att användningen inom den specifika målgruppen är hög och programmen får höga lärandebetyg. Därför fokuserar UR på betygen som ett mått på programmets lärandeeffekt.

Användning

Användningen är dock fortfarande viktig som en parameter av flera för att utvärdera om UR:s program har effekt på lärandet. Användningen av programmen i 2022 års utvärdering mäts därför genom strömstartar på UR:s digitala plattformar, SVT Play, SR Play, UR:s Tripp, Trapp, Träd-app,

Tabell 2.7.1 Mått på lärandeeffekt

Titel	Målgrupp	Lärandebetyg lärare	Lärandebetyg elever/allmänhet	Antal strömstartar	Klassrumsvisning av lärare
Galonisarna	Förskola	4,2		196 005	100 %
Bokstavshissen	Åk 0–3	4,3		1 002 870	84 %
Djuren på Djuris börjar skolan	Åk 0–3	4,4		4 075 377	90 %
Klimatkompis	Åk 0–3	4,2		17 535	96 %
Matte med Mat och Te	Åk 0–3	4,4		34 507	89 %
Skriv med Ylva	Åk 0–3	4,2		27 289	100 %
Eli och Roffe i puberteten	Åk 4–6	4,1	3,8	35 589	100 %
Skrivbolaget	Åk 4–6	4,3	3,8	149 157	97 %
Sommaren före sexan	Åk 4–6	4,2	3,7	634 232	80 %
Ideologierna	Åk 7–9	4,2	3,8	73 717	88 %
Källkoll valet	Åk 7–9	4,0	3,5	9 596	89 %
Alors Grammaire	Gymnasiet	4,3	4,2	53 623	93 %
Samhällskunskap förklarad	Gymnasiet	4,4	3,8	92 311	100 %
Bildningsbyrån	Folkhögskola/Studieförbund		4,3	274 907	
Prylberget	Folkhögskola/Studieförbund		3,9	111 289	
Klimatkampen	Allmän folkbildning		3,8	314 091	

Spotify, Apple podcaster samt Youtube.

UR mäter sedan 2020 inte användning via sändningar i marknätet för att få fram lärandeeffekt. UR är en digital kanal och de flesta av UR:s utbildningsprogram används på de digitala plattformarna långt efter att de har sänts i Sveriges Radios och SVT:s kanaler eller i Kunskapskanalen. Genom att släppa användningen via sändningar i marknätet kan även program som publiceras exklusivt på webben mätas liksom tidigare års programproduktioner och på så vis blir det ett mer flexibelt mått.

Lärande

Lärande har mätts genom en kvalitativ webbenkät där lärare, elever och allmänheten har besvarat fyra frågor med avseende på lärandeeffekt. Frågorna besvaras enligt en 5-gradig skala där 5 är högsta betyg. Enkäten har besvarats av lärare som använt programmet i sin undervisning, elever eller allmänheten som har tagit del av programmet. Betygen i tabell 2.7.1 är en sammanvägning av alla svar. I något fall (*Sommaren före sexan*) saknas betygssättning från elever då väldigt få har svarat.

Lärandeeffekt 2022

Under 2022 testades metoden på sammanlagt 16 programserier som publicerats under 2022 (se tabell 2.7.1). Medelvärdet för lärandebetyget är relativt högt för de produktioner som mätts under 2022. Samtliga programserier får av lärarna en fyra eller högre i genomsnittsbetyg på en femgradig skala där fem är högsta värde.

Lärarna har även fått svara på om de har använt programmet vid en gemensam uppspelning i klassrummet eller om eleverna har tagit del av programmet enskilt. Av svaren framgår att programmen i de allra flesta fall har använts vid gemensam tittning/lyssning i klassrummet. Det innebär att antal användare är betydligt högre än vad statistiken avspeglar då mellan 15–30 elever kan delta vid en och samma uppspelning i ett klassrum.

Eleverna ger generellt något lägre betyg jämfört med lärarna vad gäller hur mycket de lär sig av programmen. Å andra sidan är eleverna mer benägna än lärarna att rekommendera programmen till någon de känner. Och på frågan om de kommer att se fler episoder i samma programserie uppger eleverna ett högre värde än vad de anser att de lärt sig.

Lärdomar

Den kvalitativa betygssättningen ger relativt höga betyg för program med både stor och liten publik. Snittbetyget från lärarna landar på 4,2 och från elever på 3,9. Det finns också en korrelation mellan

höga betyg och hög användning för de allra flesta program. Men att kombinera användning med betyg är vanskligt. Programserien *Djuren på Djuris börjar skolan* riktar sig till barnen som börjar förskoleklass och innehåller 16 episoder om cirka tio minuter vardera. Korta och roliga avsnitt som barnen tittar på i förskoleklass men förmodligen även enskilt hemma om man ska förstå den höga användningen på 4 075 377 strömstartar då det finns cirka 122 000 elever som går förskoleklass (Källa: Skolverket läsåret 2021/2022).

Att kombinera betyget med användning ger ett högt mått, men säger inte mer än att det är ett populärt program som också får höga betyg vad avser lärande. Programserien *Matte med Mat och Te* (F–3) å andra sidan innehåller sammanlagt 14 episoder om cirka tio minuter vardera och får lika högt lärandebetyg som *Djuren på Djuris börjar skolan*. Men då serien vänder sig till en liten målgrupp med specifika behov, teckenspråkstalande i grundskolan, är användningen av serien betydligt lägre med 34 507 strömstartar. I fallet med *Matte med Mat och Te* skulle måttet för lärandeeffekt vid kombination av användning samt betyg bli missvisande på grund av den lägre användningen även om lärandebetyget är mycket högt. Lägg till detta att användningen i den specifika målgruppen är mycket hög. Samma gäller för *Roffe och Eli i puberteten* (åk 4–6) som vänder sig till elever i särskolan.

Strömstartar berättar inte hur många enskilda personer som tagit del av ett program, men ger en fingervisning om hur hög användningen är. Det saknas fortfarande tillförlitligt dataunderlag för hur många enskilda individer som faktiskt har nåtts av ett enskilt program digitalt för att kunna applicera ett generaliserbart mått på en population. Detta är extra kännbart för UR eftersom exempelvis klassrumsvisningar inte registreras, vilket försvårar möjligheten att uppskatta hur många som faktiskt har tagit del av ett program vid ett och samma uppspelningstillfälle.

Användningen är inte oviktig för att utvärdera ett programs effekt på lärande, men olika typer av program används på olika sätt och av olika målgrupper med skiftande behov. Det gör att användningen inte nödvändigtvis korrelerar till det lärandebetyg ett program får. Därför väljer UR att inte kombinera betyg och användning för att beskriva den lärandeeffekt programmen har. Den kvalitativa betygssättningen kan utvisa i vilken utsträckning användarna anser att programmet har en lärandeeffekt och användningen verkar i vissa fall bekräfta betyget, men inte då det gäller program med ett innehåll riktat till en mindre målgrupp med specifika behov. **UR**

Om Skam France

"Finns det någon möjlighet att ni tar in ytterligare säsonger av Skam France? Det här är en oslagbar serie när det gäller att skapa intresse för det franska språket, så jag håller tummarna!"

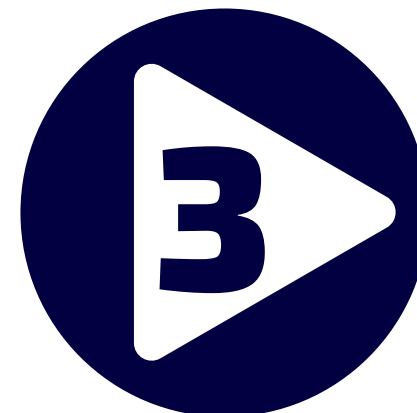

I *Klimatarvet* (allmän folkbildning) gästas programledaren Maja Åström av andra föräldrar samt forskare som tillsammans diskuterar och ger kunskap kring hur man kan leva ett mer klimatsmart familjeliv.

FOTO: SEVERUS TENENBAUM

Villkor som kapitel 3 svarar på:

- Sändningstillstånd §§ 9, 12, 14–15
- Medelsvillkor 11–12, 14–16, 19–20
- Läs mer i bilaga 9.5 Sändningsvillkor för UR och 9.6 Medelsvillkor för UR

Så arbetar UR

Användarnas behov och mediekonsumtionsbeteende står i fokus när UR utvecklar sitt programutbud. UR för därför en kontinuerlig dialog med olika målgrupper för att säkerställa att programmen är relevanta, men också för att kunna möta användarna på de plattformar där de är. Genom en unik kombination av oberoende journalistik och pedagogiskt berättande vill UR bidra till upplevelser som berikar.

3.1 Uppdrag och kvalitet

UR har ett särskilt utbildningsuppdrag; att genom att producera, sända och tillgängliggöra radio- och tv-program förstärka, bredda och komplettera det andra gör inom utbildningsområdet. Därutöver ska UR tillhandahålla ett allmänt folkbildande utbud. UR producerar därför radio- och tv-program med ett lärande och kunskapsrikt innehåll för många olika målgrupper.

Genom hög publicistisk kvalitet i fakta, urval och berättande, kombinerat med kunskap inom såväl pedagogik som kognition om vad som underlättar lärande, främjas lust till lärande och delande av kunskap vilket bidrar till att höja kunskapsnivån i samhället. Genom programutbudet strävar UR efter att skapa nytta för användarna. UR:s program utmärks av ett pedagogiskt berättande, publicistiskt oberoende, hög trovärdighet och hög kvalitet både till form och innehåll.

UR:s uppdrag är formulerat genom villkor i sändningstillståndet (se bilaga 9.5) som sätter ramarna för verksamheten. Nuvarande sändningstillstånd gäller för åren 2020–2025 och är beslutat av riksdagen och formulerat av regeringen.

Utöver sändningstillståndet regleras verksamheten även av medelsvillkor (se bilaga 9.6), vilka resurser som tilldelas UR samt krav på hur företaget

ska redovisa verksamheten. Dessutom regleras verksamheten även av radio- och tv-lagen samt av yttrandefrihetsgrundlagen.

UR-modellen

UR:s programutbud ska göra skillnad i människors lärande oavsett ålder, förutsättningar och utbildningsnivå. Programmen produceras för användare inom barn- och ungdomsutbildning, högskole- och annan vuxenutbildning, studieförbund och folkhögskolor samt för allmänheten. Utmärkande för ett UR-program är det lärande innehållet som i sin tur ställer särskilda krav på produktionsprocessen. För att programutbudet ska bli använt och bidra till ökat lärande krävs kunskap om målgruppernas specifika behov både vid val av ämne och i utformningen av det pedagogiska berättandet. Programproduktionen utgår därför från användarnas behov och styrdokument inom utbildningen samt bygger på vad forskningen i dag vet om pedagogik, kognition, begreppsbyggnad och inläring.

Utifrån omvärldsanalyser kring behov och användarmönster formuleras uppdrag till verksamheten för produktion, publicering och kommunikation. I UR:s uppdrag ingår att förstärka, bredda och komplettera det andra gör inom utbildningsområdet, vilket förutsätter en kontinuerlig bevakning ►

Visste du att ...

Radioserien *Bildningsbyrå* – tänka mot strömmen hade premiär 2017. Det finns drygt 150 episoder att lyssna till på UR Play.

3. Så arbetar UR

av samt dialog och samverkan med utbildningssektorn. UR:s arbetssätt är unikt genom att UR har dialog med användare både innan, under och efter programproduktionen. Pedagoger, studenter, elever och förskolebarn deltar i tester, utvärderingar och referensgrupper kring programmen, vilket ökar förutsättningarna för att programutbudet utgår från användarnas behov och upplevs som relevant och därmed blir använt. Det är dock alltid UR som självständigt fattar de redaktionella samt publicistiska besluten.

UR:s sammantagna utbud ska både komma

Tabell 3.2.1 Radio – sändningsvolym fördelat på olika produktionstyper (timmar/år)

Produktionstyp	2020	2021	2022
Egenproduktion	306	288	292
Samproduktion	1	2	5
– varav svenska	1	2	5
– varav utländska	0	0	0
Produktionsutlägg	87	110	105
– varav svenska	82	103	105
– varav utländska	5	7	0
Summa produktion	394	400	402
Förvärv	0	4	12
– varav svenska	0	0	1
– varav utländska	0	4	11
Totalt	394	404	414

* I sändningsvolymen ingår webbexklusiva publiceringar om 25,33 timmar varav 13,04 timmar är produktionsutlägg, 0,5 timmar är samproduktion, 0,67 timmar är svenska förvärv och 11,2 timmar är utländska förvärv.

Tabell 3.2.2 Tv – sändningsvolym fördelat på olika produktionstyper (timmar/år)

Produktionstyp	2020	2021	2022
Egenproduktion	1 629	1 613	1 520
Samproduktion	71	102	104
– varav svenska	67	49	51
– varav utländska	3	53	53
Produktionsutlägg	195	243	300
– varav svenska	195	243	300
– varav utländska	0	0	0
Summa produktion	1 895	1 958	1 924
Förvärv	1 864	1 686	1 959
– varav svenska	42	82	149
– varav utländska	1 822	1 604	1 810
Totalt	3 759	3 644	3 883

* I sändningsvolymen ingår webbexklusiva publiceringar om 125,71 timmar varav 66,06 timmar är egenproduktion, 17,85 timmar är produktionsutlägg, 7,02 timmar är samproduktion, 14,14 timmar är svenska förvärv och 20,63 timmar är utländska förvärv.

Tabell 3.2.3 Kostnader 2019–2021 för utomstående medverkan och andra produktionsarbeten (milj kr/år)

Kostnader (miljoner kronor)	2020	2021	2022
Medverkande	21,9	24,6	24,6
Programanställda	26,6	26,3	30,3
Totalt	48,5	50,9	54,9
Andra slags produktionsarbeten*	65,0	86,5	86,6
– Varav svenska	53,7	73,8	73,4
– Varav utländska	11,3	12,7	13,2
Totalt utomstående medverkan och produktionsarbeten	113,5	137,4	141,5

* Här redovisas inte kostnader för upphovsavsavtal, översättningsbolag, avtal om musikrättigheter, filmavtal etc.

till nytta inom utbildningsområdet och tilltala en allmänhet. Programmen ska kunna användas under lång tid och därför är UR:s programproduktion inriktad på att tillgodose både nya och långsiktiga behov. I UR:s planering fastställs vad som ska produceras och sändas för de olika målgrupperna inom varje utbildningsområde. I samband med detta planeras även för lärarhandledningar som ger stöd och råd kring hur programmen kan användas i utbildningssammanhang. UR målsätter användarnas upplevelse av programmets användbarhet och tillgänglighet. Målen följs bland annat upp i en årlig attitydundersökning (se kapitel 2) samt i det av UR utvecklade måttet för lärandeeffekt (se kapitel 2.7).

3.2 Variation i produktionsformer

UR ska verka för mångfald i programverksamheten genom en variation i produktionsformer vilket görs genom egenproduktion, produktionsutlägg, samproduktioner och inköp samt genom att låta utomstående medverka i programproduktionen. Detta bidrar till en variation och mångfald i uttryck som höjer kvaliteten på den samlade produktionen vilket gynnar användarna. Produktionerna delas in i egenproduktion, samproduktion, produktionsutlägg och förvärv (inköp). Liksom tidigare år utgjordes huvuddelen av sändningarna under 2022 i radio och tv av egenproduktion, samproduktion och produktionsutlägg. Hur sändningsvolymen i radio respektive tv är fördelad på olika produktionsformer framgår av tabellerna 3.2.1 och 3.2.2.

Under 2022 har antalet produktionsutlägg för radio varit på ungefär samma nivå som föregående år, liksom antalet samproduktioner för både radio och tv. Antalet produktionsutlägg för tv har däremot ökat. Som utomstående medverkande räknar UR programanställda och arvoderade medverkande. Utomståendes medverkan i den egna produktionen kan berika på flera sätt, till exempel genom specifik kompetens, ämneskunskap eller andra perspektiv.

Totalkostnaden för utomståendes medverkan och andra produktionsarbeten har ökat med 5 procent jämfört med 2021 vilket till största delen beror på att UR deltagit i fler produktionsarbeten under 2022 än under 2021.

3.3 UR:s bidrag till en livskraftig produktionsmarknad

För UR är det väsentligt att medverka till att det finns en sektor med svenska, fristående produktionsbolag. UR arbetar systematiskt med att initiera samarbeten med externa producenter som UR inte tidigare har samarbetat med och under 2022 har UR fortsatt arbetet med att söka samarbete med bolag utanför storstäderna. Urvalet av externa produktionsbolag sker såväl via uppsökande verksamhet och riktade pitchar som inkomna spontana programförslag.

FOTO: FREDRIK BENGTTSSON

Det finns gott om produktionsbolag med kompetens för att producera radio och tv men som inte har erfarenhet av UR:s specifika arbetssätt, det vill säga att arbeta med referensgrupper, pedagogiskt berättande och att koppla innehållet i programmen till skolans kurs- och läroplaner. Detta gör att det måste avsättas inlärningsstid, både hos produktionsbolagen och UR, innan alla delar finns på plats och ett kvalitets säkert produktionsutlägg kan göras. UR:s avdelning för externa produktioner arbetar bland annat med att utveckla UR till en ännu tydligare beställare för produktionsbolagen. Målsättningen är att sprida uppdraget så mycket som möjligt i syfte att bidra till mångfald och en variation i produktionsformer samt medverka till en livskraftig produktionsmarknad i hela landet.

Externa produktionsbolag

UR säkerställer i alla kontakter med externa produktionsbolag att det finns kunskap om de villkor som gäller för UR:s verksamhet, exempelvis krav på opartiskhet, oberoende, saklighet, spegling, mångfald och jämställdhet. UR ställer också krav på det pedagogiska berättandet och kopplingen till kurs- eller läroplaner i utbudet av utbildningsprogram.

UR har tydliga rutiner för beställning och inköp av externa produktioner liksom kriterier för hur inkommande programförslag värderas. De krav

som UR ställer på en samarbetspartner för extern produktion finns formulerade i de avtal som UR upprättar med produktionsbolagen. Där finns kapitel som behandlar programregler med paragrafer om otillbörligt gynnande, saklighet och opartiskhet. Dessutom finns riktlinjer för rättighetshantering vid produktionsutläggningar och samproduktioner samt vid programinköp. UR sänder inte direkt sponsrade program, däremot kan det förekomma indirekt sponsring i inköpta program, helt i enlighet med villkoren i sändningstillståndet.

Exempel på program som producerats av externa produktionsbolag under 2022:

- *Algoritmen* (radio)
- *Coolaste kajan* (tv)
- *Djuren på Djuris i naturen* (tv)
- *Det demokratiska spelet* (tv)
- *En särskild sommar 2* (tv)
- *Gramatica ya* (radio)
- *Hitta hem 3* (tv)
- *Humlan Djöjj* (radio)
- *Kunskapsverket 3* (podd)
- *Min ångest och jag* (tv)
- *Newsreel world* (radio)
- *Sverige forskar* (webbexklusivt)
- *Tisdagskollen* (radio)

▲ **Det demokratiska spelet** (allmän folkbildning) är ett allmänbildande och underhållande frågesportprogram om demokrati och politik.

FOTO: GÅMÅRSKI TV-PRODUKTIONS/RTBE

▲ **Begravnings-entreprenören David McGowan** menar att den irländska traditionen med likvaka, där alla vänner och bekanta tar farväl av den döda, gör att irländarna sörjer bättre än många andra.

När UR köper visningsrätter till exempelvis dokumentärer säkerställs villkoren i uppdraget och det redaktionella oberoendet genom publicistisk kontroll. UR försäkrar sig om att programinnehållet förhåller sig till sändningstillståndet och att det inte finns någon aktör som på något sätt gynnas i programmet. Alla medarbetare som arbetar med beställning och inköp är utbildade i dessa frågor.

3.4 Publicistiskt ansvar och granskning av innehållet

UR försäkrar sig inför varje publicering om att programinnehållet följer villkoren i sändningstillståndet, radio- och tv-lagen samt ytterst även yttrandefrihetsgrundlagen, oavsett om det handlar om program som är producerade internt, av externa bolag eller om det är inköpta dokumentärer. Ansvarig utgivarskapet delas för närvarande av programchef och innehållschefer. Publicistiska beslut fattas löpande även av innehållschefer och projektledare och det förs en kontinuerlig diskussion i programprojekten kring publicistiska principer. Programskapande är en process där UR-medarbetare gör urval och avvägningar, varje dag, i varje program och inför varje publicering, både för att försäkra sig om att programinnehållet följer sändningstillståndet och

andra riktlinjer samt håller en hög kvalitet till såväl innehåll som form. UR genomför därför kontinuerligt och vid behov internutbildning för medarbetare om de programrelaterade bestämmelserna. I samarbete med SVT arrangeras även årligen programpolitiska seminarier som medarbetare deltar i.

Granskning av innehåll

Under 2022 sände UR 9 897 program (sändningstillfällen), fördelat på 8 770 tv-program och 1 127 radioprogram. Till Granskningsnämnden inkom sammanlagt elva anmälningar gällande tio program. Anmälningarna avsåg åtta tv-program och två radioprogram. Av de anmälda programmen är fyra inköpta program som visats i Kunskapskanalen, tre är barn- och ungdomsprogram (två anmälningar rör *Lilla Aktuellt skola* och en rör ett språkprogram), och övriga avser målgruppen högskola/folkbildning (bestående av egen- eller utläggningsproduktioner). Under 2022 har UR inte ombetts att inkomma med yttranden. De anmälda programmen har samtliga avskrivits eller friats genom ordförandebeslut. Grunden för samtliga anmälningar var i huvudsak mediets genomslagskraft, men även vad gäller opartiskhet och saklighet.

Under 2022 inkom ingen begäran om genmäle eller beriktigande till UR.

MO/MEN

Sedan 1 januari 2020 är UR anslutet till det självreglerande medieetiska systemet Medieombudsmannen och Mediernas etiknämnd – MO/MEN. Till Medieombudsmannen kan man som privatperson vända sig för att pröva om UR har orsakat en privatperson oförsvarlig publicitetsskada. MO kan också pröva innehåll som har publicerats på UR:s webbsidor, vilket Granskningsnämnden, med några få specifika undantag, inte kan göra. Medieombudsmannen kan alltså pröva publiceringar på ur.se, UR Play liksom UR:s kanaler i sociala medier (förutom kommentarsfälten).

Allmänhetens Medieombudsman och Mediernas etiknämnd ersatte 2020 Pressombudsmannen (PO) och Pressens opinionsnämnd (PON). Bytet av namn speglar en utvidgning och förnyelse av det pressetiska systemet, där numera inte bara tidningar och tidskrifter utan också etermedier ingår. Under 2022 har inga anmälningar mot UR inkommit eller behandlats av MO.

3.5 Samverkan och återkoppling

Enligt sändningstillståndet ska UR ha regelbunden kontakt med användarna, särskilt inom utbildningsväsendet. På så vis ges möjlighet för användare att framföra synpunkter och önskemål gällande programmen, samtidigt som UR får chans att ta del av upplevda behov och inom vilka områden program kan göra störst nytta. Under 2022 har UR haft kontakt med en mängd olika utbildningsaktörer (se bilaga 9.1). Barn, elever, studenter, lärare, föräldrar och skolledare har tillfrågats, liksom forskare, myndigheter och organisationer. Ett exempel under 2022 då dialogarbetet varit extra viktigt är vid utvecklingen av program med anledning av de nya kursplaneskrivningarna inom kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer. I dialog med lärare har UR tagit fram en serie om porr för högstadiet, ett ämne som många lärare vittnar om kan vara mycket svårt att ta upp i skolan. Här kan UR göra skillnad med sitt programutbud.

Utöver utbildningssektorn har UR löpande kontakt med tittare och lyssnare. UR:s kundservice tar årligen emot ett stort antal frågor och synpunkter som handlar om allt från hur man kan ladda ner UR Play-appen i mobilen till innehållsfrågor. Både ris och ros från användare sammanställs av kundservice veckovis i ett internt utskick – på så vis får redaktionerna löpande återkoppling från UR:s tittare och lyssnare.

Utbildningssektorn

För att kvalitetssäkra att UR:s innehåll och kommunikation är relevant för målgruppen är UR ständigt i dialog med användarna. UR har kontinuerlig

kontakt med ett antal förskolor och skolor spridda över hela landet. Efter två år av digitala möten gav 2022 åter möjlighet att träffa elever och lärare på plats igen. Samtidigt har UR fortsatt att utveckla och erbjuda nya digitala mötesplatser för lärare i form av webinarier.

Några utvalda utbildningsaktörer har stått lite extra i fokus under året. Exempelvis har kontakterna med SFI-anordnare och -lärare (Svenska för invandrare) runt om i landet fördjupats. SFI-elever är en målgrupp där programutbudet har stor nytta och ger effekt i undervisningen. Även med lärare inom Komvux och Allmän kurs på folkhögskolan har ett dialogarbete pågått med syfte att bättre förstå behoven hos elever som inte uppnått behörighet från gymnasiet men som vill nå den genom en andra chans.

Ett strategiskt arbete riktat mot högstadiet har pågått under 2022 med syfte att öka användningen av program inom målgruppen. Under våren genomfördes ett stort utvecklingsprojekt för att på djupet förstå vilka utmaningar och behov lärare på högstadiet har i sin undervisning. 30 lärare i olika ämnen, på olika slags skolor och i olika delar av landet intervjuades en och en. Detta omfattande underlag sammanfattades till ett antal insikter och rekommendationer som ligger till grund för utvecklingen av programutbud.

Utöver de fördjupande satsningarna pågår kontinuerliga kontakter med lärare, forskare och elever i det som internt kallas för UR-modellen. De synpunkter som därigenom framkommer är viktiga underlag till UR:s fortsatta verksamhet. Kvalitativa undersökningar, som djupintervjuer och referensgruppsmöten, är utarbetade metoder i detta arbete. Dialog med användare innebär också närvaro i olika sociala medier. Det gäller särskilt yrkesgruppen lärare som organiserar mycket av sitt kollegiala lärande via olika grupper på nätet. ▶

Mejl till UR

"Hej! Era fantastiska program Förskoletimmen och Lärtimmen finns inte tillgängliga på er hemsida längre. Varför? Jag arbetar i grundskolan och programmen är perfekta för mina elever. Snälla, kan vi få tillgång till programmen igen!"

▼ **Besserwisser** (allmän folkbildning) är en vetenskapspodd med spännande forskningsresultat i fokus.

FOTO: JULIA LINDEMÅLM

Under 2022 arrangerade UR flera publika seminarier. Vad krävs för att stå emot desinformation? på Bok- och biblioteksmässan var välbesökt där Sofia Wadensjö Karén, vd UR, samtalande med Lubna El-Shanti, Sveriges Radios Ukrainaskorrespondent, Mattias Beijmo, journalist och digitaliseringsexpert samt Matilda Hanson, biträdande redaktionschef Dagens Nyheter.

FOTO: CARLA ORREGO VELTZ

Mejl till UR

"Hej! Det skrattas på tok för mycket i radions P1. Till exempel i dagens program av Svarta svanar. Det är allvar med naturkatastrofer, inget att skratta åt. Det finns humorprogram där det skrattas i P1 och det är okej. Men lämna skratten till lyssnaren, om det nu är något som är värt att skratta åt."

En levande diskussion kring verksamheten

Utöver den dialog UR har med utbildningsväsendet och användare i form av till exempel referensgrupper, dialogmöten med representanter för de nationella minoritetsspråkgrupperna och funktionshinderrörelsen samt återkommande attitydundersökningar arrangerar UR även ett flertal aktiviteter för att bidra till en allmän diskussion om public service i allmänhet och UR:s verksamhet och roll i synnerhet. Det rör sig till exempel om debattartiklar i dagspress, deltagande i olika panelsamtal samt arrangerande av seminarier i olika sammanhang. Under 2022 deltog UR med seminarier under SETT-dagarna (26–28 april), Almedalen (3–6 juli) samt Bok- och biblioteksmässan (22–25 september) för att nämna några exempel. Dessutom bjöd UR i april in till frukostseminarium under ämnet *Desinformation – så rustar vi oss*. Därutöver var representanter för UR under 2022 inbjudna att delta i olika panelsamtal till exempel under *Forskningspolitiska dagen* 1 juni, arrangerad av Vetenskapsrådet samt den nationella MIK-konferensen i oktober, arrangerad av Västra Götalandsregionen.

Utöver nämnda exempel arrangerar UR tillsammans med Sveriges Radio, SVT och Funktionsrätt Sverige även *PS Funk* som syftar till dialog och att höja kunskapen om funktionsrätts- och tillgänglighetsfrågor. I november arrangerades ett *PS Funk*-seminarium i Radiohuset. Temat var hur frågor och perspektiv som rör personer med funktionsnedsättning/funktionsvariation var representerat i public service programutbud inför valet. Seminariet tog även upp forskningsstudier som visar på bristande tillgänglighet av samhällsinformation för personer med funktionsnedsättning under pandemin och vad medierna kan göra för att öka tillgängligheten

i framtiden. Inbjudna var medarbetare för samtliga public service-företag och företrädare från funktionshinderrörelsen som bidrog med kunskap, perspektiv och återkoppling på programutbud och andra insatser från public service.

UR är även ett aktivt och drivande medlemsföretag i intresseorganisationen Utgivarna som värnar yttrandefriheten och slår vakt om den oberoende journalistiken. Här ingår också TU – Medier i Sverige (Tidningsutgivarna), Sveriges Tidskrifter, Sveriges Radio, SVT och TV4-gruppen.

Tillsammans med Sveriges Radio, SVT och lokala tidningsredaktioner över hela landet sänder UR *Fria ordets dag* där sjätteklassare får lära sig mer om public service, journalistik, tryck- och yttrandefrihet och källkritik

I alla dessa exempel bidrar UR till en levande samhällsdiskussion om verksamheten.

3.6 Nya tjänster och förhandsprövning

Under 2022 har inga nya programtjänster eller tjänster av större betydelse lanserats inom ramen för UR:s kärnverksamhet eller kompletterande verksamhet. Inte heller har tjänster på försök lanserats under året.

3.7 Språkvård – ett viktigt ansvar för public service

Enligt sändningstillståndet har UR ett särskilt ansvar för det svenska språket och dess ställning i samhället och för att språkvårdsfrågor ska beaktas i verksamheten. Hur språket används är avgörande för hur lyssnaren och tittaren upplever kvaliteten i innehållet. Därför ställer UR krav på god språklig kvalitet för alla UR:s radio- och tv-program, för utbudet på webben men även för annan publicering som beskrivande texter på såväl UR Play som ur.se.

De grundläggande tankarna om språket är att det ska vara begripligt, levande och korrekt. UR vinnlägger sig också om ett inkluderande språk och låter människor definiera sig själva. Med tanke på UR:s genomslagskraft ska språket också anpassas till sammanhanget, publiken, programmets syfte och sändningstiden.

I programutbudet använder UR sig av ett vardatalspråk, medan texter som publiceras i skriftlig form ska anpassas till skriftspråk och de regler som gäller för det skrivna ordet. Riktlinjerna för språket gäller också för program på andra språk än svenska.

UR, SVT och Sveriges Radio samarbetar kring en språkvårdsenhet som verkar för att öka den språkliga kompetensen inom bolagen. Dit kan alla UR-medarbetare vända sig och få hjälp med språkfrågor. Det kan handla om uttalsfrågor, ordval, formuleringar och skrivregler. Språkvårdarna arrangerar också seminarier samt ger ut ett språkbrev som förmedlar skraddarsydda språkråd för programbolagen. Det finns även en webbaserad språkdata med språkråd, Dixi.

UR har också en titelpolicy för program- och serietitlar som prioriterar korrekt och vårdad svenska. Vidare kvalitetsgranskas alla programbeskrivande texter utifrån olika regelverk, till exempel *Svenska skrivregler* och *Svenska Akademiens ordlista*.

UR arbetar på flera olika sätt med ämnet svenska vilket avspeglas i ett stort och varierat utbud av litteraturprogram i radio för barn och ungdomar med uppläsningar, dramatiseringar och författarpresentationer. Av det totala radioutbudet under 2022 sände UR 37,3 timmar i ämnet svenska, motsvarande siffra för tv var 177,2 timmar. Förutom de rent språkriktade programmen är ett övergripande mål för UR:s alla barnproduktioner att programmen ska ha ett språkutvecklande perspektiv, beskriva begrepp som är kopplade till programmets kunskapsinnehåll samt hjälpa eleven att själv formulera sig på ett för ämnet relevant språk.

3.8 Priser och utmärkelser

Ett antal av UR:s radio- och tv-program har under 2022 nominerats till flera kvalitetspriser och även vunnit några. *Dock'n'roll* (åk F–3) nominerades till tv-priset Kristallen i kategorin Årets barnprogram, i samma kategori nominerades även *Lilla Aktuellt* (åk 4–6) som är en samproduktion mellan UR och SVT. Radiodramat *En annan Albin* (åk F–3), nominerades till Prix Europa i kategorin radiofiktion och radioserien *Fatta familjen* (folkbildning) nominerades till Guldörat i kategorin Årets faktaprogram.

En episod ur UR:s serie *Småsagor, Sången från andra sidan havet* (F–3), vann New York Festivals Radio Awards i kategorin bästa ljudbok för barn. I samma tävling deltog även *Bildningsbyrån – tänka mot strömmen* med radioprogrammet *Lina Ben*

Mbenni – revolutionsbloggaren, som vann ett brons i kategorin Documentary History.

I New York festivals TV & Film Awards tävlade och vann tv-serien *Seniorsurfarna*, säsong 3, ett brons i kategorin utbildning. *Djuren på Djuris börjar skolan* (F–3) nominerades till Japan Prize och var en av finalisterna i dramakategorin. En annan dramaserie, *Dolt under ytan* (åk 7–9), nominerades till tv-priset Kristallen i kategorin Årets unga dramaserie och utsågs även till Årets berättare på Riagalan. *Lilla Aktuellt* (åk 4–6) tilldelades under 2022 Internetstiftelsen och Källkritikbyråns pris Det gyllene förstoringsglaset för att de enligt juryn "med trygg hand och fast blick vägleder de våra viktigaste i svåra tider. *Lilla Aktuellt* ger inte bara kunskap utan också verktygen för att förstå och ifrågasätta. Det är framtidens källkritik."

UR:s teckenspråksredaktionen blev under 2022 tilldelade *Utmärkelse 2022* av Sveriges dövas ungdomsförbund med motiveringen: "Vi värdesätter UR Teckenspråks mediaproduktion år 2022 som genom deras serier på teckenspråk har haft ett stort inflytande hos döva och hörselskadade i Sverige, unga såväl som äldre. UR Teckenspråk skapar tillgänglighet för döva och hörselskadade i Sverige genom att de får ta del av väsentlig kunskap såväl som det öppnar möjligheter för döva och hörselskadade att känna sig inkluderade."

▼ Gabriella Della Morte Pålstam är gruppchef för UR:s teckenspråksredaktion och mediasveriges första döva chef.

FOTO: HABEN SOLOMON

▲ I Källkoll valet (åk 7–9) tar journalisterna och viralgranskarna Åsa Larsson och Jack Werner sig an valet 2022. De djupdyker i utspel, påståenden och rykten som cirkulerar på nätet för att ta reda på vad som är sant och vad som är falskt.

3.9 Sändningskvalitet

UR sänder i Sveriges Radios och SVT:s kanaler samt i Kunskapskanalen, vilka har analog utsändningsteknik för ljudradio och digital utsändningsteknik vid sändning av rörlig bild och ljud för marksänd tv.

Alla tv-produktioner produceras och levereras i 1080 hd-kvalitet. Kabel-tv-operatörer och andra ska med hänsyn till användarkvalitet kunna välja att distribuera i hd-kvalitet. UR har inlett arbetet med att ytterligare förbättra kvaliteten genom att höja nivån på hd-signalen till 1080p50 (p=progressiv) och beräknar att införa detta under första halvan av 2023. UR spelar redan in i 1080p25-formatet med alla kameror på fältet och tanken är att kunna hålla samma nivå genom hela kedjan av inspelning och redigering utan att behöva göra någon konvertering.

Till Sveriges Radio levererar UR digitala ljudfiler (okomprimerad wav) i hög kvalitet. Vid all ljudmixning, för både radio och tv, tar UR stor hänsyn till UR:s policy för hörbarhet (se kapitel 6.7). UR använder så kallad loudness-mätning enligt EBU R128, vilken jämnar ut nivåskillnaderna i ljudet mellan de utsända programmen i alla Sveriges Radios och SVT:s sändningstjänster. Detta görs i samarbete med övriga public service-bolag. Med hjälp av denna mätmetod blir den upplevda ljudnivån mellan olika program, programinslag och trailers inte lika

stor, vilket ger en förbättrad och betydligt jämnare ljudupplevelse.

Alla program kvalitetskontrolleras innan utsändning för att säkerställa att de håller hög teknisk sändningskvalitet vad gäller ljud och bild. Även material som tillgängliggörs på webben genomgår en liknande kvalitetsgranskning. För de program som sänds via UR:s programkontroll (utbud i Kunskapskanalen) görs tekniska kvalitetskontroller innan sändning.

Hela UR:s programutbud textas med hjälp av ett textningsbolag. Varje undertextfil som skickas till UR kvalitetsgranskas först av textningsbolaget innan leverans till UR. Därefter gör UR en teknisk stickprovskontroll av varje undertextfil innan den levereras till SVT för sändning.

Under året har UR även på en del av det utbud som publiceras på SVT Play tillämpat funktionen *Tydligare tal*, som är en valbar tjänst i SVT Play. Kort beskrivet innebär tjänsten att ljudet kan separeras i tre separata ljudspår. Användaren kan då välja att höja upp ljudnivån på talet och dämpa bakgrundsljudet för att få fram just tydligare tal. Förutsättningen för att tillämpa tjänsten är att mixa ljudet i tre separata spår, något som UR redan innan tjänsten skapades tillämpat i syfte att öka hörbarheten på alla program. UR kommer framöver att öka möjligheten att använda tjänsten.

3.10 Utveckling av innehåll, teknik och kompetens

Användningen av UR:s utbud sker i allt högre grad på olika digitala plattformar och det ställer stora krav på vidareutveckling av UR:s arbetssätt och tillgänglighet till utbudet. I takt med att mediekonsumtionen blir allt mer individualiserad ökar vikten av kunskap om användarna, deras behov och mediebetende. För att nå de olika målgrupperna kartlägger och undersöker UR regelbundet användarnas behov och mediebetenden, bland annat genom förstudier och i dialog med referensgrupper. Detta för att säkra ett berättande och tilltal som riktar sig till den aktuella målgruppen.

Utveckling och utbildning

Under 2022 har flera utvecklingsprojekt pågått. Ett av projekten har syftat till att ta reda på behoven av ännu mer relevanta utbildningsprogram för högstadieelever. UR har genom detta arbete identifierat behovet av ett programformat för skolan som löpande förenar centralt innehåll i kursplaner med relevanta aktualiteter. Formatet kommer att programutvecklas och börja produceras under 2023.

Under 2022 programutvecklades även kortformatet *Sverige forskar* för att tillgängliggöra resultat av svensk forskning. Programmen kommer att lanseras under början av 2023 och kommer att vidareutvecklas under året.

Projektet med att utveckla och modernisera digitalt pedagogiskt stöd som inleddes 2021 har fortsatt under 2022. Syftet är att förnya gränssnittet runt programmen för att underlätta användningen för lärare och förtydliga pedagogiken.

Ytterligare utvecklingsprojekt som fortsatte under 2022 är transparensprojektet där UR arbetar för att bli mer transparent vad gäller att redovisa till exempel syfte och källor kopplat till programutbudet.

Teknisk utveckling

Den tekniska kvaliteten på sändningarna ska vara hög vilket kräver att UR kontinuerligt lägger tid och resurser på utvecklingsarbete, nya rättighetslösningar och teknikinvesteringar för att följa med i utvecklingen av teknik och tillgänglighet. Det innebär att tekniken för produktion och distribution kontinuerligt uppdateras och förbättras. Detta utvecklingsarbete innebär dessutom ofta effektiviseringsvinster utöver kvalitetsförbättringar.

UR använder videoredigeringsprogrammet Adobe premiere samt Strawberry, ett system för att strukturera och sortera allt inspelat material inför redigering. All berörd personal får kontinuerlig fortbildning i dessa system.

UR har under 2022 fortsatt att säkra och uppdatera de centrala lagringssystemen för både radio och tv. Systemen för ljudbearbetning upp-

dateras kontinuerligt för att säkerställa funktion och driftsäkerhet.

UR planerar att generellt gå över till IP-infrastruktur för teknisk signalering via internet. Det möjliggör en hög flexibilitet internt för video, ljud, och data över datanätverk samt ökar möjligheten att arbeta uppkopplat från externa platser. Det kan gälla medarbetare som behöver arbeta från annan ort eller från hemmet.

Under hösten testades även så kallade distansproduktioner för att få åtkomst till inspelat material med kort tidsfördröjning från inspelningstillfället. Genom att använda 5G-nätet kunde inspelat material föras över till UR. På så vis kunde inspelat material redigeras och publiceras betydligt snabbare än med traditionell teknik via fasta kablar. Detta är något som UR kommer att fortsätta att testa och utveckla rutiner för då det kortar ner tiden från inspelning till publicering väsentligt och innebär en effektivisering av produktionskedjan.

Ytterligare en effektivisering har gjorts då UR under året har automatiserat den tekniska kvalitetskontrollen. Detta för att påskynda bedömningen och eventuella åtgärder av levererat material (inköp, program från externa produktionsbolag). Automatiseringen har medfört minskade ledtider och en rationellare hantering av inkommande material samt en bättre och exaktare planering, vilket i längden innebär kostnadsbesparingar.

Under året har UR utvecklat inspelning med digital dekor, så kallad virtuell studio, i green screen-studion. Fördelen med detta är att man snabbt kan byta bakgrund till olika program som spelas in. Detta minskar tidsåtgången för traditionell dekorbygge vilket möjliggör att studion kan användas mer effektivt och till en lägre kostnad.

Under året har det gjorts investeringar i tv-studion, bland annat genom fem nya studiokameror samt en video-router som baseras på ny IP-teknik, enligt EBU 2110-standard.

Dessutom har en ny videomixer införskaffats ▶

Mejl till UR

"Tack för alla underbara dokumentärer från Irland! Program som Begravningsentreprenören, Havet och hälsa samt Irlands fyror har varit både tankeväckande, intressanta och djupt mänskliga."

▲ *Sverige forskar* är ett vetenskapsprogram i kortformat med fokus på spännande, svensk forskning. Syftet med formatet är att nå en bredare publik än de redan initierade.

vilket ger en bättre bildkvalitet. Även bildkontrollen har under året uppdaterats för att få en flexibel så kallad multiviewer som gör att samma enhet kan distribuera monitorbilder till flera platser samtidigt samt även från inspelningsituationer som sker på distans.

Detta innebär att alla olika funktioner för bildhantering nu är kopplade till varandra vilket både ökar möjligheterna till flexibla produktionsätt samt öppnar upp för nya produktionsmetoder.

Sammantaget sker således en kontinuerlig utveckling och uppdatering av flera tekniska system med syftet att skapa stabilare och säkrare system för redigering, lagring och sändning.

Data och analys

Nya riktlinjer för hur UR ska arbeta strategiskt med data och analys har tagits fram under året, och som ett resultat av det arbetet etableras nu också en ny plattform för data och analys med en framtidssäkrad arkitektur. Målet är att samla så många relevanta datakällor som möjligt i en gemensam tjänst med kvalitetsssäkrade nyckeltal, för att kunna erbjuda tydliga och alltid uppdaterade analyser.

Fokus kommer att ligga på analys av användningen av UR:s innehåll, men plattformen kommer även användas till analys av kommunikationsinsatser och övergripande digital produktutveckling. Plattformen kommer lanseras under början av 2023 i en första, enklare form och arbetet med vidareutveckling kommer sedan att fortsätta med primärt interna resurser under de närmaste åren.

3.11 Beredskaps- och säkerhetsfrågor

Public service spelar en viktig roll vid kris och andra stora samhällspåfrestningar. Det finns därför behov av en robust infrastruktur för utsändning och tillgängliggörande av radio och tv i Sverige.

Sveriges Radio och SVT är viktiga nyhetsaktörer med ett uppdrag att förmedla VMA, viktigt medde-

lande till allmänheten, samt tillhandahålla information till hela befolkningen i händelse av kris. Även UR, med sitt särskilda uppdrag, har en viktig roll genom att bidra med ett fördjupande och lärande utbud i samband med stora samhällspåfrestningar då förutsättningarna för skolornas undervisning och hela utbildningsväsendet snabbt kan förändras. Både coronapandemin och kriget i Ukraina har synliggjort det stöd UR kan ge såväl skola som allmänhet i händelse av en samhällskris.

UR:s beredskapsarbete

UR:s beredskapsarbete är främst inriktat på fredstida kriser. Planering, övning och utbildning syftar därför till att undvika störningar i verksamheten under fredstida kriser med svåra påfrestningar för samhället. Planeringen syftar till att säkerställa att verksamheten kan vara ett stöd för den svenska skolan i händelse av samhällskris. Det handlar också om att planera för hur verksamheten ska kunna fortsätta bedrivas under sådana situationer, som till exempel under coronapandemin. Under 2022 har UR, utifrån lärdomar från coronapandemin och Ukrainakriget, arbetat fram en tydligare planering inför samhällskriser för att UR snabbt ska kunna ställa om för att tillgodose nya behov.

Utöver säkerheten i marknätet uppmärksammar UR i sitt beredskapsarbete särskilt distributionen över internet. Vid distribution online kan UR inte ställa krav mot operatörer på samma sätt som för marknätet. Online finns dessutom många fler aktörer mellan UR och publiken. UR arbetar dock för att säkerställa internetdistributionen så långt bolaget kan. Redundans i flera led eftersträvas, både kring var innehåll lagras och hur publiken nås över internet.

UR har fasta uppkopplingar till SUNET (Swedish university computer network) och använder sig av en global så kallad Content delivery networks-leverantör (CDN) för att minska sårbarheten. UR använder primärt ett eget utvecklat CDN för att minska sårbarheten och kostnaderna. Precis som för broadcast finns beredskapsrutiner och UR bygger in redundans i de egna plattformarna. Under året har UR ökat möjligheten att minska sårbarheten vid påfrestningar och ökad användning. I den beredskapsplan som UR årligen lämnar in till regeringen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap beskrivs beredskapsarbetet mer i detalj.

Programinnehåll – del av beredskapen

Coronapandemin och kriget i Ukraina och deras påverkan på samhället har synliggjort behovet av att ha en beredskapsplanering som möjliggör att UR kan ge det stöd som pandemin, men också kriget i Ukraina, visade att såväl skolan som allmänheten har

behov av i händelse av en samhällskris. Det handlar om att planera för att snabbt kunna agera och ställa om resurser och utbud för att bidra med ett relevant innehåll och stöd till rektorer, lärare, elever och föräldrar. När Ryssland invaderade Ukraina ställde UR snabbt om och producerade ett relevant programutbud som hjälpte elever att förstå bakgrunden till kriget samt hantera den oro och uppstod i samband med krigsutbrottet.

Program som *Lilla Aktuellt skola* (åk 4–6) berättade om vad som hänt och varför det uppstår så många rykten i anslutning till kriget. *Förklara för mig* (åk 4–6) och *Bakgrunder – kriget i Ukraina* (åk 7–9) tog upp frågor som varför det blir krig och vad Nato och krigets lagar är. Radioserien *Fatta familjen* (folkbildning) lyfte hur man som vuxen och förälder kan prata med barn om krig och *UR Samtiden* gav i flera föreläsningar både bakgrund och fördjupning kring kriget.

Skapa motståndskraft

Desinformation är en betydande utmaning för det demokratiska samtalet och en fungerande demokrati, såväl i vardag som under kris. En viktig del av beredskapsarbetet är därför att skapa motståndskraft mot rykten och desinformation i samhället vid kris. Här bidrar UR genom ett utbildnings- och folkbildningsutbud inom medie- och informationskunnighet till såväl barn och unga som vuxna.

Digitaliseringen har i många avseenden varit positiv men har gjort det svenska samhället sårbart för olika typer av manipulering av information som ofta syftar till att skapa osäkerhet och tvivel om vad

som har hänt och vad som är sant. För någon som har intresse av att destabilisera samhället är både misskreditering och desinformation användbara verktyg i en i övrigt svårnavigerad digital informationsmiljö. För den vanliga användaren krävs medie- och informationskunnighet för att kunna hantera, värdera och sortera i det rika informationsflödet för att undvika att bli lurad eller manipulerad och för att kunna fatta välgrundade beslut. Detta är en samhällsutmaning som kommer att bestå och påverkas av olika större eller mindre samhällskriser och här kan UR göra en viktig insats.

Coronapandemin liksom kriget i Ukraina är två exempel på samhällskriser där UR har gjort stor nytta och skillnad, inte minst för skolan.

I en attitydundersökning utförd av Novus på uppdrag av UR uppger majoriteten av lärare (74,5 procent) att UR:s uppdrag bör inbegripa att vara ett stöd till den svenska skolan i händelse av samhällskris. UR:s beredskapsuppdrag bör utvecklas och tydliggöras utifrån de erfarenheter och den roll som bolaget har haft under pandemin.

Det kommer sannolikt alltid att råda osäkerhet kring spelregler, beteenden och nya okända aktörer som agerar i en digital kontext – oavsett samhällskris eller inte. Det är därför av stor vikt att skapa förutsättningar, genom höjd kunskap bland allmänheten och tåliga strukturer, för att kunna möta de utmaningar som en digital tillvaro som utvecklas i hög takt medför. Detta är en viktig utmaning för samhället i stort och viktigt för UR:s uppdrag som public service-bolag.

Yulia Solodornik och Diana Siarki flydde kriget i Ukraina. Under våren 2022 var de anställda på UR och översatte 171 program från svenska till ukrainska.

▼ Vad är Nato? (åk 7–9) är ett av flera program som snabbt producerades efter att Ryssland inlett anfallskriget mot Ukraina.

FOTO: T7/SHUTTERSTOCK

Om Klimat-arvet

"Bra program men ni skulle tjäna på trovärdigheten om ni lät bli att ha folk som verkligen bräker på stockholmsska! Svårt att ta denna dialekt på allvar."

I Joanna Lumleys reseminnen (allmän folkbildning) visar hon för första gången bakommaterial från inspelningarna från sina många reseprogram.

FOTO: EURNING BRIGHT PRODUCTIONS

Villkor som kapitel 4 svarar på:

- Sändningstillstånd 1–6 §§
- Medelsvillkor 6–10, 17, 19–20
- Läs mer i bilaga 9.5 Sändningsvillkor för UR och 9.6 Medelsvillkor för UR

Här hittar du UR

UR:s programutbud sänds i radio och tv och finns tillgängligt på UR:s digitala plattformar, ibland även på tredjepartsplattformar. Oavsett om användarna väljer att ta del av utbudet när det sänds i marknätet eller tillgängliggörs on demand är det UR:s ambition att möta upp med ett kvalitativt utbud på den eller de plattformar där användarna finns.

UR sänder sina radio- och tv-program i marknätet i Sveriges Radios och i SVT:s kanaler, samt i Kunskapskanalen som UR driver tillsammans med SVT. Sändningstider och sändningsvolym beslutas i samråd med Sveriges Radio och SVT och regleras i sändningstidsavtal. Avtalen är ramar för planeringen under hela tillståndspanoroden, men sändningstiderna justeras också över tid, i samråd mellan bolagen.

Dessutom tillgängliggörs UR:s programutbud online på UR Play där det går att ta del av under lång tid, oftast fem år. En del av utbudet publiceras enbart digitalt på UR Play och vissa specifika produktioner även på någon av UR:s Youtubekanaler, och i vissa fall på TikTok. Ett urval av program har under 2022 också tillgängliggjorts på SVT Play och SR Play.

För UR är själva sändningstillfället viktigt, men minst lika viktig är den digitala användningen, både för användning i samband med undervisning som ofta sker vid annan tidpunkt än sändningstillfället men också för att användarna förväntar sig att kunna ta del av utbudet vid en tidpunkt som passar dem. UR strävar alltid efter att programmen ska ha en hög användning efter sändning och många program har en hållbarhet på fem till tio år. I takt med att allt fler användare tittar och lyssnar på programmen

via UR:s digitala kanaler vid tidpunkter som de själva väljer, tappar sändningen i marknätet något i betydelse.

4.1 Marksänt utbud Radio

Under 2022 sände UR 388 timmar radio vilket är på ungefär samma nivå som året innan. Fördelningen mellan kanalerna följer samma mönster som tidigare, med mest sändningsvolym i P1 och P4 Riks. Tabellerna 4.1.1 och 4.1.2 visar hur sändningsvolymen

Tabell 4.1.1 Sändningsvolym i radio per kanal (timmar)

RADIO	2020	2021	2022
P1	157	161	157
P2	50	49	50
P3	35	39	41
P4 Riks	137	135	140
Totalt	379	384	388

Tabell 4.1.2 Sändningsvolym i radio – förstasändning och repris (timmar)

RADIO	2020	2021	2022
Förstasändning	215	185	201
Repriser	164	199	187
Totalt	379	384	388

Om Joanna Lumleys karibiska äventyr: Voodoo på Haiti

"Vad är det för satanism ni visar? Konstnärer med skallar? Satanismen genom-sytrade hela programmet och detta är INGET vi vill betala för."

FOTO: JOHANNA BILATKOVSKA

▲ I *Djuren på Djuris börjar skolan* (F-3) får tittaren följa med när kompisarna från Djuris börjar skolan.

i radio fördelat sig mellan kanaler samt mellan förstasändningar och reprisar.

Användningen av programutbudet på de digitala plattformarna fortsätter att öka men sändning i marknätet är fortfarande viktigt för UR framför allt för att nå allmänheten. Program som *Hjärta och hjärna* (folkbildning) och *Fatta familjen* (folkbildning) som sänds i P4 når en stor publik i marknätet och drar dessutom användare till UR:s digitala plattformar. I samband med att ett program sänds i marknätet ökar nämligen även den digitala användningen av samma program samt av andra episoder i samma radioserie.

Tv

Under 2022 sände UR 3 757 timmar tv vilket är en ökning jämfört med 2021. Det är huvudsakligen UR:s sändningsvolym i Kunskapskanalen som har ökat. En del av volymökningen förklaras av att antalet parallellsändningar av syn- och teckenspråkstolkade program i SVT 24 har ökat. Paral-

Tabell 4.1.3 Sändningsvolym i tv per kanal (timmar)

TV	2020	2021	2022
SVT1	133	148	123
SVT2	177	173	192
SVT24	69	76	104
Kunskapskanalen	3 053	2 827	3 065
SVT Barn	274	311	273
Totalt	3 706	3 535	3 757

Tabell 4.1.4 Sändningsvolym i tv – förstasändning och reprisar (timmar)

TV	2020	2021	2022
Förstasändning	821	714	826
Repriser	2 885	2 821	2 931
Totalt	3 706	3 535	3 757

lellsändningar innebär att de tolkade programmen publiceras samtidigt som originalprogrammen, vilket gör att fler kan ta del av programmen samtidigt oavsett olika behov. I sändningsvolym räknat är Kunskapskanalen UR:s främsta distributionskanal. Drygt 80 procent av UR:s tv-utbud har under 2022 sänkts i Kunskapskanalen.

Programmen i Kunskapskanalen riktar sig till vuxna användare och består av både inköpta dokumentärer och egenproducerade program, som exempelvis *Seniorsurfarna* (folkhögskola/studieförbund) samt innehåll från *UR Samtiden*.

UR och SVT har under tillståndperioden förhandlat om sändningstider och fördjupat samarbetet. Vilken sändningstid som ger mest effekt varierar beroende på vilken målgrupp programmen riktar sig till. Program med en bred publik och som kan förväntas få ett brett genomslag sänds företrädesvis på primetime-tider (mellan klockan 20 och 22). Eftersom UR alltid eftersträvar att nå största effekt med programmen för UR en kontinuerlig dialog med SVT kring sändningstider. Även om användningen av utbudet på UR:s egna digitala plattformar ökar för varje år är det viktigt för UR att ha ett gott samarbete med SVT kring sändningstider eftersom UR fortsatt behöver nå den breda allmänheten med folkbildande program via sändningar i marknätet. Ett program som *Seniorsurfarna* nådde till exempel sin största publik via sändningar i marknätet.

Under 2022 har UR:s sammantagna sändningsvolym minskat något i SVT:s kanaler jämfört med 2021 men ökat i Kunskapskanalen jämfört med 2021. Tabellerna 4.1.3 och 4.1.4 visar hur UR:s tv-sändningar 2022 fördelat sig på kanaler samt mellan förstasändningar och reprisar.

UR har under 2022 inte tillgängliggjort några

sändningar utanför Sverige. UR har inte heller haft några kostnader för verksamhet som tillgängliggör sändningar utanför Sverige via UR Play eller internet i övrigt.

Text-tv

UR:s service i text-tv innehåller tabläinformation på de sidor som visar hela programutbudet från SVT och UR i samtliga tv-kanaler. Utöver den servicen tillhandahåller UR information om företagets särskilda uppdrag på de sidor UR självständigt förfogar över.

4.2 Digital användning

Arbetet med att förtydliga UR:s digitala erbjudande på UR Play webb och app samt det slutna nätverket UR Access har fortsatt under 2022. När medievanorna blir alltmer individualiserade och mediekonsumtionen i allt högre utsträckning sker digitalt och på allt fler plattformar blir utmaningen att nå användarna med UR:s erbjudande större. Det i sin tur innebär att UR för att nå publiken även måste kommunicera på flera olika, främst digitala, plattformar. Med ett uppdrag i allmänhetens tjänst är det därför självklart att UR kommunicerar via sociala medier, men även via nyhetsbrev riktade till olika målgrupper för att bistå med specifika programförslag som är kopplade till aktuella samhällsutmaningar, skolans "årshjul" och med tips om nya produktioner från UR.

Under 2022 har användningen av utbudet på UR:s digitala plattformar fortsatt att öka om än i betydligt lägre utsträckning än under de två föregående åren då antalet starter ökade med 58 respektive 27 procent. En viss avmattning var väntad i samband med att pandemirestriktionerna släpptes och eleverna återgick till klassrummen. Den sammantagna ökningen av antalet strömstarter på UR Play och UR Play app har under 2022 uppgått till två procent. Framför allt har fler användare hittat till UR Play app som under året har ökat med 19 procent. Sett enbart till strömstarter för audio så ökade dessa på UR Play webb och UR Play app med 12 procent under 2022. Mest ökade strömstarterna i UR Play app, med över 60 procent.

Flertalet av UR:s program har en lång hållbarhet. Populära program som *Livet i Bokstavlandet* (åk F-3), *Bokstavshissen* (åk F-3), *Geografens testament* (åk 4-6) samt tidiga säsonger av *Bildningsbyrå - tänka mot strömmen*, produktioner som hade premiär för mellan 4-9 år sedan, är fortfarande några av de mest använda programmen på UR Play.

För att nå användarna och tillmötesgå deras mediekonsumtionsmönster publicerar UR många gånger hela radio- och tv-serier direkt på UR Play

för att vid ett senare tillfälle sända programmen i marknätet. Tv-serien *Djuren på Djuris börjar skolan* (åk F-3) är ett exempel på där UR valt att publicera digitalt först. Detta eftersom användarna är vana vid att snabbt kunna ta del av alla avsnitt i en serie vid en tidpunkt de själva väljer och inte behöva vänta på att nästa avsnitt sänds i marknätet.

Webbexklusiv publicering

I enlighet med nuvarande sändningstillstånd får UR tillgodoräkna sig programverksamhet som bedrivs på företagets egna plattformar på fritt tillgängliga och öppna delar av internet, men varje enskilt innehållsvillkor ska huvudsakligen uppfyllas i marknätet. Under 2022 har UR publicerat en liten andel webbexklusiva program (se tabell 4.2.1). I årets redovisning vill UR tillgodoräkna dessa program som en del av uppfyllandet av tillståndsvillkor 7-13 §§ i sändningstillståndet.

UR väljer att beräkna andelen webbexklusiva publiceringar av det totala antalet förstasändningar. Detta eftersom en publicering på webben är att betrakta som en förstasändning då en sådan publicering aldrig repriseras, vilket däremot är fallet med program som sänds i marknätet.

Av tabellen framgår att 1 023 program (27 procent)

Tabell 4.2.1 Webbexklusiv volym (timmar) samt antal program och alla målgrupper som UR vill tillgodoräkna sig för att uppfylla tillståndsvillkor.

Utbildningsområde	Volym	Antal program
Yngre barn	11,45	173
Äldre barn	14,25	153
Unga	83,72	544
Folkhögskola/studieförbund	7,33	80
Högskola	12,51	29
Folkbildning	21,78	44
Totalt	151,04	1 023

Utbildningsområde	Volym	Antal program
Yngre barn	2,59	23
Äldre barn	12,44	54
Unga	84,77	434
Folkhögskola/studieförbund	1,37	14
Högskola	15,02	73
Folkbildning	12,86	21
Totalt	129,05	619

Utbildningsområde	Volym	Antal program
Yngre barn	4,02	47
Äldre barn	0,62	33
Unga	39,85	279
Folkhögskola/studieförbund	0,96	24
Högskola	14,42	53
Folkbildning	6,78	14
Totalt	66,65	450

Visste du att ...

Det finns 19 500 program på UR Play att titta eller lyssna på, när du vill.

FOTO: PATRIK JONSSON

▲ I andra säsongen av *En särskild sommar* (gymnasiesärskolan) följer tittaren åtta unga med intellektuell funktionsnedsättning när de får prova på vuxenlivet. Att gå från ung till vuxen är svårt, med en utvecklingsstörning blir den resan än knepigare.

av den totala andelen förstasändningar) har publicerats unikt på UR Play. Innehållsvillkoren har därmed huvudsakligen uppfyllts i marknätet.

Det är inom utbudet för unga som störst andel program publiceras exklusivt på webben, framför allt program på Youtubekanalerna *Tänk till* och *Orka plugga* samt formatet *... förklarad* (gymnasiet), program som är producerade i ett format som inte är tänkta att sändas i marknätet.

Exempel på programserier som har publicerats webbexklusivt på UR Play:

- *En särskild sommar – pratstartare* (gymnasie-särskola)
- *Ideologierna* (åk 7–9)
- *Idrottens himmel och helvete – pratstartare* (folkhögskola/studieförbund)
- *Källkoll – Ukraina* (åk 7–9)
- *Killar mot världen* (gymnasiet)
- *UR Samtiden – Vetenskapsfestivalen 2022* (folkbildning)

I den totala volymen webbexklusiva publiceringar ingår utbud på nationella minoritetsspråk samt svenskt teckenspråk liksom utbud som är teckenspråks- och syntolkat (se tabeller 4.2.2 och 4.2.3).

De program som publiceras exklusivt på UR Play som UR tillgodoräknar sig vid uppfyllande av tillståndsvillkoren har inte sänts i marknätet under året. Beslut om vilka program som publiceras exklusivt på webben grundar sig dels på målgruppernas konsumtionsmönster, dels på programmets format. Vissa program, som exempelvis klipp från *Orka plugga* (åk 7–9) eller

Seniorsurfarskolan (folkhögskola/studieförbund) är framtagna i ett format som inte lämpar sig för att sändas i marknätet.

För vissa målgrupper, framför allt barn och unga, sker användningen av utbudet till allra största delen på digitala plattformar. Även inom ramen för utbildningsväsendet sker användningen till övervägande del på UR:s digitala plattformar både inom grund- och gymnasieskola samt utbildning för vuxna. Detta eftersom användningen av dessa program nästan uteslutande sker i en utbildningskontext där tidpunkten för när undervisningen sker, och därmed behovet av användning av program, sällan infaller vid samma tidpunkt som när programmen sänds i marknätet.

Även programmens aktualitetsgrad spelar in när UR väljer att publicera webbexklusivt. Program som *7 jours sur la planète* (gymnasiet) publiceras enbart på UR Play för att snabbt kunna ge unga som läser franska som modernt språk nyheter på franska.

Den sammantagna webbexklusiva publiceringen utgör en mycket liten andel av det totala utbudet och UR anser därmed att tillståndsvillkoren huvudsakligen har uppfyllts i marknätet.

4.3 UR:s digitala plattformar UR Play webb och app

UR Play är UR:s digitala kanal för såväl allmänheten som pedagoger, elever och studenter. UR Play innehåller drygt 18 900 program, fritt tillgängliga för alla under lång tid. Materialet är kategoriserat enligt en utbildningskontext i skolämnen, men också anpassat till en kunskapsintresserad allmänhet och användar-

nas behov av tillgänglighet. UR Play finns på webben och som app för Android, iOS och Apple TV.

Under 2022 har arbetet med att vidareutveckla UR Play och dess funktionalitet fortsatt. Stort fokus har legat på att genomgående förbättra kvaliteten på de ingående delarna av UR Play-plattformen, både på webben och i apparna. Några exempel på utveckling är tydligare sökresultat, förbättrad chromecast-upplevelse samt ny audio-spelare.

Det har även pågått förberedande arbete inför flera förändringar som kommer att lanseras under 2023. UR har därför tagit fram en helt ny teknik bakom plattformen för strömmande media som ger stöd för flera kommande förbättringar. Andra förändringar som lanseras under 2023 är tjänsten uppläst text i beställ-tv samt en förtydligad navigeringsstruktur på UR Play.

Strukturen för lärarhandledningar till UR:s program har under 2022 fortsatt att omarbetas och digitaliseras. Nyproducerade program får nu lärarhandledningar i ett nytt digitalt format (tidigare togs de fram som nedladdningsbara pdf:er) som utarbetats av UR:s pedagogiska redaktörer. Till programmen finns även beskrivande programtexter på UR Play samt texter om syftet med programmen, det vill säga hur dessa är tänkta att bidra till lärande. Detta underlättar för lärare att knyta ihop innehållet till undervisningen enligt läroplan och kursplan.

Tabell 4.2.2 Webbexklusiv volym på nationella minoritetsspråk och svenskt teckenspråk (timmar)

Språk	2020	2021	2022
Finska	2,56	5,30	
Meänkieli			1,50
Romani chib	1,53	0,80	2,70
Samiska		1,00	2,16
Jiddisch		1,03	0,49
Svenskt teckenspråk	2,31	2,88	3,71
Totalt	6,40	11,01	10,56

Tabell 4.2.3 Webbexklusiv volym som syn- och teckenspråkstolkas (timmar)

Målgrupp	2020		2021		2022	
	Teckenspråkstolkat	Syntolkat	Teckenspråkstolkat	Syntolkat	Teckenspråkstolkat	Syntolkat
Barn och unga	0,29	0,63	4,36	8,06	12,32	14,81
Vuxna	0,48		0,55	0,55	0,76	0,81
Totalt	0,77	0,63	4,91	8,61	13,08	15,62

FOTO: NICLAS JENSEN

Språkplay

Den digitala tjänsten Språkplay är ett språkstöd för den som vill ta del av UR:s programutbud men inte kan svenska. Det program man väljer att titta på förstärks med en interaktiv undertext där orden kan översättas till 27 olika språk. Tjänsten har haft två syften: dels att tillgängliggöra UR:s hela programutbud för den som inte har svenska som modersmål, dels att underlätta inläringen av det svenska språket. Språkstödet kan dessutom anpassas efter användarens språknivå.

Under 2022 har användningen av UR Språkplay stadigt minskat och UR har därför valt att upphöra med tjänsten från och med januari 2023.

▲ I *Dank Deutsch* (gymnasiet) berättar nio personer om hur det tyska språket har förändrat deras liv. Carl-Einar Häckner är scenarist och estradör och delar sin tid mellan Göteborg och Berlin.

I *Avas pe čiri būci* (gymnasieskolan) får ni möta ett antal romer med olika yrken under en vanlig arbetsdag. De berättar om vad jobbet betyder för dem.

FOTO: NILS BERENDSEN

ILLUSTRATION: CHARLOTTE RAMMEL

Bilderboken *Nallen* av Ulf Stark ingår i serien *Smäsagor* (förskola) som består av inlästa sagor som blir till bilderböcker för öronen.

Om Bildningsbyråen – tänka mot strömmen

"Fint program i dag om Agda Rössel! Men att reportern säger tar självmord är faktiskt under all kritik, särskilt i ett program som utger sig för att handla om bildning."

UR Access

UR kan även erbjuda lärare och pedagoger användning av ett utökat programutbud som vänder sig till målgrupper från förskola till gymnasieskola och folkhögskola/studieförbund via UR Access som är en lösenordskyddad tjänst. Genom att utbildningsanordnare runt om i landet sluter avtal med UR och Copyswede kan utbildningsanordnaren använda UR-programmen i UR Access – antingen genom att inrätta en egen mediecentralverksamhet, eller genom att anlita en extern mediecentral. En sådan inrättad eller anlitaad mediecentral får tillgång till att ladda ner UR:s programutbud från UR:s tjänst och göra det tillgängligt i undervisningsverksamhet. Utöver programfiler och metadata finns undertexter för tv-program, lärarhandledningar och annat arbetsmaterial kopplat till programmen.

I slutet av december 2022 fanns det drygt 21 500 program tillgängliga via UR Access. Samtliga 290 kommuner samt 152 fristående skolor/skolkoncerner, 40 universitet och högskolor samt 134 studieförbund och folkhögskolor har avtal med UR och Copyswede för användning av utbudet i slutna nätverk.

Under 2022 fortsatte arbetet med att förbättra, förenkla och effektivisera UR Access, bland annat för att säkerställa en teknisk lösning som skapar ökade möjligheter för skola, folkbildning och bibliotek att kunna använda UR:s programmaterial riktat mot utbildningsverksamheten. Projektet beräknas vara klart till sommaren 2023.

ur.se

På ur.se kan allmänhet och arbetssökande läsa om UR:s uppdrag och UR som arbetsplats. På denna sajt finns aktuella nyheter om utbudet samt UR:s pressinformation. Här finns också länkar till UR:s digitala plattformar samt information som rör UR:s målgrupper, produktionsformer och riktlinjer för programförslag till UR.

4.4 UR på tredjepartsplattformar

UR distribuerar och informerar om sitt utbud även via externa tredjepartsplattformar. De är viktiga komplement till de egna tjänsterna, speciellt för målgrupperna som UR har svårt att nå effektivt via sändning och de egna plattformarna. I dag sker användningen av UR:s programutbud inom utbildning även via externa plattformar. Därför är det viktigt att UR:s programutbud görs tillgängligt och sökbar även på dessa plattformar för att programmen ska nå maximal effekt. Sociala medier och globala distributionsplattformar är en naturlig del av människors medievardag och det är därför självklart att UR, med sin oberoende och pedagogiska journalistik, är närvarande där.

Grundprincipen för UR är att utbudet alltid i första hand ska finnas tillgängligt på de egna plattformarna och UR:s närvaro på sociala medier och globala distributionsplattformar sker därför med restriktivitet. Detta framgår tydligt av UR:s policy för sociala medier (se bilaga 9.7). Policyn omfattar kriterier och principer för UR:s publicering av

och kommunikation om programinnehåll i sociala medier och på globala distributionsplattformar. Syftet med policyn är att säkerställa UR:s oberoende och integritet samt att behålla allmänhetens förtroende för verksamheten. UR:s tittare och lyssnare ska aldrig behöva tvivla på att det är för allmänheten som UR arbetar.

UR:s kommunikation i sociala medier syftar till att stärka relationen med olika målgrupper och skapa värde för nya medieanvändare. Genom att utgå från målgruppernas behov och beteende, presentera relevant innehåll och föra nära dialog med användarna bidrar UR till ökat lärande. Kommunikationen i sociala medier ger också UR möjlighet att inhämta synpunkter som bidrar till programutveckling.

Facebook

UR har flera egna Facebook-sidor: *UR Skola*, *UR NPF Råd och stöd*, *UR Nationella minoriteter med flera*. På dessa sidor postar den digitala desken på UR fortlöpande förslag på program som är nya, som anknyter till skolans årshjul och andra aktualiteter. Här för även UR:s kundservice, liksom redaktionerna, dialog med användarna kring programutbudet. På Facebooksidan *Hej hej Sverige* publiceras till exempel material för nyanlända som kan handla om allt från olika ords betydelse, tips om UR:s utbud till information om aktuella händelser.

Instagram

Via flera olika konton på Instagram kommunicerar UR direkt med berörda målgrupper. Till exempel publiceras material för att locka unga dokumentär-intresserade till UR:s utbud. Här finns även *Orka plugga*, *Tänk till* och *UR Teckenspråk* som har en löpande dialog med sina användare.

Youtube

UR tillgängliggör program, delar av program och webbunika klipp på Youtube för att nå olika målgrupper, till exempel ungdomar, nyanlända och lärare. För att nå dem behöver UR finnas på de plattformar där de redan är, i det här fallet Youtube, för att bygga relation med användarna och visa på värdet som UR:s utbud kan ha för dem.

Efter att användningen på UR:s Youtubekanaler i flera år har ökat har antalet visningar under 2022 minskat något jämfört med föregående år. Undantagna är *UR Teckenspråk* samt *UR Play barn*. På *UR Teckenspråk* ökade antalet visningar under 2022

med 32 procent jämfört med föregående år. Flest antal visningar hade *Bokstavsbissen: Kiosken*.

En delförklaring till att antalet visningar på Youtube-kanalerna har minskat något är att såväl *Tänk till*, *Orka plugga*, *UR Teckenspråk* samt *Hej hej Sverige* numera även finns på Tiktok där visningarna ökar.

Även om antalet visningar på Youtube minskar fortsätter antalet trogna användare att öka vilket syns i att antalet prenumeranter ökar för samtliga Youtubekanaler.

Tänk till, UR:s satsning för att nå målgruppen unga utanför en skolkontext, är UR:s största Youtubekanal. Kanalen riktar sig primärt till den svårnådda målgruppen 16–20 år och tar upp frågor som identitet, yrkesval och demokrati. För att vara och förbli relevant står *Tänk till*-redaktionen i ständig dialog med målgruppen och arbetar samskapande med den. Även under 2022 var det formatet "Saker du aldrig vågat fråga ..." som gick bäst på *Tänk till* och allra flest visningar under 2022 hade "Saker du aldrig vågat fråga nån som har HIV". Videon publicerades i januari och fick 310 000 visningar under 2022.

UR Play barn har haft en fortsatt fin utveckling av både prenumeranter och visningar. Antalet visningar ökade med 29 procent under 2022. Videon med *Blandade barnfavoriter: Sagor* ligger i topp med 229 000 visningar.

Youtubekanalerna *Hej hej Sverige* är en enkel och inspirerande guide till hur Sverige fungerar. Innehållet erbjuder en grund i svenska språket och bidrar med insikter om Sverige som kan vara bra att

Visste du att ...

UR:s kundservice tar emot drygt 7 000 mejl om året – och alla blir besvarade.

▼ **Hitte hem** (komvux), dramaserien som beskriver Jamals och Martinas gemensamma resa i sitt nya hemland Sverige, är en av de mest populära serierna på UR Play.

FOTO: NIKLAS BERGLUND, WISEBEE GROUP

FOTO: LIKEASHOT ENTERTAINMENT LTD

▲ **Övergivna byggnader** (allmän folkbildning) tar tittaren med till platser över hela världen. Bland bråddjupa kanjoner och dalar i västra Colorado, USA, ligger Mesa Verde, en stor samling boplatser som byggdes, och beboddes, av pueblofolkens förfäder på 1100-talet.

känna till. Kanalens spellistor handlar exempelvis om att uppfostra barn i två kulturer, hur det är att komma till ett nytt land och att ta sig fram i en helt ny kultur. På *Hej hej Sverige* är det fortfarande avsnitten från säsong 1 av *Hitta hem* som ligger i topp där det allra första avsnittet hade 58 000 visningar under 2022.

Orka plugga-kanalen vill med olika tips och strategier kring studieteknik hjälpa elever på högstadiet att klara skolan och nå kunskapsmålen. För *Orka plugga*-användarna fungerar Youtubekanalerna som en programbank där flera äldre inslag används lika ofta som nyare innehåll.

Tiktok

UR har även konton på Tiktok för att kunna nå unga användare. Bland annat lägger teckenspråksredaktionen ut klipp och programtips på plattformen liksom redaktionen för *Tänk till*. Under 2022 lade *Tänk till* upp 106 videor, bland annat inför riksdagsvalet, som sammanlagt hade drygt 14,3 miljoner visningar. Redaktionen ser en positiv trend där gensvaret från användarna liksom engagemanget är väldigt stort för flera olika typer av innehåll och format.

4.5 Kärnverksamhet och kompletterande verksamhet

De medel som UR tilldelas ska användas för företagets kärnverksamhet – att producera, sända samt tillhandahålla radio- och tv-program på företagets egna plattformar som finns fritt tillgängliga på öppna delar av internet – samt till kompletterande verksamhet som syftar till att utveckla och stödja kärnverksamheten och förbättra möjligheterna för allmänheten att tillgodogöra sig utbudet.

Med program avser UR ett inslag bestående av ljud (audio) eller ljud och bild (video) med ett lärande innehåll som har tagits fram redaktionellt som en del av UR:s utbildnings- och folkbildningsuppdrag. Den kompletterande verksamheten ska utgå från och ha en tydlig koppling till kärnverksamheten (medelsvillkor 2020–2025).

Allmänheten tar i dag inte enbart del av radio och tv genom traditionella sändningar i marknätet utan i en allt större utsträckning via många fler plattformar och kanaler. Lyssnande och tittande på olika digitala plattformar blir allt vanligare, särskilt bland barn och unga men även bland övriga åldersgrupper.

I nuvarande sändningstillstånd får UR vid upp-

fyllande av 7–13 §§ tillgodoräkna sig programverksamhet som bedrivs på företagets egna plattformar på fritt tillgängliga och öppna delar av internet.

Varje enskilt innehållsvillkor ska dock huvudsakligen uppfyllas i marknätet. I medelsvillkoren finns också angivet att UR ska delta i den tekniska utvecklingen av produktions- och distributionsteknik för radio och tv.

För att nå användarna i en tilltagande digital mediekonsumtion är det nödvändigt att programutbudet tillgängliggörs på flera olika plattformar samt att kommunicera med användarna på flera olika plattformar/sätt.

Utifrån ovanstående resonemang anser UR att kärnverksamhet består av:

- Produktion av program (se tidigare definition av program).
- Sändningar av program i marknätet.
- Sändningar av program online på UR Play (såväl direkt som tidigare inspelade program, simultant med sändning i marknät eller webbexklusivt).
- Tillhandahållande av program på UR:s olika playtjänster som uppfyller kraven på att vara på fritt tillgängliga och öppna delar av internet.

UR definierar kompletterande verksamhet som det arbete som görs i syfte att komplettera kärnverksamheten. UR:s kompletterande verksamhet består bland annat av:

- Pedagogiskt stödmaterial i form av exempelvis lärarhandledningar och övningsuppgifter.
- Text, ljud och bild som har koppling till och stödjer programmets användning. Det kan exempelvis vara lärare som i videoinslag berättar hur de använder och arbetar med UR-material eller spelliknande applikationer som syftar till att öka elevernas engagemang och förståelse.
- Nyhetsbrev riktade till olika målgrupper med information om aktuellt och relevant innehåll specifikt för respektive målgrupp.

UR:s kompletterande verksamhet är nära sammanlänkad med eller ingår som integrerade delar i produktionsarbete och produktionsbudget och går inte att skilja från kärnverksamheten. Ofta kan information som samlas in för att producera ett program komma till nytta även när en lärarhandledning till samma program tas fram. På liknande sätt kan delar av ett program (kärnverksamhet) bearbetas för att användas i marknadsföring (kompletterande verksamhet). Olika produktioner resulterar i – och

kräver – olika mycket kompletterande material.

Det är näst intill omöjligt att identifiera och särredovisa kostnader för den kompletterande verksamheten. UR strävar emellertid efter att bibehålla god kontroll och balans mellan kärnverksamhet och kompletterande verksamhet liksom god balans mellan kärnverksamhetens olika delar.

Den huvudsakliga verksamheten, en övervägande del av allt UR gör, är kärnverksamhet. God balans mellan kärn- och kompletterande verksamhet råder enligt UR när kärnverksamhet är dominerande i verksamheten. På UR arbetar de flesta större delen av sin tid med att producera eller tillgängliggöra program, alternativt med att stödja dem som har som huvudsaklig arbetsuppgift att producera eller tillgängliggöra program.

UR kan därmed, utan att det exakt mäts i kronor, konstatera att en övervägande del av företagets resurser tydligt går till kärnverksamhet. UR bedömer att balansen mellan kärnverksamhet och kompletterande verksamhet är god.

God balans mellan kärnverksamhetens olika delar skär genom programföretagens uppdrag på flera led, till exempel mellan olika typer av innehåll eller i fråga om användandet av ny teknik och beprövade distributionssätt.

Enligt UR råder god balans mellan kärnverksamhetens olika delar när tillståndsvillkoren huvudsakligen uppfylls i marknätet och när det råder balans mellan olika typer av innehåll och UR kan erbjuda ett mångsidigt utbud. UR har under 2022 upprätthållit en god balans mellan de olika delarna av UR:s kärnverksamhet vilket framgår av den sammantagna redovisningen. **UR**

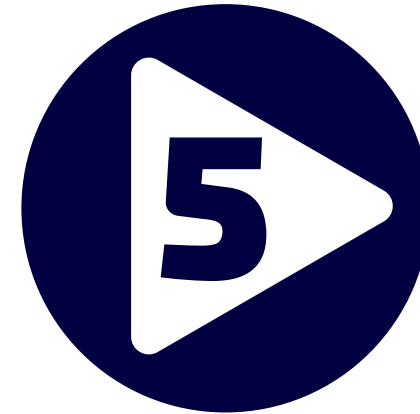
FOTO: ADOBESTOCK, COLLAGE: UR

Patti Hansén är programledare för radioserien *Fatta familjen* (allmän folkbildning) där experter svarar på lyssnarnas frågor om föräldraskapets allra svåraste utmaningar.

Villkor som kapitel 5 svarar på:

- Sändningstillstånd 7-8 §§
- Medelsvillkor 19-20
- Läs mer i bilaga 9.5 Sändningsvillkor för UR och 9.6 Medelsvillkor för UR

Ett utbud för alla

UR:s unika kombination av journalistik och pedagogik bidrar till kunskaps-
höjande program för både barn, unga och vuxna. Bredden i utbudet gör
att alla, i hela Sverige, hittar bildande och utbildande program hos UR.

UR har ett kunskapsuppdrag som vilar på utbildning och folkbildning. Det ställer särskilda krav. UR:s unika kombination av journalistik och pedagogik skapar ett programutbud som hjälper både barn, unga och vuxna till ny och bestående kunskap.

I UR:s uppdrag ingår att erbjuda ett mångsidigt programutbud som består av både radio- och tv-program. UR producerar och tillgängliggör ett utbud som bidrar till att minska kunskapsklyftorna i Sverige samt stärker lärandet och bildningen genom hela livet.

Bredden i UR:s utbud gör att alla målgrupper inom utbildningsväsendet och den organiserade folkbildningen, föräldrar, äldre, nationella minoritetsgrupper och människor som söker bildning och mer kunskap i livet hittar ett rikt utbud – UR Play är hela Sveriges kunskapskanal.

UR drivs av en övertygelse att kunskap ger frihet. Det är grunden för att kunna göra informerade livsval och att kunna delta i den demokratiska processen. UR producerar ett utbildande och bildande utbud för såväl en bred allmänhet som mindre grupper med specifika behov som få andra medieaktörer gör program för. UR gör skillnad, för samhället och den enskilda individen.

5.1 Det breda uppdraget

UR ska koncentrera sin programverksamhet till utbildningsområdet och därutöver tillhandahålla ett utbud av folkbildningsprogram. Det innebär att UR producerar, sänder och tillgängliggör program för alla målgrupper i Sverige.

Under 2022 var andelen utbildningsprogram 31 procent av den totala sändningsvolymen och andelen allmän folkbildning var 69 procent. Många av utbildningsprogrammen är väsentligt kortare – framför allt program för barn och unga på grund av pedagogiska och kognitiva skäl – jämfört med allmänt folkbildande program, vilket gör att en jämförelse mellan kategorierna uttryckt i total sändningsvolym blir missvisande. För att få en mer rättvis bild jämför UR antalet förstasändningar per kategori vilket ger en tydlig bild av hur både kostnader och det redaktionella arbetet fördelar sig per kategori. Av de förstasändningar som UR producerade och tillgängliggjorde under 2022 var 72 procent utbildningsprogram. Därmed anser UR att programverksamheten är koncentrerad till utbildningsområdet.

Andelen program riktade till högskola ligger på samma nivå under 2022 som året innan. Under ▶

Mejl till UR

"Hej, jag jobbar i en anpassad grundskola. Vi avslutar veckan med att titta på Lilla Aktuellt skola. Programmet är jättebra men programledaren och reportrar talar ofta väldigt fort. Vi får ofta pausa och förklara. Finns det möjlighet att göra program på enkel svenska där man talar långsammare?"

Om Orka plugga, Hur fungerar källkritik?

"Åhhhhh nu förstår jag. Tack så jättemycket! Det var svårt att skriva källkritiskt."

coronapandemin ställde UR *Samtiden* om delar av verksamheten till inspelningar av annat slags utbud än föreläsningar och till kortare och mer kunskapsintensiva program. Omställningsarbetet har fortsatt under 2022 med målet att programmen ska ha större effekt på lärande och kunskapsinhämtning. Det handlar om en programutveckling som på ett bättre sätt svarar mot aktuella samhällsutmaningar och målgruppens behov. Utvecklingen kommer att leda till en bättre kunskaps- och lärandeeffekt men en minskad volym under kommande år.

Det samlade kunskapsuppdraget ställer särskilda krav på UR att vårda och utveckla ett utbud som bildar och utbildar. Som public service-bolag identifierar UR självständigt kunskapsbehoven i olika målgrupper och skapar ett utbud för att möta dem. Det sammantagna utbudet av utbildande och folkbildande program gör UR till en samlade kraft för bildning och kunskap, såväl i människors vardag som i händelse av samhällskris. UR kan med sin särart göra skillnad.

5.2 Utbildningsområden

Utbildningsutbudet är indelat i olika ämnen och nivåer av utbildning. På så sätt anpassas innehållet i program till relevanta kunskapsmål och pedagogiska behov för respektive utbildningsstadium. Som yngre barn räknas förskola och grundskola årskurs F-3, som äldre barn grundskola årskurs 4-6. Till gruppen unga räknas grundskola årskurs 7-9 samt gymnasieskolan. För området högskola ingår lärarutbildning och lärarfortbildning, liksom tillgängliggörande av föreläsningar från universitets- och högskolevärlden. Utöver detta finns även program för den organiserade folkbildningen (folkhögskola och studieförbund) samt komvux, och allmänt folkbildande program.

Barn och unga

En stor del av UR:s utbildningsprogram riktar sig till barn och unga inom grund- och gymnasieskolan. Knappt två miljoner barn och elever går i förskola, grund- och gymnasieskola i Sverige. Program för gymnasieskolan används också inom vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå (komvux) samt inom SFI-undervisningen (svenska för invandrare). Totalt uppgår antalet studerande inom vuxenutbildningen till drygt 460 000. Sammantaget riktar sig UR:s programutbud för barn och unga till cirka 2,5 miljoner elever i grundläggande utbildning.

Utöver den sändningsvolym som redovisas i tabellerna 5.2.1 och 5.2.2 har UR även publicerat 109,42 timmar, bestående av 870 program för barn och unga exklusivt på UR Play (se tabell 4.2.1). Den största mängden webbexklusiva program är riktade till unga och utgörs bland annat av formatet *Förklarad* (gymnasiet) samt klipp från *Tänk till* och *Orka plugga* (åk 7-9).

Högskola

Som ett led i att minska kunskapsklyftorna i samhället tillgängliggör UR, via *UR Samtiden*, föreläsningar från universitet och högskolor. Det innebär att UR bidrar till högskolans tredje uppgift: att sprida kännedom om forskning och hur den kommer samhället till nytta. UR har under 2022 satsat på ett utvecklingsprojekt för att ta fram nytt innehåll och nya format för att sprida kunskap om svensk forskning. Inom utbildningsområdet högskola ingår också lärarfortbildning. Under 2022 fortsatte UR:s satsning på att stötta nya lärare med tips och praktiska råd för hur man utvecklas i sin lärarroll. I *Verktygslåda för nya lärare* och säsong 3 av *Lärarmentorerna* berättar erfarna lärare, specialpedagoger och psykologer – i korta fortbildande program – om hur man bygger ledarskap i klassrummet, gör pedagogisk kartläggning av elever, tar emot nyanlända elever på bästa sätt och mycket annat som rör lärares komplexa vardag.

Folkhögskola och studieförbund

I dagens kunskapsintensiva och komplexa värld är bildning under hela livet allt viktigare. Folkhögskolor och studieförbund utgör ett värdefullt alternativ och komplement till det formella utbildningssystemet. De ger möjlighet till en andra chans, till ny kunskap och utsikten att växa som människa. UR:s utbud riktat till folkhögskola och studieförbund bidrar till det livslånga lärandet, som är en del av varje människas möjlighet att påverka sitt eget liv.

FOTO: HANS-OLOF UTSI/MUNCK
Livet runt 20 (gymnasiet) är en serie där unga vuxna som tillhör en nationell minoritet berättar om vuxenlivet.

Tabell 5.2.1 Sändningsvolym i radio och tv per utbildningsområde (timmar)

Utbildningsområde	2020		2021		2022	
	Radio	Tv	Radio	Tv	Radio	Tv
Yngre barn	44	153	46	189	50	151
Äldre barn	29	132	27	128	29	129
Unga	68	255	67	210	69	211
Högskola	17	556		516		597
Folkhögskola/studieförbund	75	51	63	75	74	80
Folkbildning	146	2 557	181	2 415	166	2 582
Vuxenutbildning		2		2		7
Totalt	379	3 706	384	3 535	388	3 757

Tabell 5.2.2 Sändningsvolym i tv per utbildningsområde – antal program samt andel av totala utbudet

Utbildningsområde	Volym (tim)	% Volym	Antal	% Antal
Barn och unga	490	13 %	2 947	34 %
Högskola	597	16 %	1 188	13 %
Folkhögskola/studieförbund	80	2 %	162	2 %
Folkbildning	2 583	69 %	4 423	50 %
Vuxenutbildning	7		50	1 %
Totalt	3 757	100 %	8 770	100 %

Tabell 5.2.3 Sändningsvolym i radio per utbildningsområde – antal program samt andel av totala utbudet

Utbildningsområde	Volym (tim)	% Volym	Antal	% Antal
Barn och unga	148	38 %	704	62 %
Högskola				
Folkhögskola/studieförbund	74	19 %	156	14 %
Folkbildning	166	43 %	267	24 %
Vuxenutbildning				
Totalt	388	100 %	1 127	100 %

Tabell 5.2.4 Antal program – förstasändningar i radio och tv samt webbexklusivt – samt andel program per utbildningsområde

Utbildningsområde	Sändning	Webb	Totalt	% Sändning	% Webb
Yngre barn	680	173	853	80 %	20 %
Äldre barn	317	153	470	67 %	33 %
Unga	366	544	910	40 %	60 %
Högskola	298	29	327	91 %	9 %
Folkhögskola/studieförbund	101	80	181	56 %	44 %
Folkbildning	1 019	44	1 063	96 %	4 %
Vuxenutbildning	35		35	100 %	
Totalt	2 816	1 023	3 839	73 %	27 %

Om Historia förklarad

"I happened on your history series on Youtube (such as *Historia förklarad - Nationalismen*). I was very impressed. But I was disappointed that you do not seem to have English subtitles for your programs. Will that be possible at some point?"

I Irlands fyror (allmän folkbildning) berättar några av de sista fyrvaktarna om livet vid fyror, stormar och isolering.

FOTO: LIGHTHOUSE FILMS/DAGRITE

Om Arkeologens dotter

"Ett varmt tack till de som skapat Arkeologens dotter. I samband med arbetet kring forntiden i årskurs 3 har vi följt serien med spänning. Den har verkligen bidragit till att öka kunskapen hos eleverna då den lyckats vara mycket spännande och lärorik samtidigt!"

Under 2022 har UR fortsatt att producera program i serien *Bildningsbyrå* – tänka mot strömmen samt säsong fyra av *Idrottens himmel och helvete*, båda serierna riktar sig till den organiserade folkbildningen. För landets seniorer sändes tredje säsongen av *Seniorsurfarna* som denna gång flyttar in till stan och fokuserar på digital delaktighet och hur man gör sin röst hörd online. Till serien hör också lärande klipp, *Seniorsurfarskolan*, som går igenom och praktiskt visar olika digitala tjänster och begrepp som tas upp i huvudserien.

5.3 Folkbildning

Utöver utbildningsuppdraget ska UR tillhandahålla ett allmänt folkbildande utbud som, till skillnad från utbudet riktat mot folkhögskolor och studieförbund, inte kan kopplas till kursplaner. I stället bidrar utbudet till att sprida kunskap och bildning, inspirera och ge nya upplevelser. Kunskap som ger individen möjlighet att både fördjupa och vidga perspektiven, att orientera sig i samhället och världen.

Inom UR:s folkbildande utbud har satsningen på att producera program som stöttar föräldrar fortsatt under 2022. Både radio- och tv-serier har fokuserat på hur man till exempel lever klimatsmart familjeliv, hur det är att vara tonårsförälder eller förälder till barn eller ungdomar med en NPF-diagnos. I tv-serien *Våra tonåringar* (allmän folkbildning) möter programledaren Anders Lundin kända och okända föräldrar som samtalat om ämnen som exempelvis stress, skärmtid och studieteknik. Till hjälp finns en psykolog eller forskare som kommer med tips och råd. I säsong två av tv-serien *Superföräldrar* fortsätter Samantha Coards samtal med föräldrar som, precis som hon, har barn med adhd eller autism. En serie som ger insikt, redskap och verktyg till familjer med barn och ungdomar med NPF-diagnoser.

I radioserien *Klimatarvet* diskuterar forskare

och föräldrar tillsammans hur man i familjelivet navigerar kring frågor som rör klimat, omställning, framtid och hopp.

Under 2022 har UR utvecklat nya programformat som på ett lättillgängligt sätt ska presentera svensk forskning och forskningsresultat. Radioserien *Besserwisser* är en vetenskapspodd med innehåll som spänner över flera forskningsområden, från humaniora till naturvetenskap. Serien vänder sig till den vetgirige som är trött på "killgissningar". Under våren 2023 kommer *Sverige forskar*, ett kort videoförmåt, att ha premiär.

En stor del av det allmänt folkbildande utbudet består av inköpta dokumentärer, naturprogram och faktaprogram. Ämnena spänner från historia, natur, teknik och vetenskap till perspektivvidgande reseskildringar från hela världen. Skådespelaren Joanna Lumley utforskar storstäderna Berlin, Paris och Rom i *Joanna Lumleys storstadsäventyr*. I serien tar hon med tittaren på en resa som går utanför de vanliga turiststråken. Hon träffar rika och berömda personer liksom människor som valt en mer alternativ livsstil.

I andra säsongen av *Resor längs vackra floder* får tittaren följa med på några av världens mest natursköna flodresor. Färden går genom fantastiska naturlandskap från flodernas källa till dess utlopp. Längs vägen berättas deras historia och traditioner genom människorna som lever och arbetar utmed floderna. Resorna går bland annat på Potomac och Yukonfloden i Nordamerika, Dordogne i Frankrike samt Neretva på Balkan.

Den tågintresserade kan i tredje säsongen av *Järnvägar och arkitektur* följa tågentusiasten Tim Dunn som besöker Storbritanniens högsta järnvägsbro, Köpenhamns modernaste tunnelbanestation samt vackra stationshus i bland annat Borås och Lissabon.

De program som UR producerar inom satsningen

Tänk till när unga och unga vuxna utanför en utbildningskontext. Med ett utbud som är relevant och engagerar de unga kan det kategoriseras som ung folkbildning. *Tänk till* har etablerat sig hos en, för de flesta medieaktörer, svårnådd målgrupp och utbudet fokuserar på aktuella samhällsfrågor, ungas livsvillkor och demokrati. Under året har flera olika nya format och ämnen tagits upp, vilket beskrivs utförligare i kapitel 6.2 under Programutbud för unga.

UR Samtiden

Under coronapandemin ställde UR *Samtiden* om sitt arbete och anpassade produktionen av föreläsningar och samtal för såväl högskola och universitet som folkbildningen och en kunskapsintresserad allmänhet. Det omställningsarbetet har fortsatt under 2022. Redaktionen har valt ut innehåll kopplat till angelägna samhällsutmaningar och aktuell forskning. Till exempel har flera aspekter av Rysslands anfallskrig mot Ukraina belysts med hjälp av såväl historiker, diplomater, fredsforskare och folkrättsexperter i flera olika föreläsningar och samtal. Parallellt har produktion och utveckling av de nya serierna *Länsmuseerna berättar* och *Naturum* fortsatt.

UR *Samtiden* har också bevakat de återkommande större evenemangen som Bokmässan, Nobelföreläsningarna och Vetenskapsfestivalen i Göteborg.

5.4 Ämnesområden

Bredden i UR:s utbud återspeglas i den mångfald av program som UR producerar, sänder och tillgängliggör under ett år. Nedan följer ett axplock.

Klimatförändringarna och en hållbar utveckling är två av vår tids största utmaningar. Därför har UR under ett antal år satsat på kunskaphöjande program om klimat och miljö för flera olika målgrupper. *Uppdrag framtid* (åk F-3) är dokumentärserien som möter barn från hela Sverige som kämpar för en hållbar framtid. Serien gör även nedslag hos barn i andra delar av världen och lär oss om vilka olika utmaningar det globala miljöarbetet står inför. Radioserien *Klimatarvet* (allmän folkbildning) vänder sig till föräldrar som är intresserade av hållbarhet och klimat. Programledaren Maja Åström gästas av föräldrar och forskare och tillsammans diskuterar de och ger kunskap kring hur man kan leva ett mer klimatsmart familjeliv.

Fysisk och psykisk hälsa är avgörande för ett gott liv. Tv-serien *Hälsa på liv och död* (åk 4-6) är ett actiondrama med polisen Johnny Hård som visar på vikten av kost, motion, sömn och goda sociala relationer. I dokumentärserien *Kroppen, psyket och livet* (allmän folkbildning) möter vi människor med gripande livserfarenheter och överlevnadshistorier som leder till nya insikter. *Orosmoln* (åk F-3) är radioserien som ger en röst åt barn som av olika skäl inte mår bra. Adam kan inte sova, Johannes har svårt att leka

med andra barn och systererna Inez och Alva har en deprimerad pappa. Barnen är huvudpersoner i dessa dramatiserade berättelser kring ämnet psykisk hälsa.

Under ett år då ett krig i Europa bryter ut satsar UR självklart på olika förklarande och fördjupande kunskapsprogram om exempelvis bakgrunden till kriget, hur man ser igenom desinformation och propaganda i krig, om krigets lagar och Nato. Men också om hur man bemöter rädda och oroliga barn och hur man pratar med barn om krig. Exempelvis program som *Förklara för mig* (åk 4-6), *Lilla Aktuellt skola* (åk 4-6) och *Källkoll – kriget i Ukraina* (åk 7-9) har varit viktiga för barn och unga. UR har dessutom satsat på att dubba och översätta delar av sitt utbud på ukrainska, så att barn och unga som flyr kriget och börjar i svensk skola kan få tillgång till utbildningsprogram på sitt eget språk innan de har lärt sig svenska.

Under valåret 2022 har UR producerat och tillgängliggjort ett stort utbud, för alla målgrupper, om demokrati och politik. I *Demokrati helt enkelt* (åk 7-9) berättar unga människor hur de använt sig av demokratiska verktyg för att göra sin röst hörd. *Varför ska jag rösta?* (gymnasiesärskola) lär på ett lustfyllt sätt ut nödvändiga kunskaper om politik och demokrati inför valet. Personer med intellektuell funktionsnedsättning berättar i serien om hur och vad man kan göra som enskild medborgare för att vara med och påverka.

Inför valet sändes även *Det demokratiska spelet* (allmän folkbildning) som är ett allmänbildande och underhållande frågesportprogram om demokrati och politik. De tävlande drillas i frågor som rör allt från medborgarförslag och motioner till valaffischer och kampanjlåtar. ▶

Tabell 5.4.1 Ämnesfördelning i total sändningsvolym inklusive webbexklusiva publiceringar radio och tv (timmar)

Ämne	Radio	Tv
Estetiska ämnen	1	89
Geografi och miljö	3	960
Historia och religion	55	658
Idrott och hälsa	1	177
Information och media	1	91
Matematik		43
Naturvetenskap, teknik och medicin	15	504
Pedagogik	58	77
Psykologi och filosofi		75
Samhälle och ekonomi	168	720
Värdegrund		86
Språk		
Svenska	39	164
Svenska som andraspråk och SFI	1	15
Moderna språk	17	76
Modersmål och minoritetsspråk	36	106
Övrigt	19	42
Totalt	414	3 883

Om att använda Android för att strömma tv

"Nu är det dags att ge mig ett BRA skäl till att ni fortfarande mobbar alla Android-tv-ägare. Vi kan ladda ner alla sorts appar, inklusive er värsta konkurrent SVT. Men inte UR Play. Är detta ett olösligt problem eller har ni bara helt enkelt andra prioriteringar?"

Mejl till UR

"Hej! Vad ska man tänka mest på när man ska vara källkritisk mot en bloggsida?"

5.5 UR ska spegla hela Sverige

För att uppnå en hög programkvalitet och ge möjlighet för användarna att både känna igen sig och möta nya perspektiv i programutbudet är det ett strategiskt mål för UR att de medverkande i programutbudet speglar mångfalden i samhället. Genom att ta vara på en variation av röster, åsikter och perspektiv strävar UR efter att spegla hela befolkningen. UR är till för alla och utbudet ska vara relevant för användarna. Enligt sändningstillståndet ska UR:s programverksamhet bedrivas ur ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv. Programmen ska utformas så att de genom tillgänglighet och mångsidighet tillgodoser skiftande förutsättningar och intressen hos befolkningen samt speglar förhållanden i hela landet. För att detta ska synas och märkas i det UR producerar och publicerar under året arbetar UR kontinuerligt för att säkerställa att jämställdhet, mångfald och spegling är utgångspunkter i varje produktion.

Ett av UR:s långsiktiga mål är att fem av tio användare ska anse att UR:s utbud speglar mångfalden av människor i Sverige. Målen mäts varje år i en attitydundersökning som utförs av Novus på uppdrag av UR (se kapitel 2). Resultatet för 2022 är att 54 procent (53 procent 2021) av allmänheten och 73 procent (76 procent 2021) bland lärarna ansåg att UR:s utbud speglar mångfalden av människor i Sverige. Det innebär att målet är nått bland såväl lärare som allmänheten.

Definition och mål

UR:s definition av mångfald och spegling tar hänsyn till flera aspekter: kön, svensk/utländsk bakgrund, regional spegling, socioekonomisk bakgrund, utbildningsnivå, religiös tro/livsåskådning, kulturell identifikation, nationella minoriteter, funktionsnedsättning/-variation, sexuell orientering/identitet och ålder.

För att UR ska vara en relevant medieaktör för hela landet och den varierade befolkningen är det viktigt att människor med olika erfarenheter och perspektiv syns och hörs i programmen och är delaktiga i att producera dem. Eftersom mångfald är ett begrepp som förändras i takt med att samhället förändras kan nya betydelser inkluderas allt eftersom. Betydelser och fokus för mångfald skiftar också genom programmets uppdrag och målgrupper.

UR:s speglingsstrategi innehåller mål som fokuserar på både geografisk och demografisk spegling och mäter det egenproducerade programutbudet (inklusive produktionsutlägg). Målen baseras bland annat på statistik från Statistiska centralbyrån över hur stor andel av befolkningen som till exempel har en funktionsnedsättning.

För att spegla hela landet har UR som mål att under

ett år spela in material från Sveriges alla 21 län. Ett annat mål är att det ska råda balans vad gäller könsfördelningen (+/- 10 procent) bland medverkande.

Ett tredje mål är att andelen medverkande med funktionsnedsättning/-variation ska uppgå till 10 procent (+/- 5 procent) och ett fjärde mål är att andelen medverkande med utomeuropeisk bakgrund ska uppgå till 17 procent (+/- 5 procent). Målen mäts årligen och från och med 2021 redovisar alla programprojekt löpande in fördelningen av medverkande utifrån de uppsatta målen. På så vis kan UR följa upp fördelningen löpande och produktionerna har därmed större möjlighet att påverka fördelningen av medverkande utifrån de uppsatta målen för att de ska nås.

Mångfald och spegling i programproduktion

För att systematiskt arbeta med att alla projekt tar hänsyn till mångfald och spegling ska varje programprojekt/redaktion göra en plan för arbetet med stöd utifrån en checklista. Syftet är att kunna göra medvetna val om vilka perspektiv som lyfts, vem som tillåts att vara berättare, vilka som synliggörs i produktionerna och i vilka roller. UR eftersträvar också att undvika framställningar som förstärker stereotyper. UR producerar program både för, med och om olika grupper som vanligtvis är underrepresenterade i medierna. För att säkerställa ett relevant innehåll arbetar UR strukturerat med dialoger och inkludering i programprocessen, till exempel med referensgrupper som bistår med sakkunskap.

Ett exempel på det är arbetet med programserien *Se på mig!* (gymnasiet) som produceras i samarbete med teckenspråkiga ungdomar och vuxna om frågor som är viktiga för dem. Utifrån kunskap om och dialog med målgruppen och om dess behov utformas programmen så att teckenspråkigas berättelser framställs utifrån deras upplevelser. Genom en sådan produktionsprocess kan stereotypa bilder och berättelser undvikas och innehållet kvalitets-säkras. Detta bidrar till autentiskt berättande, ökad trovärdighet, kvalitet och relevans. UR har under hela processen fullt ut ansvaret för innehållet och säkerställer de grundläggande public service-värdena, som oberoende, opartiskhet och saklighet.

När det gäller utbudet mot barn och unga är *Retorikmatchen* (åk 4–6) ett tydligt exempel på spegling av hela landet. Programserien riktar sig till Sveriges alla elever i årskurs sex där tio lag väljs ut att tävla i retorik. Varje klass representeras av en kille och en tjej. I finalen 2022 möttes Njurunda friskola utanför Sundsvall och Skogsängsskolan i Rönninge i Salems kommun där eleverna från Sundsvall vann matchen.

Vad som är viktigt och hur spegling och mångfald betonas kan skifta mellan redaktioner och

produktioner beroende på målgrupp och ämnesval. *UR Samtiden*, som spelar in föreläsningar över hela Sverige, arbetar till exempel systematiskt med att försöka hålla en jämn fördelning mellan män och kvinnor som föreläser. Det är dock alltid val av föreläsningssämne och om det är praktiskt möjligt att genomföra en inspelning som avgör. Parametrar som till exempel åldersfördelning, etniskt ursprung eller kön bland dem som föreläser är en spegling av hur den akademiska föreläsningvärlden i Sverige ser ut.

2022 är sjätte året i rad som andelen kvinnor (647) är högre än andelen män (562) i *UR Samtidens* inspelningar. I möjligaste mån försöker redaktionen även spela in föreläsningar med geografisk spridning.

Att mäta spegling och mångfald

För att ta reda på hur programutbudet speglar hela landet och den variation som finns i befolkningen har UR sedan 2017 utvecklat en intern mätning som syftar till att kartlägga hur arbetet med interna produktioner och utlägg bedrivs ur ett mångfalds- och speglingsperspektiv och hur det arbetet påverkar de enskilda redaktionerna och programutbudet.

Mätningen tar fasta på spegling utifrån antal representerade personer ur ett tittar- och lyssnar-perspektiv. De medverkande kodas utifrån bland annat kön, geografisk inspelningsplats, funktionsnedsättning/-variation och etnisk mångfald.

En stor del av UR:s utbud består av inköpta program från andra delar av världen. Vid programinköp på en internationell marknad behöver fler faktorer utöver mångfald och spegling vägas in, såsom ämne, produktionens kvalitet, målgrupp, aktualitet etcetera. Detta gör det svårare att både prioritera och påverka kriterier som till exempel balans mellan

könen i val av inköp. Därför har UR beslutat att mäta spegling genom UR:s egenproduktioner (inklusive utlägg) eftersom det ger möjlighet att påverka hur UR kan utveckla arbetet med spegling och mångfald i det egenproducerade programutbudet.

Resultat speglingsmätning 2022

Under 2022 har alla egenproduktioner (inklusive utlägg) ingått i den interna speglingsmätningen. Resultaten visar att det finns en fortsatt hög medvetenhet på redaktionerna vad gäller jämställdhet, mångfald och spegling som utgångspunkter i varje programproduktion. Balansen mellan kvinnor (52 procent) och män (48 procent) bland de medverkande är liksom 2021 jämnare än de föregående åren. Andelen medverkande med funktionsnedsättning/-variation är nio procent och andelen medverkande med utomeuropeisk bakgrund är 20 procent. UR har dessutom uppnått det geografiska målet att spela in produktioner i landets alla 21 län och har därmed uppnått alla målen för 2022.

Mätningen visar att många av UR:s redaktioner arbetar medvetet med spegling och mångfald. Utmaningen för många programproduktioner är fortfarande tid och resurser. Tid som går åt för research, casting och att hitta olika medverkanden samt resurser i form av resor för att spela in i hela landet och inte bara i storstadsområdena.

För UR:s del är mätningen och uppfyllelse av målen bara en del av arbetet för att säkra spegling och mångfald. Minst lika viktigt är det lärande och den ökade medvetenheten hos medarbetarna som uppstår i arbetsprocessen när man mäter. Genom ökad kunskap och medvetenhet kan arbetet utvecklas. Detta är därmed en viktig del för att lyckas med speglingsuppdraget som helhet.

▲ **I Se på mig** (gymnasiet) får teckenspråkiga unga och vuxna en chans att uttrycka sig om det de tycker är viktigt. Simon undrar om han skulle känna sig lika annorlunda om han hade gått i dövskola.

Skrivbolaget (åk 4–6) är serien som genom sketcher, låtar och mycket humor hjälper elever att använda skriftspråk i stället för skrivet talspråk, samt att stärka det lustfyllda i att utveckla sitt skrivande.

Särskilda uppdrag och målgrupper

UR har som enda public service-bolag ett utbildningsuppdrag – att producera, sända och tillhandahålla radio- och tv-program inom utbildningsområdet. Det innebär att programmen alltid har ett lärande inslag, oavsett om de riktar sig till barn eller vuxna, till breda eller smala målgrupper. UR bidrar till kunskap och lärande för alla.

UR:s vision är att genom programutbudet bidra till frihet genom kunskap – för de många och de få, det vill säga för såväl breda målgrupper som smalare målgrupper med specifika behov. UR vill genom programmen beröra och spegla hela Sverige med det övergripande målet att göra skillnad i kunskap och lärande för den enskilde. Tillgång till kunskap är avgörande för att kunna fatta välgrundade och självständiga beslut och att fullt ut kunna delta i samhället och nyttja sina demokratiska rättigheter. Möjligheten att ta till sig ny kunskap genom hela livet lägger grunden för utveckling, för försörjning och för att kunna göra medvetna val baserade på fakta. Kunskap lägger, kort sagt, grunden för det demokratiska samhället. Här bidrar UR med kunskapsstärkande och bildande program för alla åldrar, i hela landet.

UR:s uppdrag är att bedriva programverksamhet inom utbildningsområdet vilket inkluderar barn och unga inom skolan liksom vuxna inom högskolan, annan vuxenutbildning, folkhögskolor och studieförbund. UR har ett unikt uppdrag – att genom kunskapsprogram förstärka, bredda och komplettera de insatser som görs av andra aktörer inom utbildningsväsendet. Därutöver ska UR producera ett allmänt folkbildande utbud.

Villkor som kapitel 6 svarar på:

- Sändningstillstånd 8, 10–13 §§
- Medelsvillkor 13, 19–20
- Läs mer i bilaga 9.5 Sändningsvillkor för UR och 9.6 Medelsvillkor för UR

6.1 Det utökade utbildningsuppdraget

UR har i uppdrag att utveckla och vidga sitt utbildningsutbud. UR tolkar detta uppdrag som att fortsätta skapa pedagogiska produktioner av hög kvalitet. Utveckling ska inte likställas med volymökning, utan kan avse utökad samverkan eller ett utvecklat arbetssätt som leder till att utbudet på ett ännu bättre och tydligare sätt motsvarar de behov som finns inom utbildningsväsendet. Till exempel vilar alla de utbildningsprogram som riktar sig till barn och unga på pedagogiska metoder som även stöttar de elever som av olika skäl har svårt att nå kunskapsmålen. Det gör att program som till exempel *Livet i Mattelandet* (åk F–3) och *Skrivbolaget* (åk 4–6) kräver stora resurser både för att tillgodose många olika behov men också för att programmen ska ha lång hållbarhet för användning och relevans för målgruppen.

Till de flesta program som produceras för grund- och gymnasieskolan skriver UR även lärarhandledningar som stöd till lärare med förslag på hur de kan använda programmen i undervisningen. Under 2022 har ett större utvecklingsprojekt fortsatt för att ta fram ett nytt gränssnitt i anslutning till programmen som gör det enklare för lärare och andra att använda lärarhandledningar och annat

Om Tillbaka till framtiden

"Jag hörde programmet i morse i P4 och blev alldeles lycklig! En sån fin inramning och pedagogik som jag verkligen hoppas når ut till lärare och elever."

FOTO: PATRIK STILM

▲ **Livet i Matte-landet** (åk F–3) bidrar till förståelse för taluppfattning och talets användning genom att på ett humoristiskt sätt lyfta matematiska frågor och resonemang som inspirerar till att lösa matematiska problem.

arbetsmaterial. Detta för att ytterligare öka effekten av utbildningsutbudet.

Det stöd UR kan ge för att minska kunskapsklyftorna, skapa förutsättningar för elever att nå kunskapskraven, för allmänheten att orientera sig i det digitala samhället och på andra sätt förstärka, bredda och komplettera utbildningen utvecklas i dialog med utbildningsaktörer, forskare och myndigheter inom området, liksom användarna.

Satsningarna på fördjupad pedagogisk grund och dialog lönar sig. Såväl *Livet i Bokstavslandet* (tre säsonger) som *Livet i Mattelandet* (två säsonger) är fortfarande, nio respektive sju år efter premiärsändningarna, några av de mest använda programmen i UR:s programutbud. Även *Grammatikbolaget* (åk 4–6) från 2012 kvalar in på topplistan.

I det utvidgade utbildningsuppdraget ingår även pedagogiska program för de allra yngsta. UR har under 2022 fortsatt utvecklingen av *Tripp, Trapp, Träd*, som både är radio, tv och en app som barn kan använda på egen hand eller tillsammans med pedagoger. I *Tripp, Trapp, Träd-sagor* har flera av berättelserna som återfinns i *Tripp, Trapp, Träd* under 2022 versionerats på de nationella minoritetsspråken. Fokus ligger som alltid på att vara språkstärkande och att inkludera alla barn oberoende av deras språkliga kunskapsnivå.

Succén *Djuren på Djuris* (förskolan) fick under 2022 en efterlängtat uppföljare i *Djuren på Djuris börjar skolan* (F–3) där tittarna får följa med när vännerna börjar i förskoleklass.

Fritt via internet

För att möta elevers och lärares behov av material som kan användas i en utbildningssituation behöver UR:s program finns fritt tillgängliga på nätet.

Genom upphovsrättsliga avtal med Copyswede kan UR tillgängliggöra egenproducerade program via UR Play webb och app. Det innebär att programmen finns tillgängliga under lång tid, oftast under fem år men ibland längre, från och med premiärvisning/-publicering.

Dessutom fanns i slutet av december 2022 drygt 21 500 program tillgängliga via UR:s slutna nätverk, UR Access. För närvarande har samtliga 290 kommuner, 152 fristående skolor/skolkoncerner, 40 universitet och högskolor samt 134 studieförbund och folkhögskolor slutit avtal med UR och Copyswede för användning av utbudet i UR Access.

Stärka utbudet för, med och om språkliga minoriteter

Effekt mäts inte alltid bäst genom det totala antalet tittare, lyssnare och användare, minst lika viktigt är den lärandeffekt ett program har oavsett storlek på målgruppen. UR producerar flera program där uppdraget är att tillgodose ett utbildningsbehov hos en liten grupp med specifika behov och där resultatet i stället måste ses som den nytta som programmen åstadkommer. Det är ett tydligt public service-uppdrag att utifrån smala men viktiga behov producera program som ingen annan gör.

Ett sådant projekt är exempelvis *Lilla Aktuellt teckenspråk* (åk 4–6), som tar upp veckans viktigaste händelser och vänder sig till döva barn som tittar i klassrummet. Programmet har stor användning i målgruppen och *Lilla Aktuellt teckenspråk* är unikt i sitt slag både i Sverige och i världen i det att alla inslag produceras på teckenspråk.

Under 2022 har UR även versionerat flera program på olika minoritetsspråk för grundskolan. Till exempel har tv-serien *Grejen med demokrati* (åk F–3) version-

erats på de fem nationella minoritetsspråken samt på arabiska, engelska och franska. Tv-serien *Globala mål i sikte* (åk 7–9) har versionerats på åtta språk, däribland finska och ukrainska. Därutöver har UR sänt flera program på de nationella minoritetsspråken för både barn, unga och vuxna (se kapitel 6.9) samt dubbat eller textat sammanlagt 171 program på ukrainska.

Folkbildningens organisationer

En del av att utveckla utbildningsuppdraget handlar för UR om att försäkra sig om att nå användarna och att underlätta så att programmen kommer till användning såväl i grund- och gymnasieskola som inom den organiserade folkbildningen. Under 2022 har flera redaktioner arbetat med att utveckla dialog och samverkan med folkbildningens organisationer för att på olika sätt underlätta användningen av programmen. Till exempel har *Seniorsurfarna* under 2022 fortsatt dialogen med studieförbund inför, under och efter produktionen av säsong tre. Momen- ten den här gången är huvudsakligen inriktade på digital delaktighet. Hur gör vi våra röster hörda? Och hur kan vi använda internet för att stärka demokratin?

Serien har tillkommit i dialog med flera studieförbund som har uttryckt behov av ett lärande innehåll kring basala digitala kunskaper liksom digital källkritik för landets seniorer. Till serien finns också korta videor – *Seniorsurfarskolan* – som går igenom digitala tjänster och begrepp och ger konkreta tips på hur man tar sig fram i teknikdjungeln.

Minska kunskapsklyftorna – nå kunskapsmålen

UR vill vara ett strategiskt stöd för att minska kunskapsklyftorna i samhället bland annat genom program riktade till elever som har svårt att nå kunskapsmålen. UR har också en viktig roll för att öka barns läslust och läsförmåga.

UR har därför gjort särskilda satsningar på skolans kärnämnen, på svenska och läskunnighet med fokus på att stötta elever att nå kunskapsmålen, på medie och informationskunnighet och på program för nyanlända. Dessa angelägna ämnesområden bidrar på olika sätt till att minska kunskapsklyftorna i samhället.

Med program som bland annat *Livet i Bokstavslandet* och *Lässugen* kan svenska och läskunnighet stärkas och med *Livet i Mattelandet* (två säsonger), *Mattemacken* och *Spegelvänd* (två säsonger) stärks matematikkunskaperna. Som ett led i att stärka mattekunskaperna sändes under 2022 säsong två av *Matte med Mat och Te* (F–3) som innehåller praktisk och rolig matte på teckenspråk.

Under 2022 fortsatte UR även en större pågående satsning kring läs- och skrivkunnighet med radioserien *Skriv och läs med Ylva* (åk F–3).

UR:s Youtubekanal *Orka plugga* riktar sig till

tonåringar i skolan och produceras i tät dialog med unga över hela landet. Syftet är att hjälpa elever att nå kunskapsmålen genom att ge dem strategier och tips på hur de bättre kan ta sig an skolarbetet. För *Orka Plugga*-användarna fungerar Youtube-kanalen som en programbank där flera äldre inslag används lika ofta som nyare innehåll. I december 2022 fanns 305 videoklipp upplagda på Youtube (liksom på UR Play), klipp som aldrig har sänts i broadcast men som får en allt större användning inom målgruppen. *Orka plugga* har även startat ett Tiktokkonto vilket ger en ökad möjlighet att nå målgruppen, öka kännedomen om *Orka plugga* och skapa ett relevant innehåll.

Ny i Sverige

Språket är nyckeln för elever att klara kunskapsmålen i skolan. Att erövra språket i ett nytt hemland är också nyckeln till att kunna sätta ord på känslor och upplevelser och att hitta sin nya plats i vardagen. *Hej hej Sverige*-kanalen är en enkel guide till hur Sverige fungerar och ger en grund i svenska språket. Redaktionen för också dialog med nyanlända om olika utmaningar i vardagen.

Under 2022 har UR utvecklat flera nya programformat i en större satsning riktad till undervisningen i svenska som andraspråk, SVA. *Boktrailern* (åk 7–9) publicerades under hösten 2022 och under våren 2023 kommer *Läsbulleten* (åk 4–6) att sändas. Programserierna är tänkta att stimulera till läsning och därmed utveckla elevernas kunskaper i svenska språket.

MIK

Medie- och informationskunnighet (MIK) är bland annat intimt förknippat med möjligheten att förstå och använda olika digitala medier. I takt med digitaliseringen blir det en allt viktigare kompetens för att kunna sortera och värdera information och utnyttja sina demokratiska rättigheter. UR har därför under lång tid producerat program för grund- och gymnasieskola, folkhögskola/studieförbund och allmänheten för att stärka medie- och informationskunnigheten.

Under 2022 sändes två säsonger av *Källkoll* (åk 7–9): *Källkoll – kriget i Ukraina*, som snabbt producerades efter krigsutbrottet, tog bland annat upp desinformation och propaganda och hur man kan skilja det från sann och riktig information; *Källkoll – valet* där programledarna djupdök i utspel, påståenden och rykten som florerade på sociala medier under valrörelsen. Under året har även *Orka pluggas* bank av videor kring källkritik ökat, till exempel videon *Källkritik och demokrati* (åk 7–9).

Mediesnacket är ett fristående format, men även stående inslag, i *Lilla Aktuellt skola* (åk 4–6), och fokuserar på hur medier fungerar, på källkritik och källtillit och hur man lär sig att skilja mellan trovärdiga och ryktesspridande källor. Till *Mediesnacket* producerar redaktionen varje vecka ett tillhörande ▶

Om Bildningsbyrån – tänka mot strömmen

"Det var ett intressant program om Bill Wilson, 12 steg mot nykterhet. Men när ni gör så bra program, varför fördärvar ni dem med störningsmusik så att vi som lyssnar inte kan höra vad ni berättar?"

FOTO: ADAM GÖRANSSON

▲ I tredje säsongen av *Seniorsurfarna* (folkhögskola/studieförbund) ligger fokus på hur man gör sin röst hörd online.

quiz som har stor användning i klassrum över hela Sverige.

Förutom programproduktionen för att öka medie- och informationskunnighet har UR tillsammans med Sveriges Radio och SVT under 2022 fortsatt att sända *Fria ordets dag*, ett digitalt evenemang för elever i årskurs sex där de kan interagera med programledarna under sändningen. I mötet med eleverna har begrepp som yttrandefrihet, public service, journalistikens roll i demokratier samt vikten av att förhålla sig källkritiskt till all information, i synnerhet vad som skrivs på sociala medier, tagits upp. Under 14 sändningsdagar 2022 deltog sammanlagt 580 klasser och 12 200 elever från hela landet.

För att maximera vad eleverna lär sig har forskare vid Uppsala universitet genom en studie mätt elevernas kunskaper kring de frågor som *Fria ordets dag* tar upp såväl innan som efter sändning. Resultaten efter den första studien visade bland annat att elevernas kunskapsnivåer ökade vad gällde att ha en källkritisk inställning till innehåll på framför allt sociala medier. Däremot kunde studien inte tydligt påvisa en ökad medvetenhet om källtillit. Utifrån resultaten har redaktionen för *Fria ordets dag* utvecklat innehållet för att öka elevernas kunskap om källtillit. Ytterligare en studie har sedan utförts men resultaten från denna är ännu inte sammanställd.

Tillgängliggöra föreläsningar

En del av uppdraget att utveckla och vidga utbildningsutbudet är UR:s produktion och tillgängliggörande av föreläsningar (*UR Samtiden*) och annat material som har koppling till högskolesektorn och forskningen. Genom att göra fler föreläsningar tillgängliga kan dessa nå stora delar av befolkningen, till nytta för exempelvis fortbildning. Det bidrar också till högskolans tredje uppgift; att dela med sig av den

kunskap som produceras vid landets högskolor och universitet. Under 2022 har *UR Samtiden* fortsatt att samverka med högskolor och universitet i landet, bland annat genom att samplanera inspelningar av föreläsningar för att kunna tillgängliggöra dessa digitalt. Då allt fler högskolor numera själva spelar in och tillgängliggör sina föreläsningar har behovet av *UR Samtidens* arbete med att spela in och tillgängliggöra föreläsningar minskat. *UR Samtiden* har därför påbörjat en större innehållsutveckling där föreläsningar till viss del kommer att ersättas av annat innehåll och andra programformat.

Slutsatser

UR har, särskilt med hänsyn till att utveckla och vidga utbildningsuppdraget, gjort en medveten satsning på utbildningsprogram och de program som ger mest effekt inom utbildningsområdet. 72 procent av antalet förstasändningar av program som UR producerar och tillgängliggör utgörs av utbildningsprogram. Många av utbildningsprogrammen är av pedagogiska och kognitiva skäl väsentligt kortare, framför allt program för barn och unga, än allmänt folkbildande program för en vuxen publik vilket gör att en jämförelse i total sändningsvolym (31 procent utbildningsprogram, 69 procent allmänt folkbildande) inte blir rättvisande. Resursmässigt lägger UR majoriteten av kostnaderna, 69,2 procent, på utbildningsutbudet (se tabell 7.2.2).

UR anser därmed, och med hänvisning till ovan, att villkoret att utveckla och vidga utbildningsutbudet är uppfyllt.

6.2 Barn och unga

All produktion för de yngre målgrupperna utgår från en genuin nyfikenhet på barns och ungas situation, från en övertygelse om att alla har en

medfödd lust att lära och att barns och ungas kompetens synliggörs och förstärks när de blir respektfullt bemötta. UR försöker alltid att prata direkt med barn och unga och låta dem uttala sig om frågor som rör dem. Utifrån detta perspektiv har UR producerat program som lägger grunden inför skolstarten och vidare förstärker, breddar och kompletterar undervisning i skolans ämnen under hela utbildningstiden. Syftet är att bidra till att alla barn och unga får möjlighet att nå kunskapsmålen i skolan, men också att bidra med kunskap som kan öka förståelsen för olika perspektiv och åsikter.

Alla produktioner för barn och unga utgår från ett behov som UR identifierar utifrån dialog med utbildningsväsendet. Det kan handla om möten med pedagoger eller samverkan med olika referensgrupper för att säkerställa ett relevant innehåll och ett tilltal som fångar målgruppen. Under hela pro-

duktionsprocessen gör UR journalistiska överväganden och fattar publicistiska beslut för att säkerställa att programmen stödjer inlärningen.

Totalt sände UR 639 timmar för barn och unga i radio och tv under 2022 (148 timmar radio och 491 timmar tv) samt publicerade 109 timmar exklusivt på webben. Antalet publicerade och sända timmar sammantaget ligger på ungefär samma nivå som föregående år.

Hur programutbudet för barn och unga 2022 fördelade sig på sändningar i radio och tv samt webbexklusiv publicering framgår av tabellerna 6.2.1 och 6.2.2.

Nyproduktion och egenproduktion

UR ska ha en omfattande nyproduktion och egenproduktion för barn och unga. Med nyproduktion avser UR förstasändningar. I egenproduktion ingår egenproducerade timmar, samproduktioner

Tabell 6.2.1 Radio-, tv-sändningar och webbexklusiva publiceringar för barn och unga (timmar)

Målgrupp	Radio	Tv	Webbexklusivt	Totalt	
Yngre barn	50	151	11	212	2022
Äldre barn	29	129	14	172	
Unga	69	211	84	364	
Målgrupp	Radio	Tv	Webbexklusivt	Totalt	
Yngre barn	46	189	2	237	2021
Äldre barn	27	128	12	167	
Unga	67	219	85	371	
Målgrupp	Radio	Tv	Webbexklusivt	Totalt	
Yngre barn	44	153	4	201	2020
Äldre barn	29	132	1	161	
Unga	68	255	40	363	

Tabell 6.2.2

Radio-, tv-sändningar och webbexklusiva publiceringar för barn och unga fördelade på ämnen (timmar)

Målgrupp	Yngre barn			Äldre barn			Unga		
	Radio	TV	Webb	Radio	TV	Webb	Radio	TV	Webb
Estetiska ämnen	1,0	6,7	3,1					4,7	
Geografi och miljö		10,6	1,1		7,0			11,4	5,0
Historia och religion				2,7	5,0			22,9	8,6
Idrott och hälsa	1,0	2,3						4,2	
Information och media		0,5		1,0					
Matematik		7,7			5,8	0,7			
Naturvetenskap, teknik och medicin	3,6	34,0			15,6	0,6		20,1	5,2
Pedagogik									1,2
Psykologi och filosofi					0,4				
Samhälle och ekonomi	1,5	6,6			44,1	5,9	48,0	64,5	41,0
Värdegrund		21,4	0,2		16,1			11,0	
Språk									
Svenska	18,1	14,3	1,1	18,7	11,5	0,5			1,5
Svenska som andraspråk och SFI		1,7		0,5				6,1	0,5
Moderna språk	1,5			1,4	4,1		12,2	44,1	18,5
Modersmål och minoritetsspråk	19,5	34,3	6,0	4,9	19,6	6,5	9,3	21,5	2,2
Övrigt	3,4	10,7							
Totalt	49,6	150,8	11,5	29,2	129,2	14,2	69,5	210,5	83,7

ILLUSTRATION: TOBA MUSA

6. Särskilda uppdrag och målgrupper

och produktionsutlägg.

Utifrån UR:s särskilda utbildningsuppdrag anser UR att en omfattande nyproduktion och egenproduktion uppnås genom att kostnadsandelen för programproduktion riktat mot barn och unga överstiger andelen för programproduktion riktat mot högskola, folkhögskola och studieförbund samt folkbildning.

Kostnadsandelen för produktion för barn och unga uppgår 2022 till 56,9 procent. UR anser därmed att villkoret om omfattande nyproduktion och egenproduktion för barn och unga är uppfyllt. Fördelningen av nyproduktion och egenproduktion per radio och tv för barn och unga framgår av tabell (se tabell 6.2.3).

Programutbud för barn

Med barn avser UR de barn och elever som går i förskola och grundskolans årskurser F-3 och 4-6.

Sedan kriget i Ukraina bröt ut i februari 2022 har UR kraftsamlat för att stötta såväl skolan som barnfamiljer med ett relevant utbud. UR har producerat program som hjälper svenska barn att förstå bakgrunden till kriget samt att hantera den oro som många barn upplevde framför allt när kriget bröt ut. Program som *Lilla Aktuellt skola* (åk 4-6) och *Förklara för mig* (åk 4-6) har här bidragit med både kunskap och fördjupning. UR har också översatt delar av programutbudet till ukrainska. Det har varit en viktig del i att stötta skolan i mottagandet av ukrainska barn som flytt från kriget till Sverige. UR har därför dubbat och textat sammanlagt 171 program, till exempel *Uppfinnar-Johanna* (förskolan), *Tora och skogen* (åk F-3) och *Nyfiken på Sverige* (åk 4-6).

En förutsättning för att tillägna sig kunskap och lärande är en trygg skolmiljö. Med hjälp av *Djuren på Djuris börjar skolan* (F-3) kan pedagoger och elever

i förskoleklass arbeta med frågor som bidrar till en trygg skolmiljö. I den dockanimerade serien får tittaren följa kompisarna Ull, Satsumas, Fiolin, Majs och Kazoo när de tar steget från förskolan Djuris och börjar skolan. Serien är kopplad till skolans värdegrundsuppdrag

UR vill bidra till att stärka alla barns grundläggande kunskap om demokrati och vårt politiska system. Under valåret 2022 producerade UR ett stort antal program om grundläggande kunskaper om vårt demokratiska system. *Grejen med demokrati* (åk F-3) lär ut demokrati för barn via kluriga dilemman och *Kort om demokrati* (åk 4-6) förklarar svåra begrepp och termer kring politik och demokrati. Dramaserien *Dröm om demokrati* (åk 4-6) uppdaterades och *Lilla Aktuellt skola - valet* (åk 4-6) fokuserade på riksdagsvalet, politik och demokrati på flera olika sätt och i flera olika format.

UR har under året fortsatt satsningarna på språk och hållbar utveckling. 2021 års skrivsatsning - då hundratals barn i Sverige skrev sagor som programledaren Ylva Hällen läste upp och samtalande kring - har under 2023 utökats med lässtrategier i radioserien *Läs och skriv med Ylva* (åk F-3). Och *Skrivbolaget* (åk 4-6) fortsatte att hjälpa elever med allt ifrån skillnaden mellan talspråk och skriftspråk till skiljetecken, särskrivningar och synonymmer.

Dokumentärserien *Uppdrag framtid* (åk F-3) är en del av utbudssatsningen inom hållbar utveckling. I serien möter vi barn från hela Sverige som på olika sätt kämpar för en hållbar framtid.

UR har identifierat barns psykiska hälsa som en viktig samhällsutmaning och har därför producerat innehåll kopplat till ämnet under året. I dramatiserade berättelser kring ämnet psykisk hälsa möter vi i radioserien *Orosmoln* (åk F-3) barn som inte mår bra, får vredesutbrott, är rädda eller har svårt att leka

I Osynliga sår berättar barn om att ha ångest och må dåligt. Att leva med en missbrukande förälder eller att utsättas för grooming är exempel på frågor som tas upp.

Tabell 6.2.3 Egenproduktion och nyproduktion för barn och unga i radio och tv (timmar)

Målgrupp	Radio		Tv		
	Nyproduktion	Egenproduktion	Nyproduktion	Egenproduktion	
Barn	38	38	106	93	2022
Unga	58	58	44	30	
Totalt	96	96	150	123	
Barn	31	31	120	105	2021
Unga	54	54	49	20	
Totalt	85	85	169	125	
Barn	34	34	117	94	2020
Unga	63	63	75	55	
Totalt	97	97	192	149	

med andra barn. Säsong två av *Osynliga sår* (åk 4-6) är en serie korta dokumentära berättelser där barn själva berättar om sina erfarenheter av att må dåligt, ha blivit utsatta för övergrepp eller att ha det jobbigt hemma. Serien fungerar även för högstadiet och för en vuxen publik. Parallellt med satsningen för barn har UR producerat program om barns psykiska hälsa för föräldrar och vuxna.

Programutbud för unga

Med unga avser UR elever i grundskolans årskurser 7-9 samt gymnasieskolan.

Precis som för barn har UR producerat program för unga om kriget i Ukraina under 2022. Exempelvis serien *Bakgrunder - kriget i Ukraina* (åk 7-9) som förklarar landets historia, krigets lagar och Nato. *Bakgrunden till Rysslands invasion* (gymnasieskola) ger politisk och historisk fördjupning om kriget.

Desinformation och propaganda är vanligt förekommande i konflikter och Rysslands krig mot Ukraina är inget undantag. Serien *Källkoll - kriget i Ukraina* (åk 7-9) reder ut vad som är propaganda och desinformation, hur det skiljer sig från sann information och ger konkreta exempel på hur man kan agera källkritiskt.

För att stötta lärare i skolan och unga ukrainare som flytt till Sverige har UR dubbat och textat delar av programutbudet, som exempelvis ett antal videor från *Orka Plugga* (åk 7-9), *Demokrati belt enkelt* (åk 7-9), *Amira är här* (gymnasieskola) samt *Perspektiv på världen* (gymnasieskola).

Även för unga har UR under 2022 gjort program-satsningar om valet och demokrati. UR vill ge alla unga möjligheten och förmågan att påverka i frågor som är viktiga för dem och har satsat på innehåll som stärker grundläggande kunskap om demokratis verktyg. I serien *Demokrati belt enkelt* (åk 7-9) möter vi unga människor i Sverige som engagerar sig på olika sätt för att påverka beslutsfattarna, bland annat genom att bilda en förening, skriva medborgarförslag eller starta en namninsamling. För unga med intellektuell funktionsnedsättning har UR producerat tv-serien *Varför ska jag rösta?* (gymnasieskola) för att öka förståelse för vad demokrati är, hur man kan påverka och hur det går till att rösta. *Ideologierna* (åk 7-9) är en serie som reder ut vad en ideologi är och vad socialism, konservatism, fascism, ekologism, liberalism och feminism står för.

Radioserien *Fejk* (gymnasiet) tränar historiemedvetandet och förmågan att förstå och värdera historiebrev. Under 2022 har historien granskats genom kvinnors och mäns roller inom populärkulturen de senaste 100 åren. Fokus har riktats mot frågor som politik, kärlek, hemmet och arbete.

För att förstå vår samtid behöver vi få kunskap om både vår historia, liksom nutida omvälvande skeenden. Radioserien *Kunskapsverket samhällskunskap* (åk 7-9) tar lyssnaren till olika platser i världen med fokus på sociala, politiska och ekonomiska förhållanden samt mänskliga rättigheter och medias påverkan. Under 2022 har ämnen som abort, stormningen av Kapitolium och Black lives matter avhandlats.

▲ I säsong 6 av radioserien *Fejk* belyser Anna Charlotta Gunnarson genus-historien genom populärkulturen från 1920-talet och framåt. Syftet är att träna förmågan att förstå och värdera historiebrev och historiemedvetande.

6. Särskilda uppdrag och målgrupper

6.3 Nyheter och fakta

UR har i uppdrag att förmedla nyheter och fakta på barns och ungas egna villkor (se tabell 6.3.1).

Kul fakta är en radioserie för barn som väcker nyfikenhet på naturorienterande ämnen. Under 2022 har *Kul fakta – rymden* (åk F–3) gett svar på en mängd frågor. Hur går man på toa, äter eller sover i tyngdlöshet? Hur högt kan man hoppa på månen? Och varför strimlas allt som spaghetti i närheten av ett svart hål? Syftet är att på ett lättsamt sätt levandegöra fakta och det centrala innehållet i fysik och biologi för lågstadiet, till exempel tyngdkraft, månens olika faser samt solsystemets himlakroppar.

UR producerar tillsammans med SVT *Lilla Aktuellt skola* (åk 4–6), ett nyhetsprogram som tar upp veckans viktigaste händelser och vänder sig till barn som tittar i klassrummet. *Lilla Aktuellt skola* utvecklar löpande nya format utifrån behov och händelser i omvärlden. Under 2022 tillkom *Lilla Aktuellt skola – förklarar* som förklarar och fördjupar olika frågor rörande kriget i Ukraina. *Lilla Aktuellt skola – valet* ger kunskap om riksdagsvalet, politik och hur barn själva kan påverka. I ”Lilla stolen” har alla partiledare svarat på hur de vill förbättra skolan, lösa klimatkrisen och minska brottsligheten.

Den medievärld barn och unga växer upp i förutsätter goda kunskaper i medie- och informationskunnighet (MIK) för att kunna göra rimliga bedömningar och förstå risker. UR har sedan många år producerat program som lägger grunden till både källkritik och källtillit. UR:s programutbud på området ger kunskap att navigera i informationsflödet, förståelse för digitala begrepp och deras funktioner samt grundläggande kunskap om såväl traditionella som sociala medier och deras olika roller.

Mediesnacket (åk 4–6) är ett fristående format men även stående inslag i *Lilla Aktuellt skola* som handlar om mediefördjupning på olika sätt. Under

2022 har ämnen som valreklam, cancelkultur, nyckeln till internet, spelfusk och sociala medier behandlats.

Under 2022 har *Källkoll valet* (åk 7–9) publicerats, en programserie om källkritik med fokus på valet 2022. Serien tittar närmare på valrörelsen och hur man granskar fakta i den politiska debatten. Programledarna gör en djupdykning i utspel, påståenden och rykten som cirkulerar på nätet för att ta reda på vad som är sant och vad som är falskt.

Radioserien Algoritmen (gymnasiet) har fortsatt att utforska internet och de synliga och osynliga mönster och formler som driver våra online-liv. Frågor som AI, hackers, GIF, metaverse och att kopiera content är några exempel på frågor som har belysts under 2022.

En stor del av UR:s program med nyhetsinnehåll utgörs av språkprogram. De ger lärare i moderna språk återkommande material vecka efter vecka och bidrar med underlag för engagerande samtal i klassrummet utifrån aktualiteter runt om i världen.

Till serierna *¿Qué pasa?* (gymnasium), *¿Qué pasa? fácil* (åk 7–9), *Nachrichten auf Deutsch* (gymnasium), *Nachrichten auf Deutsch leicht* (åk 7–9), *Nouvelles en français* (gymnasium) *Nouvelles en français facile* (åk 7–9), *Newsreel* (gymnasium), *Newsreel easy* (åk 7–9) och *Newsreel world* (gymnasium) finns arbetsblad och manus.

Även franska TV5:s aktualitetsmagasin *7 jours sur la planète* (gymnasium) tillgängliggörs för alla som vill ta del av nyhetsflödet och samtidigt lära sig franska.

Kortare, faktsäckade filmer är eftertraktade i skolan som en start och inspiration till olika ämnen eller som en sammanfattning av en kurs. Programmen är efterfrågade av lärare eftersom fakta i rörlig bild kan vara lättare för elever att tillgodogöra sig än textunderlag. För gymnasiet har UR utvecklat kunskapsstata programformat med ett effektivt berättande utan onödiga transportsträckor. Inget avsnitt är längre än 20 minuter och utbudet fylls på löpande. Under 2022 tillkom bland annat nya avsnitt i serien *Historia förklarad* (gymnasiet), med fokus på Sverige under första och andra världskriget samt mellan- och efterkrigstiden. Tillkom gjorde även *Sambällskunskap förklarad* (gymnasiet) som tar upp allt från grunderna i svensk politik och internationella relationer till samhällets uppbyggnad och demokratiska nivåer. Serien är kopplad till gymnasieskolans ämne samhällskunskap och fungerar som såväl introduktion som sammanfattning av olika kursmoment.

6.4 Kulturella och konstnärliga upplevelser för barn och unga

UR ska erbjuda ett varierat utbud av program för och med barn och unga som förmedlar kulturella

Sommaren före sexan (åk 4–6) är en dramaserie om vänskap, kärlek, empati och mod. Tolvåringarna Alexandra, Dushan, Tindra och Edvin hänger vanligtvis inte med varandra, men alla andra är bortresta och de fyra enas kring en hämnd mot den mytomspunne foliemannen.

och konstnärliga upplevelser från olika delar av Sverige och världen.

Slappis (förskolan) är en radioserie som utvecklar fantasin, reducerar stress och förbättrar koncentrationen hos de yngre barnen. Med hjälp av en fantasiresa, medveten andning, musik och ljud-effekter får barnen hjälp att föreställa sig olika platser och miljöer. Vissa program innehåller rörelser som hjälper barnen att öva kroppsmedvetenheten, samt affirmationer som kan stärka självkänslan. I förskolemiljö kan programmen användas under aktiv vila eller i olika undervisningssituationer.

Dounia (F–3) är en animerad tv-serie för lågstadiet där Dounia tillsammans med sina morföräldrar tvingas fly från sitt land på jakt efter ett nytt hem. När hon stöter på något som verkar oöverkomligt så kommer visheten från den gamla världen henne till hjälp i form av hennes mormors nigellafrön.

I samarbete med Sveriges Radio producerar UR *Barnradions bokpris* (åk 4–6). Programmet inspirerar barn till egen läslust och lär dem mer om litteratur och läsförståelse. En jury bestående av fem sjätteklassare läser och diskuterar alla böckerna och väljer sedan vilken bok som ska utses till årets bästa bok för 9–12-åringar. År 2022 fick *Älgkungen* av Maria Hellbom den fina utmärkelsen.

Klubb Abraham (åk 4–6) är samlingsnamnet för fem serier – *Berättelser*, *Dokumentär*, *I kulturen*, *Historia* och *Diskussion* – som tar fasta på det abrahamitiska perspektivet på religionerna judendom, kristendom och islam. Klubb Abraham består av både radio, video och animerade berättelser och ger grundläggande kunskaper om likheter och

skillnader mellan de abrahamitiska religionerna och hur de uttrycks i berättelser, traditioner och kulturhistoria – och hur barn upplever de olika religionerna.

Sommaren före sexan (åk 4–6) är en spännande dramaserie om vänskap, kärlek, empati och mod. Ett sommarlov för samman tolvåringarna Alexandra, Dushan, Tindra och Edvin. Vanligtvis hänger de med helt andra kompisar men nu är dessa bortresta. De fyra enas kring en hämnd mot den mytomspunne Folie mannen.

Våra dikter på finska (åk 7–9) – respektive romani, jiddisch, meänkieli och samiska – är en konstnärlig kortfilmsserie för personer som tillhör de nationella minoritetsgrupperna. Tre dikter på respektive språk har fått varsin film och gestaltas var och en utifrån sin speciella stämning. Varje film avslutas med dikttexten i bild. Serien vänder sig till både de som har språken som modersmål och de som har tappat kontakten med språket och kulturen. Målgruppen är från högstadiet och uppåt.

Kortfilmsklubben (åk 7–9, gymnasium) är samlingsnamn för kortfilmer i dramagenren på olika språk. De är tänkta att användas inom språkundervisningen på moderna språk, nationella minoritetsspråk och svenska som andraspråk. *Kortfilmsklubben* tar med eleverna på upptäcktsfärder till andra länder och kulturer och speglar i möten mellan människor de eviga frågorna: livet, döden, kärlek, konflikter, sex, rätt och fel. Under 2022 har bland annat *Kortfilmsklubben – meänkieli* (gymnasiet) och *Kortfilmsklubben – engelska* (åk 7–9) tillkommit.

Om svenska som andraspråk

”Våga snacka är en av de bästa serierna jag använt i min undervisning. Men det finns för få avsnitt och de börjar kännas gamla. Vi vill ha fler!”

Tabell 6.3.1 Nyheter för barn och unga i radio och tv (timmar)

Målgrupp	2022		
	Radio	Tv	Totalt
Barn	1,4	28,1	29,5
Unga	13,5		13,5
Totalt	14,9	28,1	43,0

Målgrupp	2021		
	Radio	Tv	Totalt
Barn	1,4	27,8	29,2
Unga	13,5		13,5
Totalt	14,9	27,8	42,7

Målgrupp	2020		
	Radio	Tv	Totalt
Barn	1,4	27,6	29,0
Unga	13,5		13,5
Totalt	14,9	27,6	42,5

Om Nattkorpen: Vad äter poliser?

"Jag fattar inte hur ni tänker och vad ni tycker är lämpligt att barn ska lyssna på. Vad tror ni de får för inställning till polisen, om de äter barn? Allmänt tycker jag det sänds så mycket märkliga program framför allt i tv. Tacksam för en kommentar då jag har sex barnbarn som det förhoppningsvis ska gå bra för i detta märkliga samhälle vi fått."

▼ **Nattkorpen** (åk 4–6) är en dramatiserad uppläsning som ger en inblick i hur livet kunde se ut för barn på samhällets botten i 1800-talets Stockholm.

6.5 Utveckling av programverksamheten för äldre barn och unga

Enligt sändningstillståndet ska UR särskilt utveckla programverksamheten för äldre barn och unga. Att utveckla är enligt UR inte detsamma som att öka produktions- eller sändningsvolym. UR definierar det i stället som ett kontinuerligt och målmedvetet arbete med att utforska behov och medievänor hos äldre barn och unga för att därefter utveckla innehåll och programformat som passar målgruppen.

Radioserien *Nattkorpen* (åk 4–6) är ett exempel på program som utvecklats för att väcka nyfikenhet för ämnet historia samt väcka läslusten. I en dramatiserad uppläsning får lyssnaren inblick i hur livet kunde se ut för barn på samhällets botten i 1800-talets Stockholm. Elvaåriga Mika bor på allmänna barnhuset. En kall natt i februari knackar det på dörren och en ung man överlämnar ett bylte till Mika – efter det blir inget sig likt.

UR utvecklar kontinuerligt utbudet på moderna språk för äldre barn och unga. I tv-serien *Best friends for a day* (åk 7–9) åker ungdomar från Sverige till Irland och Storbritannien för att under ett dygn umgås med brittiska och irländska ungdomar som bästa vänner. De gör aktiviteter tillsammans och diskuterar olika relationsfrågor. De svenska ungdomarna får en inblick i levnadsvillkor för ungdomar i Storbritannien och Irland, och använder olika strategier för att kommunicera när språkkunskaperna inte räcker till.

Ytterligare en djupdykning i engelska språket ges i den relaterade serien *Best English backs* (åk 7–9). Programledaren Jameine Taylor djupdyker i engelska språkets detaljer och använder exempel från serien *Best friends for a day*.

I radioserien *It's complicated* (åk 7–9) berättar unga människor om personliga erfarenheter på temat sexualitet, samtycke och relationer. Allt från att känna sig sviken av en vän eller ha en omöjlig relation på distans, till att bli utsatt för ett sexuellt övergrepp avhandlas. Serien kan användas i språkundervisning såväl som i ämnesövergripande arbete, till

exempel värdegrundsfrågor.

Under 2022 har UR inlett en större satsning för att utveckla innehåll till undervisningen i svenska som andraspråk (SVA) där UR har identifierat tydliga kunskapsbehov kring läsning. Först ut i denna satsning är *Boktrailern* (åk 7–9) som hade premiär under hösten. Tv-serien består av fyra episoder som är tänkta att inspirera till vidare läsning. I varje episod berättar kända profiler om handlingen i varsin bok för att väcka nyfikenhet, underlätta läsningen och sänka ribban in i böckernas värld. Under 2023 kommer fler program i denna satsning för flera olika målgrupper att sändas.

UR:s Youtubekanal *Tänk till* riktar sig primärt till målgruppen unga 16–20 år och fokuserar på aktuella samhällsfrågor, ungas livsvillkor och demokrati. Syftet med *Tänk till* är att öka public service relevans bland unga och stimulera det demokratiska samtalet genom att höja ungas röster. UR har med *Tänk till* lyckats skapa ett tilltal och innehåll som attraherar och engagerar unga och unga vuxna. För att förbli relevant står redaktionen i ständig dialog med målgruppen och arbetar samskapande

Under 2022 har *Tänk till* bland annat publicerat serien *Väld i nära relationer* (gymnasiet) där unga personers berättar om sina personliga upplevelser av våld i nära relationer. I *Tvångsplacerad i Sis-bem* (gymnasiet) möter tittaren unga personer med erfarenhet av placering på ungdomshem, på grund av missbruk, självskadebeteende eller kriminalitet.

Inför valet i september gjordes serien *Ungas röster om valet* (gymnasiet) som tar upp de frågor som är viktigast för unga. I fyra episoder tas kriminalitet, arbete och framtid, skola och klimatet upp. Även partiledarna för de åtta riksdagspartierna har blivit intervjuade och fått ge svar på hur de vill lösa de frågor som är viktiga för unga och unga vuxna.

Tänk till utvecklar ständigt nya format och tar sig an väldigt olika sorts ämnen. I serien *Två generationer* samtalar två personer ur olika generationer om en gemensam fråga. Skiljer sig ungdomars upplevelser från den äldre generationens? Har samhällssynen förändrats? I serien *Split* får två personer besvara frågor om sin relation till varandra i separata rum. Överensstämmer deras tankar och upplevelser?

Den populära serien *Våga fråga* har fortsatt under 2022. *Tänk till*-kanalens följare ställer frågor som unga personer svarar på utifrån sina erfarenheter. Frågorna kan handla om hur det är att ha HIV, att vara med i Jehovas vittne eller att ha Tourettes syndrom. Även programformatet *Fyra börn* har fortsatt under året. Förstagångsväljare har diskuterat legalisering av cannabis, killar har diskuterat känslor och maskulinitet och transtjejer har diskuterat dejting, för att nämna några exempel.

FOTO: DEVASANGRAM/JUNSPASH

6.6 Kultur

I UR:s utbud finns ett stort antal program som speglar kultur i olika sammanhang i olika delar av Sverige och världen och där tittaren och lyssnaren får möta människor som är bärare av skiftande kulturuttryck. I utbudet finns program för alla åldrar, alla målgrupper, med innehåll som engagerar, speglar och fördjupar. Detta gäller oavsett om programmen är utlägg, inköp, samproduktioner eller egna produktioner.

Ensamma unga män som inte känner sig som en del av samhället har blivit mer uppmärksammat på senare tid. En del befinner sig på forum på nätet för att hitta gemenskap men där florerar också hat, lögn och konspirationsteorier. I tv-serien *Killar mot världen* (gymnasiet) reser NRK-journalisten Martha Antonette Solli runt i Norge och samtalar med unga män som av olika anledningar upplever att de står utanför samhället.

UR bidrar med språk-, kultur- och identitetsstärkande program för unga i de nationella minoritetsgrupperna. *Livet runt 20* (gymnasiet) är en tv-serie om unga personer som tillhör en nationell minoritet och är på väg ut i vuxenvärlden. Tjugoårsåldern är en tid i livet då man ska hitta sin egen väg, något som kan vara både skrämmande och spännande.

Hej hej Sverige – dokumentär (allmän folkbildning) är en serie kortdokumentärer där vi möter människor med migrationserfarenhet som delar med sig av sina erfarenheter och perspektiv på livet och samhället. I dokumentären *Bara vara mig själv* möter vi Anthony som kommit ut som gay och Shivanne som transkvinna. I *Pappadrömmar* möter vi fyra pappor som berättar om den kärlek och de

utmaningar som kommer med föräldraskapet. När ska man prata med barnen om rasism? Hur ska man kunna skydda sina barn? Kommer barnen att få stanna i Sverige?

I *Joanna Lumleys storstadsäventyr* (allmän folkbildning) utforskar Joanna Lumley storstäderna Berlin, Paris och Rom. Hon får se de mer ovanliga sidorna av städerna bortom turiststråken när hon åker runt med ett kvinnligt motorcykelgäng, besöker en queerklubb och ett katthem, träffar en känd paparazzifotograf, en skådespelare och en feministisk aktionsgrupp.

I *Bildningsbyrå – tänka mot strömmen* (folkhögskola/studieförbund) har lyssnarna under året kunnat ta del av berättelser om människor från hela världen, bland annat om den västafrikanska 1600-talsdrottningen Anna Nzinga, Maos änka Jiang Qing, samt den svenska rikskanslern Axel Oxenstierna – byråkratins fader – som bland annat grundade domstolsväsendet samt riksbanken. Radioserien är tänkt att användas i undervisningen på gymnasiet och inom den organiserade folkbildningen för att åskådliggöra den idéhistoriska kontext de porträtterade personerna levde och verkade i.

6.7 Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

För att nå önskad effekt måste UR:s utbud vara enkelt att hitta, funktionellt att använda och möjligt att sprida och dela. Tillgänglighet är mer än bara distribution och användarupplevelse, det handlar också om att möta olika målgruppers speciella behov, exempelvis syn- och teckenspråkstolkning eller olika former av språkstöd. Dessa olika målgrupper har sinsemellan ►

▲ I poddserien *It's complicated* (åk 7–9) berättar unga människor om personliga erfarenheter på temat sexualitet, samtycke och relationer.

6. Särskilda uppdrag och målgrupper

Om Tänk till: Saker du aldrig vågat fråga en anhörig till nån som be- gått självmord

"Tack för att ni delade med er ❤️ Har själv förlorat min pappa i suicid och känns så skönt att höra att andra har liknande känslor och tankar efter att en närstående tagit livet av sig."

särskilda och skiftande behov och är många gånger målgrupper som andra medieaktörer sällan riktar sig till specifikt. UR har ett särskilt uppdrag att öka möjligheten för personer med funktionsnedsättning/-variation att ta del av UR:s utbud.

Det långsiktiga målet är att UR:s hela utbud ska göras tillgängligt för alla, oavsett bakgrund, utbildningsnivå eller funktionsförmåga. UR har under 2022 fortsatt att öka antalet parallellpubliceringar av både syn- och teckenspråkstolkade program, det vill säga att de tolkade programmen publiceras samtidigt som originalprogrammen. Fördelen med det är att fler kan ta del av programmen samtidigt, oavsett behov.

UR:s programutbud ska vara användbart, finnas tillgängligt för alla och leda till ett ökat lärande. UR ska prioritera god hörbarhet, producera program för särskilda målgrupper samt ha en kontinuerlig dialog med de berörda målgrupperna för att säkerställa kvalitet och relevans. Tillgängligheten för barn och unga ska prioriteras. I fråga om program för och om personer med funktionsnedsättning får UR tillsammans med Sveriges Radio och SVT fördela ansvaret för olika insatser. En gemensam överenskommelse lämnades in till Kulturdepartementet den 13 december 2021 för år 2022.

I ett särskilt regeringsbeslut med krav på tillgänglighet till tv-sändningar anges också särskilda kvoter som UR och SVT ska uppfylla avseende textning, uppläst text, syntolkning och teckenspråkstolkning. För 2022 har SVT och UR krav på sig att texta samtliga förproducerade program på svenska samt 75 procent av de direktsända programmen på svenska.

Vidare ska 5,5 procent av utbudet av tv-program på svenska teckenspråkstolkas och lika stor andel av utbudet ska syntolkas. För åren 2021–2022 har programbolagen även krav på sig att program som har tillgängliggjorts genom teckenspråkstolkning samt syntolkning vid sändning i marknät, satellit eller tråd ska tillgängliggöras på motsvarande sätt

i beställ-tv. UR har uppfyllt detta villkor under 2022. Utbudet av teckenspråks- och syntolkade förstapublicerade program som publiceras exklusivt på webben ska öka årligen under 2021 och 2022 i förhållande till 2019 års nivå. UR har under 2022 ökat detta utbud (se tabell 4.2.3).

Ett annat krav har varit att UR ska verka för att tjänsten uppläst text ska kunna erbjudas i UR:s beställ-tv-tjänst. UR tillsatte därför en projektgrupp under 2021 för detta syfte och under 2022 har UR köpt in programvara och installerat tjänsten som från och med januari 2023 kommer att fungera i UR:s beställ-tv.

Sändningarna i marknätet, via satellit och genom tråd har varit identiska vad gäller såväl innehåll som hur tillgänglighetstjänsterna (textning, teckenspråks- och syntolkning samt uppläst text) har visats och fungerat. Hd-sändningarna utgör endast parallellsändningar i en annan teknisk kvalitet och är inte att betrakta som programtjänster vid tillämpning av tillgänglighetsbeslutet. Sändningarna i SVT1 hd och SVT2 hd särskiljs därför varken i SVT:s eller UR:s sändningsstatistik.

UR har genom fördelningen av syn- och teckenspråkstolkade program i SVT:s olika programtjänster beaktat målgruppernas olika behov. Barnprogram som sänts i SVT Barn och övriga program i SVT24 har i möjligaste mån sänts parallellt när det otolkade programmet sänts i SVT1 eller SVT2 (se tabell 6.7.1 och 6.7.2). Eftersom UR har få fasta sändningstider i SVT24 så samordnar UR detta med SVT för att erbjuda en så bra tjänst som möjligt, ofta genom att sända teckenspråks- respektive syntolkning i längre block i SVT24 så att respektive målgrupp lätt ska kunna hitta och ta del av programutbudet.

UR:s övergripande mål är att öka tillgängligheten och producera program som inkluderar personer med funktionsnedsättning/-variation. För att lyckas krävs en kontinuerlig dialog med berörda målgrupper

Tabell 6.7.1 Teckenspråkstolkade program per kanal

Kanal	2020		2021		2022	
	Volym (timmar)	Andel (procent)	Volym (timmar)	Andel (procent)	Volym (timmar)	Andel (procent)
Kunskapskanalen	2,5	3,7 %				
SVT2	1,2	1,7 %	0,7	0,9 %		
SVT24	34,5	51,6 %	38,1	53,7 %	52,7	62,5 %
SVT Barn	28,7	43,0 %	32,2	45,4 %	31,0	36,8 %
UR Play					0,6	0,7 %
Totalsumma	66,9	100 %	71,0	100 %	84,3	100 %

Tabell 6.7.2 Syntolkade program per kanal

Kanal	2020		2021		2022	
	Volym (timmar)	Andel (procent)	Volym (timmar)	Andel (procent)	Volym (timmar)	Andel (procent)
SVT24	34,8	52,1 %	38,2	55,7 %	50,6	60,3 %
SVT Barn	32,1	47,9 %	30,4	44,3 %	32,8	39,0 %
UR Play					0,6	0,7 %
Totalsumma	66,9	100 %	68,6	100 %	84,0	100 %

FOTO: JOHAN BERGMARK, GRAFIK/COLLAGE, INGEBORG SWARTLING

och kompetensutveckling hos medarbetarna.

UR får även in önskemål från pedagoger om tolkning av äldre titlar som saknar syn- och teckenspråkstolkning. Dessa program finns endast i originalversion, men när det är möjligt försöker UR möta användarnas behov och tolka även dessa äldre program. Ett exempel på en sådan produktion som har syn- och teckenspråkstolkats under 2022 är *Justitia*, säsong 2 (gymnasium).

Textning

UR har under 2022 försett alla program på annat språk än svenska med översättningstext, med undantag för de språkprogram som av pedagogiska skäl sänts otolkade på respektive språk. Samtliga icke direktsända tv-program på svenska har under 2022 textats, vilket gör att UR lever upp till kravet på att 100 procent av de icke direktsända programmen på svenska ska vara textade. Textningen har fungerat likadant oavsett om den publicerats i marknätet, via

satellit eller genom tråd. Av den totala sändningstiden på 3 590 otolkade timmar sändes 1 535 timmar i tv på svenska, vilket motsvarar 43 procent. Under 2022 har UR inte direktsänt några tv-program på svenska vilket gör att kravet, att minst 75 procent av de direktsända programmen på svenska ska textas, inte har aktualiserats.

Teckenspråkstolkning

Under 2022 var kvoten för teckenspråkstolkade program för UR 5,5 procent av tv-utbudet på svenska. Tillgängligheten för barn och unga ska prioriteras och UR anser att målgrupperna har prioriterats, när minst 60 procent av det totala antalet sända timmar med teckenspråkstolkade program är riktade mot dessa målgrupper. (se tabell 6.7.3). Av dessa program ska minst 40 procent vara riktade till barn och minst 40 procent till unga.

För att säkerställa språklig kvalitet och förstärka elevens möjlighet till förståelse, använder UR före- ▶

▲ I *Justitia* (gymnasiet) lotsar juristen Dona Hariri oss genom brott och straff. Autentiska rättsfall rekonstrueras och dramatiseras och unga, poliser och advokater resonerar om moraliska frågor kring olika typer av brott.

Tabell 6.7.3 Teckenspråkstolkade och syntolkade program – antal timmar och andel

Målgrupp	Teckenspråkstolkat		Syntolkat		
	Volym (timmar)	Andel (procent)	Volym (timmar)	Andel (procent)	
Barn och unga	51,3	61 %	53,1	63 %	2022
Vuxna	33,0	39 %	30,9	37 %	
Totalt	84,3	100 %	84,0	100 %	
Målgrupp	Teckenspråkstolkat		Syntolkat		
	Volym (timmar)	Andel (procent)	Volym (timmar)	Andel (procent)	
Barn och unga	49,0	69 %	45,1	66 %	2021
Vuxna	22,0	31 %	23,5	34 %	
Totalt	71,0	100 %	68,6	100 %	
Målgrupp	Teckenspråkstolkat		Syntolkat		
	Volym (timmar)	Andel (procent)	Volym (timmar)	Andel (procent)	
Barn och unga	42,1	63 %	45,1	67 %	2020
Vuxna	24,8	37 %	21,8	33 %	
Totalt	66,9	100 %	66,9	100 %	

Visste du att ...

Du kan prenumerera på nyhetsbrev från UR. För närvarande finns bland annat fem olika nyhetsbrev för allmänheten och åtta för pedagoger. Du hittar dem på urplay.se/nyhetsbrev.

trädesvis icke-hörande tolkar. Tolken utgår från ett manus skrivet på teckenspråk i stället för en direkt-tolkning som utförs av en hörande, vilket innebär en väsentlig kvalitetshöjning då språket blir korrekt och ger eleven information på sitt modersmål. UR har under 2022 fortsatt att satsa på att förbättra kvaliteten på de teckenspråkstolkade programmen, bland annat genom att visa teckenspråkstolk i halvbild, i stället för infälld i ett hörn.

Vilka program UR väljer att teckenspråkstolka diskuteras i de referensgruppsmöten och dialogmöten UR har med målgruppen kring dessa frågor. Generellt sett prioriteras aktualitetsprogram och under 2022 har flera av de program som ingått i särskilda satsningar även teckenspråkstolkats i samband med att programmen har premiärsänts. Prioriterade satsningar under 2022 har varit program om demokrati inför valet i september 2022 och kriget i Ukraina.

Exempel på programserier som teckenspråkstolkats 2022:

- *Bakgrunder – kriget i Ukraina* (åk 7–9)
- *Djuren på djuris börjar skolan* (åk F–3)
- *Grejen med demokrati* (åk F–3)
- *Hitta hem*, säsong 1 (komvux)
- *Kort om demokrati* (gymnasiesärskola)
- *Källkoll – kriget i Ukraina* (åk 7–9)
- *Naturkunskap förklarad* (gymnasium)
- *Seniorsurfarna*, säsong 3 (folkhögskola/studieförbund)
- *Superföräldrar*, säsong 2 (allmän folkbildning)
- *Varför ska jag rösta?* (gymnasiesärskola)

Syntolkning

UR:s kvot för syntolkade program år 2022 var 5,5 procent av tv-programutbudet på svenska. Samma principer tillämpas vad gäller fördelningen av syntolkning av program riktade till barn och unga som för teckenspråkstolkning, det vill säga minst 60 procent av det totala utbudet av syntolkade program ska riktas till barn och unga, och av dessa ska minst 40 procent vardera riktas till barn respektive unga, (se tabell 6.7.2).

Eftersom merparten av UR:s program används i klassrumssituationer är det viktigt att syntolkningen inte stör programmet, då det bör vara möjligt för hela klassen att se den syntolkade versionen. Program som innehåller mycket synintryck och lite dialog bör prioriteras. Urvalet för vilka program som ska syntolkas baseras generellt på aktualitetsgrad och under året har flera av de program som ingått i särskilda satsningar även syntolkats i samband med att programmen har premiärsänts.

Exempel på programserier som syntolkats 2022:

- *Bakgrunder – kriget i Ukraina* (åk 7–9)
- *Djuren på Djuris börjar skolan* (åk F–3)
- *Grejen med demokrati* (åk F–3)
- *Hitta hem*, säsong 1 (komvux)
- *Kort om demokrati* (gymnasiesärskola)
- *Källkoll – kriget i Ukraina* (åk 7–9)
- *Naturkunskap förklarad* (gymnasium)
- *Seniorsurfarna*, säsong 3 (folkhögskola/studieförbund)
- *Superföräldrar*, säsong 2 (allmän folkbildning)
- *Varför ska jag rösta?* (gymnasiesärskola)

God hörbarhet

UR prioriterar god hörbarhet i all programproduktion. Som en del i målsättningen att samtliga användare ska kunna ta del av UR:s utbud betonas särskilt vikten av hörbarhet och tydlighet för personer med funktionsnedsättning. Under ljudinspelning och bearbetning inom programproduktion är arbetet med god hörbarhet en central del. För att säkerställa ljudkvalitet och hörbarhet i programutbudet ljudbearbetas en stor del av programmen utifrån ett hörbarhetsperspektiv.

UR:s ljudtekniker arbetar kontinuerligt med frågor kring hörbarheten i programmen och deltar i mässor och andra kompetensstärkande evenemang för att utveckla kompetens och kvalitet, till exempel deltar de regelbundet i den årligen återkommande AES-mässan. AES (Audio engineering society) är en förening för ljudtekniker världen över som bland annat tar fram tekniska standarder samt främjar forskning och utbildning inom ljudteknik.

UR har en hörbarhetspolicy med konkreta riktlinjer om hörbarhet som är väl kända av alla medarbetare. Inför starten av en produktion deltar i regel alltid ljudtekniker i uppstartsmöten för att beakta och säkerställa god hörbarhet genom hela produktionsprocessen.

Uppläst text

UR ska enligt tillgänglighetsbeslutet tillhandahålla tjänsten uppläst text för sändningar i marknätet. Tjänsten uppläst text har erbjudits i alla icke direktsända program med översättningstext. UR sänder i SVT:s programtjänster och det är SVT som förfogar över och styr tjänsten.

I den kontinuerliga dialog som UR har med användarna fångar UR upp de behov och synpunkter om hur tjänsten kan utvecklas och för dem vidare till SVT. Generellt anser användarna att tjänsten kan utvecklas. Den är krånglig att ställa in men när man väl lyckats med det fungerar den väl. Vid det senaste mötet med företrädare för Synskada-

des riksförbundet och Riksorganisationen unga med synnedsättning framfördes inga synpunkter kring tjänstens användbarhet.

Tillgänglighet för barn och unga med funktionsnedsättning

UR ska beakta behoven hos personer med funktionsnedsättning och producera program med teckenspråks- och syntolkning för barn, unga och vuxna inom en rad olika ämnen. UR prioriterar tillgängligheten till program för barn och unga där fokus ligger på användning i en utbildningssituation. UR producerar alltid program för barn och unga så att alla ska vara inkluderade och ett program ska fungera för samtliga som sitter i ett klassrum. Inkluderande element kan till exempel innebära att berättartempot är relativt långsamt och att ljudet och bilderna är tydliga. Programmen ska även fungera i andra situationer då barn och unga tittar.

Under 2022 har UR fortsatt fördjupa och utveckla samarbetet med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM). Syftet med samarbetet är att öka kunskapen om hur behoven ser ut hos olika grupper av barn och unga med funktionsnedsättningar/-variationer, men också att sprida information om UR:s utbud. Det har sedan tidigare framkommit att textningen av program är ett extra stöd inte bara för de med hörselnedsättning utan även för elever med

språkstörning, en kognitiv funktionsnedsättning eller de som av andra skäl har språksvårigheter. Syntolkade program har också visat sig vara användbara även för grupper i behov av extra språkstöd. UR anser sig därför uppfylla villkoret i sändningstillståndet om att prioritera tillgängligheten för barn och unga med funktionsnedsättningar, utöver syn- och hörselskada.

Program på teckenspråk

UR har under 2022 fortsatt att producera program på teckenspråk. Fördelen med att producera på teckenspråk är att språket blir korrekt från början. Vid teckenspråkstolkningar av hörande program krävs det anpassningar till den icke hörande målgruppen då det gäller manus och scenografi med mera eftersom vissa hörande manus innehåller sånger, rim och dylikt som är oanvändbart på teckenspråk. Genom att från början skriva och producera program på teckenspråk får man in aspekter som kultur, historia och identitet med allt vad det innebär för en språklig minoritet. Med andra ord får man en chans att forma innehållet och inte bara översätta språket, som vid teckenspråkstolkning. Kvaliteten blir väsentligt högre vid dessa produktioner. Att producera på teckenspråk innebär också att döva och hörselskade personer medverkar såväl framför som bakom kameran, på så sätt blir innehållet mer representativt för målgruppen. Det aktuella programmet och

▲ **Superföräldrar** (allmän folkbildning) är en talkshow med och för föräldrar som har barn eller ungdomar med en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Programledaren Samantha Coard bjuder in föräldrar som, precis som hon, har barn med adhd eller autism för att prata om NPF-livet.

FOTO: NIKLAS WANJURA

▲ **Matte med Mat och Te** (åk F–3) reder ut och förklarar hur matematiska begrepp hänger ihop, ofta utifrån olika vardagsbekymmer.

produktionen speglar då samhället och möter användarna i ögonhöjd och skapar identifikation hos målgruppen.

Produktion på teckenspråk medför högre kostnader än vid annan produktion. Bland annat krävs fler funktioner vid inspelningar än vad hörande produktioner behöver. Till exempel medverkar alltid bisittare som kvalitetssäkrar att det blir ett tydligt och bra teckenspråk liksom teckenspråkstolk som möjliggör kommunikation mellan hörande och döva medarbetare.

Under 2022 har UR producerat flera programserier på teckenspråk om demokrati som en del av UR:s stora satsning inför valet. *Radioaktiva bananer* (åk 7–9) tar bland annat upp ämnen som yttrandefrihet, politik och rösträtt. Serien *Le och lär* (gymnasium) tar på ett humoristiskt sätt upp olika aspekter av dövkultur och inför valet avhandlades frågor kring demokratiska rättigheter och skyldigheter och vad som händer om man inte röstar. Serien *Vi förklarar – Valet* (åk 4–6) publicerade 14 nya episoder. I fyra av dessa episoder undersöker programledaren tillsammans med barnreportrar hur man som barn kan påverka och utveckla samhället genom olika demokratiska rättigheter.

Matte med Mat och Te, säsong 2 (åk F–3) riktar sig till de yngsta skolbarnen och utspelar sig i en liten låda där Mat och Te reder ut och förklarar hur matematiska begrepp hänger ihop, ofta utifrån olika vardagsbekymmer. Programmen har ett lugnt tempo och visuellt berättande och innehåller grafik

som förtydligar de olika matematiska begreppen. *Vi förklarar – Matte* (åk 4–6) är ytterligare en satsning på matematik med syftet att ge grundläggande förklaringar till begrepp och uträkningar, men även ge användaren kunskap om vokabulär för att kunna tala om matematik på ett tydligt sätt.

Serien *Det här är svenskt teckenspråk*, säsong 2 (allmän folkbildning) handlar om det svenska teckenspråkets historia, språkliga utmaningar och variationer. Programledaren träffar teckenspråkstolkare, forskare och experter och undersöker bland annat hur teckenspråket används utöver händerna.

Ett annat programexempel är *Lilla Aktuellt teckenspråk* (åk 4–6) som sänds varje fredag under skolterminerna och tar upp veckans viktigaste händelser. Under veckodagarna publiceras även aktuella videoklipp och nyheter på sociala medier som Instagram, Youtube och Tiktok.

Serierna *Se på mig!* (gymnasium) *Le och lär*, *Djupdyk* (allmän folkbildning) och *Vi frågar* (gymnasium) har fortsatt fått stor respons och väckt engagemang hos tittarna. Några ämnen som fått extra mycket uppmärksamhet är rättigheten att använda teckenspråkstolk, adoption och teckenspråkets vikt för kommunikation i samhället.

6.8 Program för särskilda målgrupper

UR producerar och publicerar utbildningsprogram som kan användas i grundsärskolan, gymnasiesärskolan och sårsvux. Under 2022 har UR fokuserat på program om demokrati inför riksdagsvalet, om att

ta steget ut i vuxenlivet och vikten av fysisk aktivitet för en god hälsa. Programsatsningarna om demokrati inkluderar två serier för gymnasiesärskola. I *Varför ska jag rösta?* samarbetar unga deltagare kring olika utmaningar och intervjuar politiker och *Kort om demokrati* handlar om det svenska politiska systemet.

UR producerade även *Sagor med TAKK* och *Sånger med TAKK*, båda för grundsärskola, med specialskrivna sagor och sånger där TAKK, Tecken som alternativ och kompletterande kommunikation, stärker barns språkutveckling och gynnar socialt samspel.

Under 2022 sände UR även en andra säsong av tv-serien *En särskild sommar* (gymnasiesärskola) där åtta unga med intellektuell funktionsnedsättning flyttar ut i skärgården för att utmana sig själva och pröva på vuxenlivet tillsammans. UR har samverkat med SPSM (Specialpedagogiska skolmyndigheten), MUCF (Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor) samt med referensgrupper och användare för att fånga in målgruppernas olika behov och säkerställa att UR skapar ett relevant utbud.

Utöver att producera program för särskolan har UR under 2022 även syntolkat ett antal program för särskolans elever med behov av extra språkstöd.

Exempel på programserier för särskolan som syntolkats 2022:

- *Djur som tar slut – lätt version* (grundsärskola, åk 4–6)
- *En särskild sommar*, säsong 2 (gymnasiesärskola)
- *Varför ska jag rösta?* (gymnasiesärskola)
- *Kort om demokrati* (gymnasiesärskola)

Dialog med användarna

För att försäkra sig om att samtliga tillgänglighetstjänster håller en hög kvalitet och användbarhet utvärderas utbudet årligen bland annat genom dialogmöten med olika grupper inom funktionshinderrörelsen. I december bjöd UR in till det årliga dialogmötet om svenskt teckenspråk. Representanter från organisationer, myndigheter och förbund som är inriktade på svenskt teckenspråk, dövfrågor, samt familjer eller anhöriga till döva, hörselnedsatta eller de med språkstörning deltog. På dialogmötet framfördes uppskattning av UR:s animerade teckenspråkprogram som ansågs hålla hög kvalitet och bidra till att spegla teckenspråket på ett både nydanande och tilltalande sätt.

Även *Lilla Aktuellt teckenspråk* (4–6) och hanteringen av nyheter och information om kriget i Ukraina samt om valet ansågs hålla en hög kvalitet. Under mötet lyftes även UR-serien *Se på mig!* som exempel på bra spegling av mångfalden bland döva och teckenspråksanvändare. Serien anses både vara

identitetsstärkande och inkluderande då frågorna som tas upp handlar om annat än att just vara döv eller teckenspråkig.

UR hade i december sitt årliga referensgruppsmöte med företrädare från Synskadades riksförbund och Riksorganisationen Unga med synnedsättning. Vid tidigare referensgruppsmöten har det framkommit önskemål om att UR ska öka parallellpubliceringarna, det vill säga att originalpubliceringar av nytt programutbud som har premiär och syntolkade versioner av samma programutbud ska publiceras samtidigt. Under 2022 har UR kunnat öka parallellpubliceringarna vilket uppskattades av deltagarna vid mötet.

Enligt referensgruppen har de syntolkningar UR producerat hållit en högre kvalitet i jämförelse med syntolkningar som producerats utanför UR. Därför har UR infört tydligare kravspecifikationer vid beställning samt löpande granskning av manus, både innan och efter inspelning, för att säkerställa att produktionen håller högsta kvalitet.

PS Funk är ett projekt mellan UR, Sveriges Radio, SVT och Funktionsrätt Sverige som syftar till dialog och att höja kunskapen om funktionsrätts- och tillgänglighetsfrågor. I november arrangerades ett PS Funk-seminarium i Radiohuset. Temat var om frågor och perspektiv som rör personer med funktionsnedsättning/funktionsvariation fanns representerade i public service programutbud inför valet. Inbjudna till *PS Funk* var medarbetare för samtliga public service-företag samt företrädare från funktionshinderrörelsen som bidrog med kunskap, perspektiv och återkoppling på programutbud och andra insatser från public service.

UR presenterade ur sin valsatsning bland annat *Varför ska jag rösta?* och *Kort om demokrati*, programserier om, med och för personer med intellektuell funktionsnedsättning. En paneldiskussion hölls

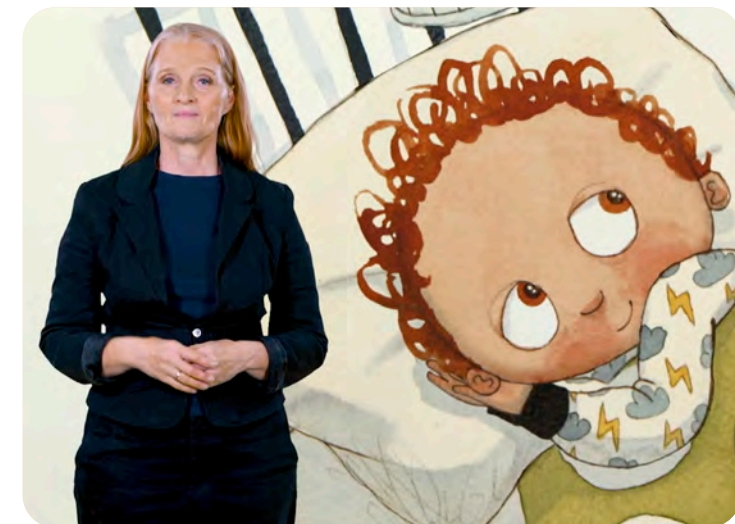

ILLUSTRATION: MARIA NILSSON THORE, FOTO: NICLAS JENSEN

Om Saker du aldrig vågat fråga nån med Tourettes syndrom.

"Oooooo, väldigt fin video!! Jag önskar att det hade funnits liknande videos när jag diagnoserades för 10 år sen. Super-najs att kunna relatera så hårt."

**Om radio-
tablån**

"Vem vill lyssna på massa problem en söndagsmorgon? Lägga programmet en vardagskväll när barnen lagt sig för dom som har problem och vill lyssna. Vi andra vill ha en trevlig söndag."

därefter mellan företrädare för funktionsrättsorganisationerna och programansvariga från public service. Seminariet tog även upp forskningsstudier om bristande tillgänglighet av samhällsinformation för personer med funktionsnedsättning under pandemin och vad medierna kan göra för att öka tillgängligheten i framtiden.

6.9 Minoritetsspråk

UR producerar och sänder radio- och tv-program på minoritetsspråk och svenskt teckenspråk. Utöver program på de nationella minoritetsspråken har UR under 2022 även sänt program på ytterligare åtta minoritetsspråk.

UR:s program på minoritetsspråk och svenskt teckenspråk utgår från användarnas behov av utbildnings- och språkprogram, främst för målgrupperna barn och unga. UR kartlägger behoven av språkstärkande och språkutvecklande program genom regelbunden kontakt med dialoggrupper för varje nationellt minoritetsspråk samt svenskt teckenspråk och via kontakt med forskare och skolmyndigheter.

Målet med programproduktionen är att bredda, förstärka och komplettera det andra gör inom utbildningsväsendet vad gäller minoritetsspråk.

Programmen syftar till att öka språkkunskaperna för de som redan talar språken och kan även vara ett stöd för dem som inte helt behärskar språken.

Program på nationella minoritetsspråk och svenskt teckenspråk

Enligt sändningstillståndet ska de tre public service-bolagens sammantagna programutbud på de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska samt svenskt teckenspråk uppgå till minst 2019 års nivå. UR:s förstasändningar på vart och ett av de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska samt svenskt teckenspråk ska öka under tillståndsperioden jämfört med 2019 års nivåer. Det samlade utbudet på jiddisch ska, sammantaget med Sveriges Radios och SVT:s utbud, öka under tillståndsperioden jämfört med 2019 års nivå.

I bolagsgemensamma index där år 2019 utgör index 100 redovisar bolagen hur volymen av det samlade programutbudet har utvecklats under tillståndsperioden.

För varje år räknas index per bolag upp eller ner utifrån förändring av sända timmar. Index kan i de

FOTO: TAJUGAN PRODUCTIONS AB

tre bolagen växla mellan åren och de olika språken men ger en bild av utvecklingen och möjliggör en bedömning av bolagens sammantagna ökning av förstasändningar under tillståndsperioden per språk samt det sammantagna programutbudet på de nationella minoritetsspråken samt svenskt teckenspråk. Bolagen har sammantaget under 2022 ökat antalet förstasändningar. Det sammantagna utbudet på de nationella minoritetsspråken samt

svenskt teckenspråk överstiger 2019 års nivå (se diagram 6.9.1 och 6.9.2). I bilaga 9.4 finns mer detaljer som visar hur dessa siffror tagits fram.

UR:s utbud

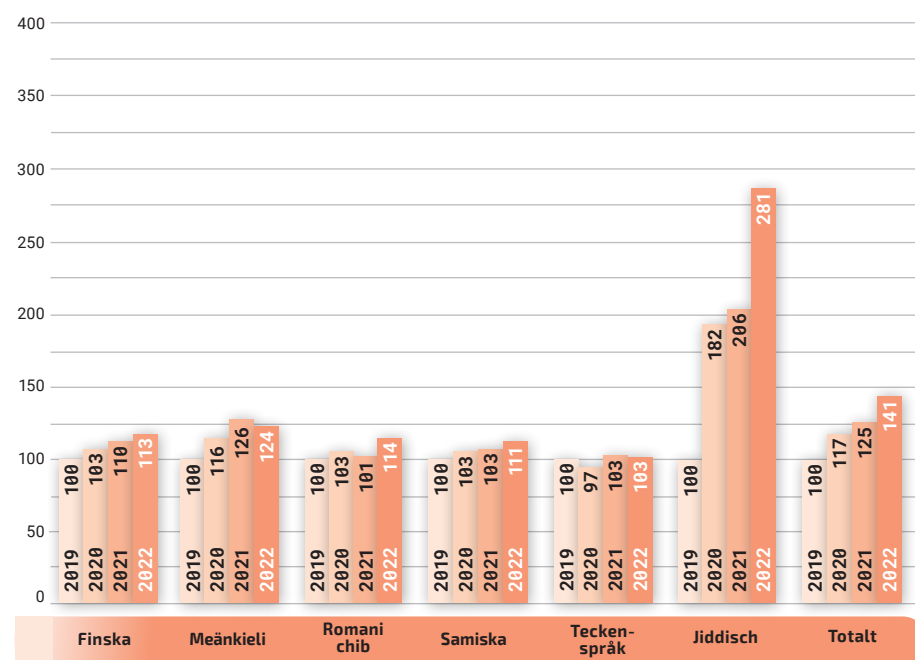
Under 2022 har UR sänt och publicerat totalt 175,24 timmar radio och tv på de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska samt svenskt teckenspråk, vilket är en

▲ **Tjåhtje** (gymnasiet) är poesi med ett samiskt synsätt om vattnets värde och den påverkan klimatförändringar och industri har.

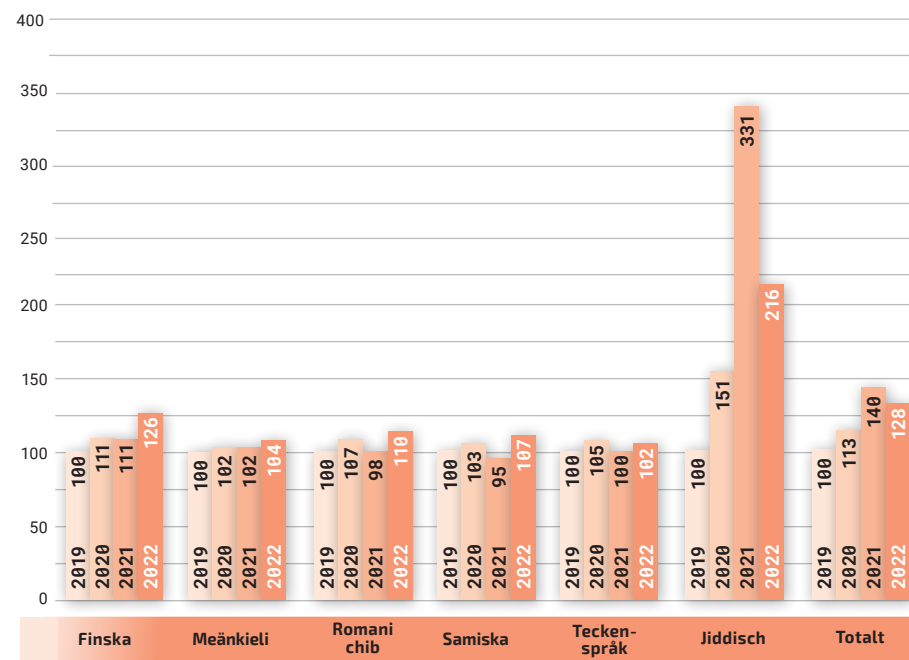

I **iežár** (åk 4–6) får vi möta modiga, samiska barn, bland annat Jaahke. Han gillar en massa spännande saker som jakt, rensköttsel och fotboll. Vad ska han välja?

Diagram 6.9.1 Utveckling av förstasändningar på nationella minoritetsspråk sammantaget alla bolag 2019–2022

Diagram 6.9.2 Utveckling av nationella minoritetsspråk sammantaget alla bolag 2022

Visste du att ...

Orka plugga kontinuerligt lägger upp nya videoklipp om tips och råd kring hur elever bättre kan ta sig an skolarbetet för att klara kunskapsmålen. I december 2022 fanns det sammanlagt 305 klipp upplagda på Youtube."

6. Särskilda uppdrag och målgrupper

FOTO: TANJA HOLM

▲ **Våra dikter på jiddisch** (åk 7–9) vänder sig både till personer som har jiddisch som modersmål och till dem som tappat kontakten med språket och kulturen. Tre dikter har fått varsin film och var och en gestaltas utifrån sin speciella stämning.

sammantagen ökning med 8,1 procent jämfört med 2021 (se tabell 6.9.1).

UR har under 2022 ökat den totala sändningsvolymen på finska, meänkieli, romani chib, samiska samt teckenspråk. UR har också under 2022 ökat antalet förstasändningar på samtliga nationella minoritetsspråk samt teckenspråk (se tabell 6.9.2). Drygt 69 procent av UR:s utbud på nationella minoritetsspråk och teckenspråk är riktat mot barn och unga, vilket gör att UR anser sig uppfylla kravet i sändningstillståndet om att ta hänsyn till de språkliga behoven hos barn och unga som tillhör språkliga eller etniska minoritetsgrupper eller är teckenspråkiga (se tabell 6.9.3).

Under 2022 har UR kontinuerligt arbetat med att höja kvaliteten i språkproduktionerna och skapa relevant innehåll. UR:s språkstärkande programutbud ska inte enbart vara på språken utan innehållet ska även i största möjliga mån vara kopplat till språkets kulturella och historiska kontext. UR har under 2022 samverkat med FilmPool Nord för att möjliggöra samproduktion och inköp av filmer på samiska och meänkieli, där utbudet på marknaden är begränsat. Exempel på program som UR köpt in är kortfilmerna *Vuobme* på sydsamiska och *Tjåbtje*

på lulesamiska samt serien *Nälkävuoman asukhaat* på meänkieli för målgruppen gymnasiet.

Programmen ska även kunna vara identitetsstärkande vilket bidrar till förståelse och lärande och ökar användarens möjligheter att ta till sig ett programinnehåll. Exempel på det är serierna *Livet runt 20* (gymnasiet) och *Våra dikter* (åk 7–9), vilka är både språk- och identitetsstärkande.

Minoritetsspråk för barn och unga

Enligt sändningstillståndet ska UR ta hänsyn till de språkliga behoven hos barn och unga som tillhör språkliga eller etniska minoritetsgrupper eller är teckenspråkiga. Det innebär att UR ska producera program med pedagogiskt kunskapsperspektiv och att programmen ska vara både språkutvecklande och språkförstärkande. Programutbudet ska även synliggöra och ge ökad kunskap om minoritetsspråk och teckenspråk. Sveriges Radio, SVT och UR får sinsemellan fördela ansvaret rörande insatser på minoritetsspråk och teckenspråk.

Överenskommelse gällande 2022 lämnades in till Kulturdepartementet och Myndigheten för press, radio och tv den 13 december 2021. Enligt överenskommelsen har UR ett speciellt ansvar för utbudet

I Järnvägar och arkitektur (allmän folkbildning) tar tågentusiasten Tim Dunn med tittaren till den mest iögonfallande arkitekturen längs järnvägarna. På bilden syns ett av lokstallarna i Gniezno, Polen, som byggdes i flera etapper från 1875 och användes för underhåll och reparationer och rymde totalt 52 lok.

FOTO: BROWN BOB PRODUCTIONS

Tabell 6.9.1 UR:s sändningsvolym i radio och tv samt webbexklusivt på nationella minoritetsspråk och svenskt teckenspråk 2019–2022 (timmar)

Språk	2019		2020		2021			2022		
	Sändning (radio och tv)	Sändning (radio och tv)	Webb-exklusivt	Totalt	Sändning (radio och tv)	Webb-exklusivt	Totalt	Sändning (radio och tv)	Webb-exklusivt	Totalt
Finska	42	43,11	2,56	45,67	47,26	5,31	52,57	63,46		63,46
Jiddisch	3	4,88		4,88	14,82	1,03	15,85	6,05	0,49	6,54
Meänkieli	19	18,92		18,92	18,47		18,47	18,42	1,50	19,92
Romani chib	20	20,01	1,53	21,53	17,98	0,80	18,78	20,53	2,70	23,23
Samiska	21	21,11		21,11	18,57	1,00	19,56	21,31	2,16	23,47
Svenskt teckenspråk	37	36,15	2,31	38,46	34,00	2,88	36,89	34,91	3,71	38,62
Totalt	142	144,18	6,40	150,57	151,10	11,02	162,12	164,68	10,56	175,24

Tabell 6.9.2 Förstasändningsvolym, inkl webbexklusivt på nationella minoritetsspråk och svenskt teckenspråk 2019–2022 (timmar)

Språk	2019		2020		2021			2022		
	Sändning (radio och tv)	Sändning (radio och tv)	Webb-exklusivt	Totalt	Sändning (radio och tv)	Webb-exklusivt	Totalt	Sändning (radio och tv)	Webb-exklusivt	Totalt
Finska	17,45	12,11	2,56	14,67	12,36	5,31	17,67	19,12		19,12
Jiddisch	0,83	2,64		2,64	2,01	1,03	3,03	2,69	0,49	3,18
Meänkieli	3,55	5,10		5,10	5,58		5,58	4,55	1,50	6,05
Romani chib	6,82	5,62	1,53	7,15	6,63	0,80	7,43	6,16	2,70	8,86
Samiska	8,48	8,95		8,95	8,89	1,00	9,89	8,06	2,16	10,22
Svenskt teckenspråk	15,98	12,10	2,31	14,41	13,24	2,88	16,13	13,31	3,71	17,02
Totalt	53,11	46,52	6,40	52,92	48,71	11,02	59,73	53,89	10,56	64,45

Tabell 6.9.3 UR:s sändningsvolym i radio, tv och webbexklusivt på nationella minoritetsspråk och svenskt teckenspråk fördelat på barn, unga och vuxna (timmar) 2019–2022

Språk	Barn	Unga	Vuxna	Totalt
Finska	12,09	12,65	38,72	63,46
Jiddisch	2,79	3,75		6,54
Meänkieli	13,20	6,72		19,92
Romani chib	12,35	7,15	3,73	23,23
Samiska	15,73	4,13	3,61	23,47
Svenskt teckenspråk	25,95	5,43	7,24	38,62
Totalt	82,11	39,83	53,30	175,24

FOTO: YLE/ALJUNON

▲ **Kvanthopp** (allmän folkbildning) är en populär vetenskaplig podd där vetenskapsjournalisten Marcus Roslund begripligt förklarar allt från små partiklar till rymden och universum.

till barn och unga och inom området utbildning.

UR producerar olika former av språkförstärkande program till barn och unga, dels genom nya produktioner och dels genom versioneringar av program med voice over.

UR har under 2022 sänt versioneringar av bland annat *Tripp*, *Trapp*, *Träd-sagor* (förskola) på finska, jiddisch, meänkieli, nordsamiska och svensk romani, *Grejen med demokrati* (åk F-3) på finska och nordsamiska samt *De rättslösa* (åk 4-6) på finska, meänkieli, nordsamiska och romani chib. Bland nyproduktioner kan nämnas *Siirto* (åk 4-6) på meänkieli, en radiosaga som utspelar sig i norra Sverige.

Program på minoritetsspråk

UR sänder och publicerar även program på övriga minoritetsspråk för barn och unga i radio, tv och på UR Play. Under 2022 publicerade UR program på åtta andra minoritetsspråk, utöver de nationella minoritetsspråken: arabiska, engelska, franska, polska, somaliska, spanska, tigrinja och ukrainska.

UR sände och publicerade dessutom 17 olika tv-serier på ukrainska för barn och unga under 2022 för att möta behovet hos ukrainska flyktningbarn.

Exempel på program:

- *Bakgrunder – kriget i Ukraina* (åk 7-9) arabiska, romani chib, samiska, somaliska

- *Drakskeppet* (åk 4-6) arabiska, engelska och spanska
- *Globala mål i sikte* (åk 7-9) arabiska, engelska, finska, franska, romani chib, samiska, spanska, ukrainska
- *Grejen med demokrati* (åk F-3) arabiska, engelska, franska
- *Nyfiken på Sverige* (åk 4-6) ukrainska
- *Småsagor* (förskola) somaliska, tigrinja
- *Uppfinnar-Johanna* (förskola) ukrainska
- *Vad händer med återvinningen?* (åk F-3) ukrainska

Dialog

UR bjuder varje år in till dialogmöten med varje nationell minoritetsgrupp, urfolk och teckenspråkstalande. Målet är att ha minst ett fysiskt möte per år och grupp. Från UR:s sida deltar vd och medarbetare som arbetar med produktioner för och om aktuell nationell minoritetsgrupp och minoritetsspråk. Dialogmötena följer en tydlig struktur där varje möte inleds med att följa upp insikterna från föregående möte året innan. Sedan presenteras vad UR har gjort och hur detta har tagits emot i respektive dialoggrupp. Genom att kontinuerligt bjuda in representanter från de olika minoritetsgrupperna utbyts kunskap om och behov i de olika användargrupperna som bidrar till att de program som produceras upplevs som relevanta och trovärdiga och blir använda av berörda grupper.

Under hösten 2022 bjöd UR in till enskilda dialogmöten med den sverigefinska gruppen i september, för jiddisch och meänkieli i oktober samt för romani chib i december. Dialogmötet om de samiska språken ägde rum i november i Sápmi, Umeå, under den samiska veckan. UR arrangerade ett filmseminarium där allmänheten kunde ta del av UR:s program på samiska och diskutera innehållet. Under dialogmötet med urfolket samerna framkom att UR:s program bidrar till revitalisering av de samiska språken i och med tillgängliggörande av program på de olika samiska språken och för att programmen anpassas utifrån olika åldrar och sammanhang för lärande.

På dialogmötet om meänkieli poängterades vikten av att programmen utspelar sig i Tornedalen, vilket gör att användaren kan uppleva en starkare koppling till språkets kulturella hemvist. Vid dialogmötet om jiddisch välkomnades UR:s arbete med att utveckla navigationen på UR Play för att

FOTO: JOEL ANDERSSON

underlätta användning och sökbarhet av UR:s program på jiddisch. För yngre talare är det viktigt med synligheten av programutbudet på digitala plattformar. På dialogmötet med den sverigefinska gruppen framkom önskemål om syntolkade- och teckenspråkstolkade program på finska eftersom delar av målgruppen sverigefinnar är i behov av det. På dialogmötet om romani chib framförde gruppen behov av nya kunskapsprogram om romsk historia, språk och kultur.

Utöver dialoggrupperna har UR under 2022 även deltagit i ett romskt språkseminarium i Malmö, Samiska veckan i Umeå, samt haft dialog med Europarådet kring ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter.

UR arbetar även med olika referensgrupper som bland annat består av representanter från målgrupperna. Referensgrupperna kan till exempel bjudas in vid starten av en produktion och inför publicering. Syftet med referensgrupperna är att öka identifikationen, kvalitetssäkra innehållet och undvika stereotypa bilder och berättelser. De nationella minoritetsgrupperna och urfolket samerna har historiskt varit diskriminerade och osynliga vilket gör att dialogen med dessa bygger på att skapa förtroende och tillit.

Detta arbete är tidskrävande men är en förutsättning för att UR ska kunna producera ett utbud som upplevs som sant och relevant för och av användarna, både på respektive nationellt minoritetsspråk och för de nationella minoritetsgrupperna.

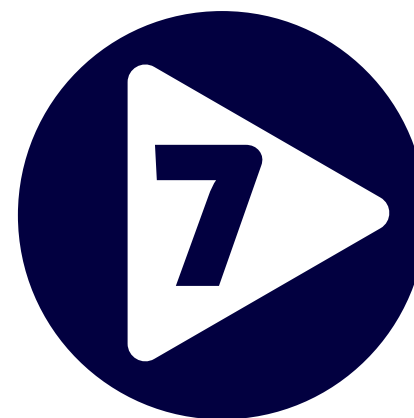
▲ **Demokrati helt enkelt** (åk 7-9) går igenom olika sätt att påverka i en demokrati. I serien berättar unga hur de påverkat genom att till exempel bilda en förening, skriva ett medborgarförslag och starta en insamling.

I *Hälsa på liv och död* (åk 4–6) följer tittaren Johnny Hård, machopolisen som lever ohälsosamt. Hans livsstil ställs på sin spets när han tvingas ut i en jakt på superskurken Silverräven som rymt från fängelset och hotar att spränga hela staden. Till sin hjälp har han den nyt-examinerade polisen Kaja.

Villkor som kapitel 7 svarar på:

- Sändningstillstånd 19–22 §§
- Medelsvillkor 1–5, 19
- Läs mer i bilaga 9.5. Sändningsvillkor för UR och 9.6 Medelsvillkor för UR

Så används pengarna

UR:s verksamhet bedrivs utan vinstintresse och finansieras via en public service-avgift. Riksdagen beslutade inför 2022 om en medelstilleddning till UR på 463,1 miljoner kronor, motsvarande 5,2 procent av de totalt 8 909,4 miljoner kronor som tilldelades public service-bolagen.

UR finansieras från och med 1 januari 2019 via en inkomstbaserad public service-avgift som samlas in via skattsedeln och hamnar på ett public service-konto i Riksgäldskontoret. Public service-kontot förvaltas av Kammarkollegiet och medlen betalas ut månadsvis till UR enligt förordningen (2018:1897) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst.

Som ett av tre public service-bolag, finansierat via skattsedeln, är det av största vikt för UR att hantera de medel som tilldelas bolaget på ett ansvarsfullt sätt. Merparten av medlen används till programverksamheten och att utveckla programutbud och tjänster för att möta publikens önskemål och behov.

7.1. Intäkter

Från de erhållna avgiftsmedlen från public service-kontot, 463,1 miljoner kronor för UR:s del, görs omfördelningar mellan UR och de övriga public service-bolagen. UR äger tillsammans med SVT och Sveriges Radio det gemensamma dotterbolaget Sveriges Radio Förvaltnings AB, SRF. Bolaget finansieras

med avgiftsmedel från de tre public service-bolagen. Efter överförda avgiftsmedel samt förändring av skuldförda avgiftsmedel (vilket framför allt avser senarelagda programproduktioner) blir UR:s intäktsförda avgiftsmedel för året 438,2 miljoner kronor. Summa intäkter vid sidan av avgiftsmedel under 2022 var 2,1 miljoner kronor. Dessa övriga intäkter består till exempel av produktionsbidrag från samarbeten med nordiska och andra europeiska public service-bolag. De totala intäkterna uppgick 2022 till 440,3 miljoner kronor (se tabell 7.1.1).

7.2 Kostnader

UR:s totala kostnader uppgick 2022 till 440,3 miljoner kronor, av dessa utgör 78,2 procent programproduktionskostnader. Dessa kostnader inkluderar direkta programkostnader men även kostnader för exempelvis sändningsplanering, rättigheter och programinköp.

Till programproduktionskostnaderna räknas också det pedagogiska utvecklings- och kon-taktarbete som ingår i alla UR-produktioner,

Om *Hälsa på liv och död*

"Säg just första avsnittet av serien *Hälsa på liv och död*, roligt och bra. Förvånades över att ämnet hem- och konsument-kunskap inte nämns som ämne att koppla serien till. Bättring UR!"

7. Så används pengarna

Tabell 7.1.1 UR:s intäkter 2020-2022 (miljoner kronor)

Intäkter (miljoner kronor)	2020	2021	2022
Erhållna avgiftsmedel från rundradiokontot	445,1	454,0	463,1
Justering mellan programbolagen	0,1	0,1	-0,1
Totalt erhållna avgiftsmedel	445,2	454,1	463,0
Avgiftsmedel överförda till RIKAB	0,0	0,0	0,0
Avgiftsmedel överförda till SRF	-15,5	-15,2	-15,0
Delsumma	-15,5	-15,2	-15,0
Förändring skuldförda avgiftsmedel	-29,7	5,7	-9,8
Summa intäktsförda avgiftsmedel	400,0	444,6	438,2
Samproduktioner och royalty	2,5	1,3	1,8
Lönebidrag	0,0	0,0	0,0
Valutakursvinster	0,2	0,1	0,2
Övriga intäkter	1,7	0,3	0,1
Summa övriga intäkter	4,4	1,7	2,1
Summa	404,4	446,3	440,3
Sidoverksamhet	0,0	0,0	0,0
Summa intäkter	404,4	446,3	440,3

Tabell 7.2.1 UR:s kostnader 2020-2022 (miljoner kronor)

UR:s kostnader	2020	2021	2022
Tv-produktion	267,9	302,6	291,3
Radioproduktion	43,3	50,9	53,1
Varav pedagogiskt utvecklings- och kontaktarbete	5,0	6,0	6,0
Summa programproduktion	311,2	353,5	344,4
Distribution	3,1	3,3	3,2
Övriga kostnader	90,1	89,5	92,7
SUMMA KOSTNADER	404,4	446,3	440,3
Sidoverksamhet	-	-	-
Andel programproduktion	77,0 %	79,2 %	78,2 %
Andel distribution	0,8 %	0,7 %	0,7 %
Andel övriga kostnader	22,3 %	20,1 %	21,1 %
Totalt:	100 %	100 %	100 %

Tabell 7.2.2 Kostnader i procent per utbildningsområde 2020-2022

Kostnadsandel per utbildningsområde	2020	2021	2022
Yngre barn (åk F-3)	15,9	19,0	10,8
Äldre barn (åk 4-6)	13,3	17,5	24,5
Unga (åk 7-9, gymnasium)	29,7	18,0	21,6
Högskola (inklusive pedagoger)	17,1	13,2	6,8
Folkhögskola och studieförbund	7,8	6,4	5,5
Folkbildning	16,2	25,9	30,8
Summa kostnader	100	100	100

Tabell 7.2.3 UR:s totala kostnader fördelat per utbildningsområde 2020-2022 (miljoner kronor)

Kostnader per utbildningsområde	2020	2021	2022
Yngre barn (förskola, F-3)	64 422	84 643	47 706
Äldre barn (4-6)	53 636	78 151	107 929
Unga (7-9, gymnasium)	120 002	80 463	95 003
Högskola (inklusive lärarfortbildning)	69 264	58 997	29 854
Folkhögskola och studieförbund	31 376	28 558	24 075
Folkbildning	65 660	115 484	135 756
Summa kostnader	404 360	446 296	440 323

6,0 miljoner kronor 2022. Största delen av dessa kostnader inkluderas direkt i programprojekten (se tabell 7.2.1). Även om principen för kostnadsindelning är tydlig vad gäller programproduktion, distribution och övriga kostnader så rymmer posten övriga kostnader även annat som har en direkt koppling till programproduktionen, till exempel kostnader för sändningsplaneringssystem och produktionsnätverk liksom utvecklingen av UR Play. Målsättningen är att merparten av resurserna ska användas till programproduktion. Posten övriga kostnader består till största delen av kostnader för stödfunktionerna, som till exempel ekonomi, HR, strategi, stab, kommunikation, it/teknik och investeringar. I dessa funktioner ingår tjänster och kostnader som i första hand går att hänföra till stöd för programverksamheten. Därför kan man inte helt likställa kostnaderna för stödfunktionerna med overheadkostnader.

Övriga kostnader ligger på samma nivå 2020 - 2022, även om dessa över åren kan variera något, bland annat beroende på vilka investeringar som behöver göras för verksamheten. Som distribution räknas kostnaden för distribution av marksändningar för radio samt distribution online. Enligt avtal mellan SVT och UR står SVT för distributionskostnaderna för UR:s tv-sändningar i marknätet. SVT tilldelas avgiftsmedel som ska täcka dessa kostnader.

Resursförbrukning per utbildningsområde

UR:s programutbud är riktat till olika målgrupper eller utbildningsområden. Kostnaderna fördelar sig per utbildningsområde enligt tabeller 7.2.2 och 7.2.3. Kostnaden per område kan variera mellan åren beroende på de satsningar UR gör för att tillgodose behoven inom respektive utbildningsområde. Kostnadsandelen för utbildningsområdena yngre barn, äldre barn och unga (56,9 procent) är sammantaget större än kostnaden för högskola, studieförbund/folkhögskolor och folkbildning. Detta ligger i linje med UR:s ambition att stärka utbudet för barn och unga.

Investeringar

Under 2022 har UR gjort investeringar i it-infrastruktur, servrar samt löpande underhållsinvesteringar för dator klienter, dator monitorer, studio, telefoner, kameror och uppgradering av mjukvaror.

7.3 Produktivitet och kostnadseffektivitet

Redovisningen av UR:s effektivitet beskrivs i kapitel 2. Där redogör UR för vilka effekter som har nåtts bland annat utifrån flera strategiska mål. UR har valt att inte redovisa en ren snittkostnad per producerad eller sänd timme som produktivitet, då det inte

är en bra indikator på UR:s produktivitet. Ett traditionellt produktivitetstal som kostnad per timme tar framför allt inte hänsyn till en för UR mycket viktig kvalitetsfaktor som utgörs av hur länge en produktion kan användas, alltså dess hållbarhet. UR har därför arbetat fram ett produktivitetstätt som inkluderar hållbarhet och som utgår från utbildningsuppdraget och speglar hur effektivt UR har producerat programutbudet i förhållande till kostnaderna.

Produktivitet

UR:s produktivitetstätt utgår från en kvalitetsaspekt och möjliggör en jämförelse av olika kategorier av produktioner, det vill säga produktioner per utbildningsområde i förhållande till kostnad. En viktig kvalitetsaspekt är hur lång hållbarhet ett program förväntas ha och hur länge det kan användas i en utbildningssituation. Därför har UR valt att mäta produktivitet utifrån en så kallad hållbarhetsfaktor. För att fastställa hållbarhetsfaktorn för ett program/ en programserie bedöms varje produktion utifrån fastställda kriterier. Exempel på dessa kriterier är om kunskapsinnehållet är beständigt över tid, om animation används för att förstärka det pedagogiska innehållet och därmed hållbarheten, om programmen innehåller daterat faktainnehåll eller om det rör sig om en aktualitet.

För varje program/programserie uppskattas en förväntad hållbarhetstid, 1 år, 5 år eller 10 år, som används som faktor i produktivitetsberäkningen. UR har även valt att väga in om innehållets hållbarhetstid utifrån nämnda kriterier beror på en insats från UR:s sida eller inte. Följaktligen har exempelvis filmade föreläsningar från *UR Samtiden* ofta fått en kortare hållbarhetstid, dels eftersom det kan

handla om aktualiteter, dels eftersom föreläsningen anordnas av extern part. UR spelar in ett kunskapsinnehåll som någon annan kan sägas ha producerat, därmed har UR begränsade möjligheter att påverka såväl innehållets pedagogiska kvalitet som dess hållbarhet.

Utifrån ovanstående resonemang har UR tagit fram ett medelvärde per utbildningsområde baserat på hållbarhetstid multiplicerat med produktionsvolym som ger en hållbarhetsfaktor. Exempel: produktionen *Geografens testamente Europa* fick en hållbarhetstid på 5 år, denna multipliceras med produktionsvolymen 4 timmar vilket ger en hållbarhetsfaktor på 20.

$$\text{Hållbarhetsfaktor} = \text{hållbarhetstid} \times \text{produktionsvolym}$$

På samma sätt beräknas alla produktioner inom varje utbildningsområde. Därefter divideras det sammanlagda värdet med den totala produktionsvolymen som ger en viktad hållbarhetsfaktor per utbildningsområde (se tabell 7.3.1). När produktionen inom ett utbildningsområde på detta sätt har klassificerats, kan utbildningsområdets totala kostnad för varje producerad radio- respektive tv-timme divideras med det framräknade värdet, hållbarhetsfaktorn per utbildningsområde, för att få fram produktivitetstättet i kronor för utbildningsområdet.

$$\text{Produktivitet} = \text{totala kostnaden} / \text{hållbarhetsfaktor}$$

Produktivitetstättet som tas fram på detta sätt ska tolkas så att ett lågt produktivitetstätt betyder hög produktivitet (se tabell 7.3.2 och 7.3.3).

På detta sätt har UR ett produktivitetstätt som ▶

▲ *Nyfiken på Sverige - Ukrain-ska* (åk 4-6) är en animerad serie som introducerar det svenska samhället för elever som är nya i svenska skolan och Sverige. Programserien lyfter olika rättigheter och skyldigheter, men också lagar, traditioner och oskrivna regler som vi i Sverige har att förhålla oss till.

7. Så används pengarna

Om Senior- surfarna

"Varför är det bara så kallade kändisar som får vara med i Seniorsurfarna? Jag anmäler mig för att vara med nästa gång!"

tar hänsyn till hållbarhet och kvantitet i förhållande till kostnaderna. Måttet ger också en mer rättvisande jämförelse av kostnader per utbildningsområde. Kostnaden delad med hållbarhetsfaktorn (hög hållbarhetsfaktor = programmet används under lång tid) gör att en dyr produktion som beräknas hålla under lång tid kan jämföras med en mindre resurskrävande produktion som kanske inte håller lika länge. Fördelen med UR:s produktivetsmått är att det möjliggör jämförelse av snittkostnad per producerad radio- eller tv-timme inom och mellan olika utbildningsområden och år.

Antalet produktioner inom respektive utbildningsområde varierar över åren och därmed kan en produktion med hög eller låg hållbarhetsfaktor få stort genomslag, vilket påverkar produktiviteten per utbildningsområde i kronor. Under vissa år, till exempel ett valår då UR producerar ett stort antal viktiga program kring valet och det demokratiska systemet, får detta även genomslag på produktiviteten då dessa program har ett större inslag av aktualiteter och därmed en lägre hållbarhet. Under 2022 producerades dessutom flera olika program

med anledning av kriget i Ukraina för målgrupperna äldre barn och unga. Tv-utbudet för äldre barn och unga får därför under 2022 ett högre produktivetsmått (och därmed en lägre produktivitet) än 2021. Ju större inslag av aktualiteter (kriget i Ukraina, riksdagsvalet) desto kortare hållbarhet. Detta kan jämföras med till exempel dramatiseringar för yngre barn, som *Djuren på Djuris börjar skolan*, vilka är användbara under lång tid.

Dessutom får stora resurskrävande satsningar genomslag ett visst år, till exempel *Livet i Matlandet* som producerades under 2018 eller *Seniorsurfarna* och *Seniorsurfarskolan* som producerades under 2020 och 2021. Därför kan också produktiviteten per utbildningsområde fluktuerar mellan åren. Till exempel var produktivetsmålet för utbildningsområde folkhögskola och studieförbund för tv högt (= låg produktivitet) år 2020 men under 2021, och än mer under 2022, var produktivetsmålet återigen lägre och därmed var produktiviteten högre.

Ju högre hållbarhetsfaktor per produktion, desto lägre blir snittkostnaden och desto högre blir produktiviteten. UR har inte heller som mål att pro-

FOTO: REBECCA GUSTAFSSON

Tabell 7.3.1 Hållbarhetsfaktor per utbildningsområde 2020–2022

Utbildningsområden	2020		2021		2022	
	Tv	Radio	Tv	Radio	Tv	Radio
Yngre barn (F–3)	9,7	8,7	9,5	7,6	9,5	7,8
Äldre barn (4–6)	5,1	6,1	6,0	6,4	6,3	7,4
Unga (7–9, gymnasium)	6,6	5,6	7,6	5,6	5,5	6,6
Högskola (inklusive pedagoger)	1,1	5,0	1,2	5,0	5,0	0,0
Folkhögskola och studieförbund	2,2	5,7	7,2	5,0	10,0	10,0
Folkbildning	5,2	4,6	5,4	5,5	5,3	4,8
Totalt	5,0	6,0	6,2	5,9	6,9	6,1

Tabell 7.3.2 Produktivitet i tusen kronor per utbildningsområde radio (kostnad/producerad timme justerat för hållbarhet)

Produktivitet per utbildningsområde radio	2020	2021	2022
Yngre barn (åk F–3)	25,6	45,7	31,9
Äldre barn (åk 4–6)	43,4	33,8	23,5
Unga (åk 7–9, gymnasium)	33,2	42,1	36,4
Högskola (inklusive lärarfortbildning)	40,0	605,8	
Folkhögskola och studieförbund	66,5	75,4	42,6
Folkbildning	25,7	34,2	39,8
Totalt	30,8	43,1	36,2

Tabell 7.3.3 Produktivitet i tusen kronor per utbildningsområde tv (kostnad/producerad timme justerat för hållbarhet)

Produktivitet per utbildningsområde tv	2020	2021	2022
Yngre barn (F–3)	64,6	105,9	56,3
Äldre barn (4–6)	131,2	138,7	181,6
Unga (7–9, gymnasium)	116,8	56,3	93,5
Högskola (inklusive pedagoger)	119,1	95,0	18,8
Folkhögskola och studieförbund	695,0	143,8	90,5
Folkbildning	28,1	47,2	48,3
Totalt	59,2	52,8	49,6

▼ **Seniorsurfarskolan** (folkhögskola/studieförbund) visar praktiskt digitala tjänster och begrepp som behandlas i *Seniorsurfarna*.

FOTO: MALIN GÖRANSSON/JAROWSKI

duktivetsmålet ska vara detsamma för respektive utbildningsområde varje år. Måttet är i stället ett sätt att framför allt ta hänsyn till kvalitetsfaktorn hållbarhet och därmed bättre spegla hur effektivt UR har producerat programutbudet i förhållande till kostnaderna samt behoven i samhället.

Kostnadseffektivitet

UR lägger stor vikt vid kostnadseffektivitet i alla led, även om effektiv styrning av verksamheten snarare handlar om att uppnå uppsatta mål än att fokusera på att verksamheten ska bedrivas med så få ekonomiska medel som möjligt.

Granskningsnämnden efterlyste i sitt beslut kring 2021 års public service-redovisning att UR ska sätta de nyckeltal (strategiska mål) som redovisas utifrån den årliga attitydmätningen (se kapitel 2) i relation till förbrukade resurser. UR har valt att tydligare sätta dessa värden, nyckeltal, i relation till de styrande strategier som UR tagit fram och arbetar utifrån. Detta som ett sätt att påvisa effektivitet.

UR har tidigare påpekat att det inte är rättvisande att sätta de redovisade värdena i relation till förbrukade resurser för att utläsa ekonomisk effektivitet. Dels är det inte möjligt att koppla ihop ett specifikt programutbud med redovisade värden. Exakt vilka produktioner som påverkar allmänhetens uppfattning av UR:s utbud är helt enkelt inte görligt att ta reda på. Dels är det aldrig kostnaden för en viss programproduktion som avgör ett programs

värde för användarna. En del program produceras för en liten publik vilket gör att kostnaderna utslaget per användare blir högre än program med en väsentligt större publik. Men nyttan är stor även om målgruppen är liten.

Dessutom lär ett program som används av en liten men specifik målgrupp inte påverka allmänhetens uppfattning om UR i lika hög grad som program för en bredare allmänhet. UR som public service-bolag har i uppdrag att producera, sända och tillgängliggöra ett mångsidigt programutbud som präglas av hög kvalitet oavsett hur många eller få som programmen vänder sig till.

Effektivisering

UR arbetar kontinuerligt med att effektivisera verksamheten i syfte att de medel som UR tilldelas ska användas ansvarsfullt och så mycket medel som möjligt ska användas till programproduktion.

UR vidtar därför kontinuerligt åtgärder för att stimulera effektivitet och produktivitet i verksamheten. Detta för att möjliggöra den utveckling som är nödvändig eftersom publiken förväntar sig ständigt förnyelse av innehåll och förbättrade tjänster. Det innebär även genomförande av nödvändiga rationaliseringar eftersom den tvåprocentiga uppräknings av medel inte täcker kostnadsökningar över tid, exempelvis löneutveckling på arbetsmarknaden i stort, distributionskostnader, variationer i inflation och flera andra faktorer som UR inte kan påverka. ▶

▲ **Prylberget** (folkhögskola/studieförbund) är serien som sätter ljus på vår konsumtion. Det har aldrig varit billigare att köpa kläder, mat och hemelektronik och vi handlar oss ur finanskriser och skilsmässor. Men varför gör vi det? I serien får vi följa komikern Robin Paulssons resa mot att bli en hållbar konsument. Till sin hjälp har han antropologen Katarina Graffman.

7. Så används pengarna

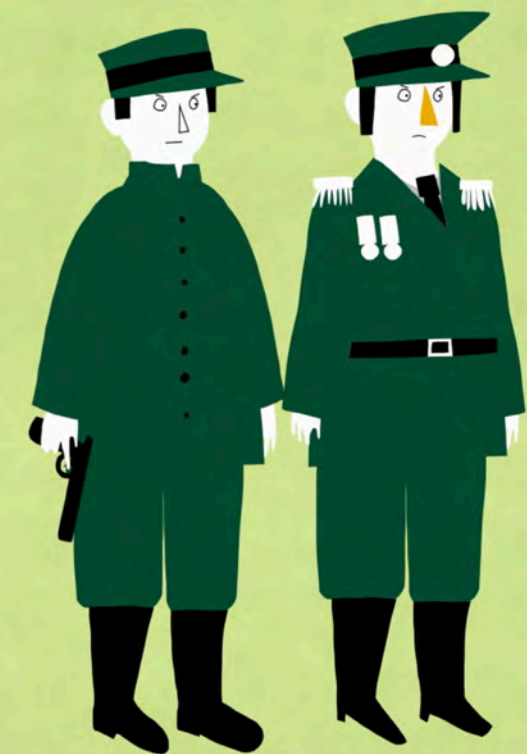

ILLUSTRATION: SELMA SVENSSON

▲ **I Kort om demokrati** (gymnasieskolan, åk 4–6) förklaras svåra begrepp och termer kring politik och demokrati på ett enkelt och tydligt sätt.

Under 2022 har flera effektiviseringsåtgärder vidtagits, vissa gemensamt med de övriga public service-företagen vilket beskrivs i kapitel 7.4, åter andra inom UR. Nedan följer några exempel på det interna effektiviseringsarbetet:

- Ett arbete för att förtydliga beslutsvägar inom organisationen har påbörjats under 2022 med syfte att flytta beslut närmare verksamheten och därmed minska tiden mellan beslut och genomförande.
- UR har inlett byte av glödljusbaserade strålkastare i studion till led-baserade strålkastare vilket kommer att resultera i såväl lägre driftskostnad som lägre energiåtgång. Dessutom innebär det att äldre dimmerteknik som har använts tidigare inte behöver bytas ut då den inte längre behövs.
- Ett arbete har under året inletts med att se över UR:s teambilar för att successivt byta ut dem mot mer miljöanpassade och energisnåla fordon. Arbetet beräknas pågå även under 2023.
- Produktionsplaneringssystemet kommer att bytas ut då en del väsentliga funktioner behöver förbättras, till exempel koppling till budget och ekonomi. En projektgrupp arbetar med att införskaffa ett system som möjliggör ett effektivare utnyttjande av UR:s resurser i form av teknik och personal, och ge en tydligare återkoppling kring vilka resurser varje projekt har använt.
- Digitaliseringen av kontraktshanteringsprocessen har lett till effektivare och förenklad hantering för flera olika avdelningar som juridik, produktionskontoret och HR som nu alla kan använda sammasystem.

Det är svårt att målsätta hur stora effektiviseringar UR kan uppnå. Publicistisk verksamhet kan inte planeras utifrån hur stora effektiviseringar som kan tänkas göra. Detta eftersom det är otroligt svårt att förutse vilka behov verksamheten behöver svara upp emot. Varken pandemin eller kriget i Ukraina gick att förutse, däremot kunde UR snabbt ställa om verksamheten för att svara upp mot de behov som fanns inom såväl utbildningsväsendet som hos allmänheten. Därför är det av stor vikt att bedriva en verksamhet som är flexibel och därmed snabbt kan anpassa sig till nya förutsättningar och behov.

Att uppnå målen i verksamheten blir i liknande situationer överordnat att målsätta graden av effektiviseringar.

Viktigast att nå uppsatta mål

UR:s övergripande strategi tar avstamp i public service-uppdraget och dess specifika villkor och UR följer årligen upp såväl den effekt programutbudet har som resursåtgång för programproduktion.

Kostnadseffektivitet kan beskriva förhållandet mellan måluppfyllelse och resursförbrukning – för att produktion av en tjänst eller vara ska anses vara kostnadseffektiv måste den sättas i relation till måluppfyllelsen. Det innebär enligt en utvärdering från Oslo economics, *Evaluering av NRKs arbeid med effektiv drift/2021-251-1030*, att nedskärningar eller olika prioriteringar inte ska likställas med kostnadseffektivitet. Tvärtom kan budgetnedskärningar leda till minskad måluppfyllelse. Rapporten konstaterar också att det är viktigt för ett public service-bolag att ha tydliga målsättningar men att många av dessa mål

inte är direkt mätbara. För att UR ska nå uppsatta mål och leva upp till villkor i sändningstillståndet och medelsvillkor ser bolaget hela tiden över hur resurserna kan användas så effektivt som möjligt.

Bland de specifika public service-uppdrag som UR har ingår bland annat att producera utbud till målgrupper i samhället som ingen annan aktör specifikt producerar ett utbud för. Det handlar bland annat om att producera/skapa ett utbud för de nationella minoriteterna, för elever i särskolan, tillgänglighetstjänster som syn- och teckenspråkstolkning samt produktioner som bidrar till att stärka läskunnighet för elever i grundskolan eller svenska för invandrare. Dessa är viktiga och specifika public service-uppdrag som inte kan mätas och värderas på gängse (kommersiellt) vis – det är dyra minuter men viktiga för att nå måluppfyllelse.

När UR till exempel väljer att producera program för en icke-hörande publik direkt på teckenspråk, i stället för att teckenspråkstolka innehåll, bidrar det till en större effekt hos den icke-hörande målgruppen men till en högre kostnad per minut än program som riktas till bredare målgrupper. På samma sätt som specifika (smala) uppdrag måste även konstnärlig kvalitet och bredden i utbudet vägas in vid bedömning av effektiviteten i verksamheten. En dramaproduktion är till exempel betydligt mer resurskrävande än inspelning av en föreläsning men bäge sorters produktion rymms inom UR:s breda kunskapsuppdrag.

UR har satt upp ett antal interna nyckeltal för att säkerställa att innehållet i programproduktionen ligger i linje med såväl sändningstillståndet som UR:s övergripande strategi. Det handlar till exempel om nyckeltal för att uppfylla villkor om att UR ska ha en omfattande nyproduktion för barn och unga, att tillgängligheten för syn- och teckenspråkstolkning ska prioriteras för barn och unga liksom villkoret att programutbudet ska spegla förhållanden i hela landet och den variation som finns i befolkningen. För det sistnämnda villkoret har UR bland annat ställt upp ett strategiskt mål om att årligen spela in programutbud i landets alla 21 län.

Ett sätt för UR att arbeta för ett effektivt resursanvändande är att utifrån beslutade strategier och strategiska mål mäta den effekt programutbudet har för viktiga målgrupper. Detta görs dels genom årlig attitydundersökning (se kapitel 2), dels genom dialogmöten med specifika målgrupper men också genom andra former av kommunikation och dialog med målgrupperna.

Ett strategiskt mål som följs upp i den årliga attitydundersökningen under tillståndperioden 2020-2025 är till exempel att sex av tio användare ska uppleva att UR:s utbud bidrar till lärande. Detta mål nåddes redan under 2021 och under 2022 med mycket

god marginal då 76 procent bland allmänheten och 89 procent av lärarna anser detta (se diagram 2.2.1).

Ett annat mål är att sju av tio ska ha en positiv inställning till UR (se diagram 2.3.1). Bland allmänheten i stort är andelen positivt inställda till UR 63 procent, vilket är mer än 2021 då 60 procent ansåg detta, och andelen lärare som är positivt inställda är 92 procent. Hos allmänheten är det en bit kvar till målet vilket gör att UR noggrant kommer att analysera hur målet ska nås. Ytterligare ett uppsatt mål är att fem av tio ska anse att UR:s utbud bidrar till att kunna värdera och kritiskt granska information och nyheter. Detta mål har nåtts med god marginal både bland allmänhet (61 procent) och bland lärare (60 procent).

För UR är kunskapsuppdraget helt centralt. Strategier och strategiska mål styr, tillsammans med ekonomisk kontroll och resursfördelning med fokus på programproduktion, verksamheten mot visionen – frihet genom kunskap, för de många och de få.

Åtgärder för ökad produktivitet

Under 2022 har UR ytterligare utvecklat PPM (Project portfolio management), ett verktyg som samlar data kring programproduktioner på ett och samma ställe. PPM är tillgängligt för alla inom programproduktion och syftar till att förenkla planering och fördelning av produktionsresurser. Verktyget kommer fortlöpande att utvecklas och anpassas efter verksamhetens behov. UR ser dessutom kontinuerligt över organisationen och vidtar nödvändiga åtgärder för att öka produktiviteten.

Sidoverksamhet

UR har under 2022 inte bedrivit någon sidoverksamhet.

Kommersiella samarbeten

UR har under 2022 inte deltagit i några kommersiella samarbeten. UR definierar (gemensamt med SVT

Om Klar-tänkt

"Hej! Er serie Klar-tänkt är inte så klar-tänkt som namnet antyder. Jag tycker det är beklagligt att ni felinformerar våra unga. Homeopati som ni menar inte fungerar och inte bygger på vetenskaplig grund är helt fel. Det har gjorts metaanalyser av Dr Robert Hahn på vetenskapliga studier på homeopati som visar att det är mer verksamt än placebo och alltså fungerar."

▼ **Retorikmatchen** (åk 4–6) är programmet där tala är guld. Programserien riktar sig till Sveriges alla elever i årskurs 6 där tio lag väljs ut att tävla i retorik.

FOTO: NAROUS LUNGMARKUS JORÖD GRAFIK: ULF STRAND

Om Djuren på Djuris

"Hej! Min son, 2,5 år, älskar Djuren på Djuris och hans absoluta favoritsång just nu är "Stopp, sluta, nej". Avsnitten och låtarna är väldigt pedagogiska och jag önskar att låtarna skulle finnas att lyssna på, t.ex på Spotify. Är det något ni har funderat på? Tror att det hade blivit en succé!"

och Sveriges Radio) kommersiellt samarbete enligt följande:

Samarbete med kommersiell aktör som genererar intäkter till UR. En kommersiell aktör driver verksamhet med syfte att generera vinst. Med ett kommersiellt samarbete avses inte en ren försäljning (till exempel visningsrätter) eller andra typer av mer passiva intäkter.

7.4 Så samarbetar public service-bolagen

Den redaktionella mångfalden och bredden är central för de tre svenska public service-bolagen och för deras respektive uppdrag. Samarbetena mellan de tre olika bolagen återfinns därför främst i verksamheterna vid sidan av utbudet och sker på en rad olika sätt:

- Upphandlingar som syftar till kostnadsänkningar och effektiviseringar (se lista under rubriken Koncerngemensamma upphandlingar).
- Hållbarhetsarbete som fördjupats under 2022 bland annat genom beslut om gemensamma utbildningar för medarbetare samt bolagsgemensamma former för klimatredovisning.
- Säkerhetsarbete bland annat kring evenemang och vid de platser och lokaler i landet där bolagen är samlokaliserade. Under 2022 har UR, Sveriges Radio och SVT också beslutat att etablera ett gemensamt säkerhetsråd, där även SRF deltar vid behov.
- Evenemang, galor, utmärkelser och viss kulturverksamhet.
- Överenskommelser för insatser på minoritetsspråk och teckenspråk samt för personer med funktionsnedsättning vilka ligger till grund för verksamheterna som beskrivs i kapitel 6.7 – 6.9.
- Medfinansiering av medieforskning och publikundersökningar.
- Språkvård, rådgivning och utbildningar för nyanställda.
- Utbildningar inom programjuridiska frågor.

Bok- och biblioteksmässan är ett tillfälle där UR möter användarna.

- Tät dialog och erfarenhetsutbyten inom exempelvis juridik och lagstiftningsfrågor, publikanalys med flera andra områden
- Löpande dialog och samarbete kring utveckling av public service-redovisningarna.

De tre bolagen har också ett nära samarbete med de andra nordiska public service-bolagen i en rad frågor, bland annat inom Nordvision vars syfte är att stärka public service i Norden. Medlemmarna samproducerar och utväxlar program, samutvecklar format och delar olika former av kunskap över gränserna.

Bolagen medverkar också tillsammans i olika typer av branschsamarbeten som till exempel Utgivarna och det medieetiska systemet MO-MEN.

Koncerngemensamma upphandlingar

Under 2022 avslutade UR, Sveriges Radio och SVT i samarbete med Sveriges Radio Förvaltnings AB (SRF) 27 större gemensamma upphandlingar som syftar till kostnadsänkningar och effektiviseringar:

- Upphandlingar som omfattade samtliga programbolag avsåg synundersökningar och bildskärmsglasögon, prenumerationstjänster, hotelltjänster, lässystem och tillhörande tjänster, SAK-försäkringar, resebyråtjänster, ställverksarbeten, växter och växtservice, städtjänster, flytttjänster i Stockholm, företagshälsovårdstjänster samt kaffemaskiner med tillhörande förbrukningsvaror och tjänster.
- UR, Sveriges Radio och SVT genomförde gemensamma upphandlingar av säkerhetsutrustning med tillhörande tjänster, personatorer och surfplattor, datortillbehör, hyra av viss teknik samt marknadsundersökningar.
- SVT och SRF genomförde en gemensam upphandling av konsulttjänster inom uthyrningsverksamhet.
- UR och SVT genomförde gemensamma upphandlingar av referensmonitorer, inspelningsbussar, ljusutrustning och tillhörande tillbehör, signalprocessutrustning, ljudutrustning, professionell ljudutrustning, fiberoptik och fiberkablage, IT-konsulter samt inköp av Microsoft-produkter.

Under 2022 påbörjades vidare koncerngemensamma upphandlingar av städtjänster, magasinering för och flytt av dekorer, tekniska konsulter, tjänstere-, utlandsplacerings- och olycksfallsförsäkring, IT-återvinning, el-servicearbeten och mindre el-entreprenader, korttidshyra av bilar, taxitjänster i Göteborg resp. Malmö.

Gemensamt serviceföretag

SRF (Sveriges Radio Förvaltnings AB) är ett serviceföretag med cirka 60 anställda som ansvarar för

FOTO: ALEXANDER DONKA

gemensamma service- och stödfunktioner åt de tre programbolagen SVT, Sveriges Radio och UR. Företaget arbetar på uppdrag av de tre programbolagen och sköter verksamheter som fastighetsförvaltning, arkiv, telefonväxel, distribution, friskvård och research. SRF är även fastighetsägare i Stockholm, Göteborg och Umeå.

SRF ägs av SVT (61 procent), Sveriges Radio (34,4 procent) och UR (4,6 procent) och finansieras genom att programbolagen avstår avgiftsmedel enligt en kostnadsfördelningsmodell.

Här delar bolagen lokaler

Bolagen har gemensamt med SRF ett fastighetsråd som samordnar lokal- och fastighetsfrågor, och programbolagen samlokaliserar och samutnyttjar lokaler där det är möjligt och rationellt. Alla tre bolagen är samlokaliserade i Göteborg och Stockholm.

Sveriges Radio och SVT är samlokaliserade i Arvidsjaur, Borås, Kalmar, Karlskrona, Kiruna, Linköping, Norrköping, Skellefteå, Visby samt Örnsköldsvik.

UR och Sveriges Radio är samlokaliserade i Malmö.

Samarbeten kring dialog och kunskapsförmedling

De tre bolagen arrangerar tillsammans med lokala tidningshus *Fria ordets dag* där sjätteklassare får lära sig mer om journalistik, tryck- och yttrandefrihet och källkritik. 2023 pågår en utveckling av *Fria ordets dag* med en version också för niondeklassare.

Tillsammans arrangerar de tre bolagen den årliga konferensen *PS Funk-dagen* där företrädare för olika organisationer med fokus på frågor om tillgänglighet och funktionsrätt möter företrädare för UR, Sveriges Radio och SVT. Syftet är att diskutera och i viss mån utvärdera hur bolagen lever upp till användarnas behov samt att inspirera till bättre inkludering av personer med funktionsnedsättning i public service.

Samarbeten kring program

- UR och Sveriges Radio samarbetar kring *Barnradions bokpris*.
- Sveriges Radio och SVT samarbetar kring *Vi i femman*, *Världens barn*, *Melodifestivalen* och *Idrottsgalan* samt en del av Berwaldhallens konserter.
- UR och SVT samarbetar kring *Lilla Aktuellt* och *Lilla Aktuellt skola*.
- Sveriges Radio, SVT och Radiohjälpen samarbetar kring *Musikhjälpen*.
- Sveriges Radio och SVT samarbetar redaktionellt genom *Sameradion/SR Sápmi* och *SVT Sápmi*.

Administration & arkiv

Sedan flera år sköter SVT på uppdrag av UR delar av UR:s ekonomi- och löneadministration i syfte att öka samarbete och effektivitet.

UR och SVT har ett gemensamt bibliotek/arkiv, Meta, för rörligt material dit alla programfiler skickas. Under 2022 har SVT successivt börjat gå över till ett nytt lagringssystem, Mark, som ersätter Meta. Under 2023 förväntas alla UR:s samt SVT:s filer vara överlagda till Mark.

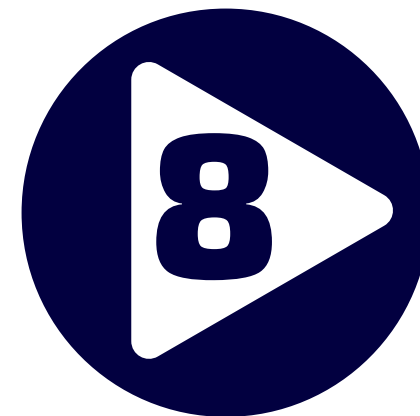
▲ I *Barnradions bokpris* (åk 4–6) läser och bedömer en barnjury fem böcker för barn 9–12 år. Sedan diskuterar de vilken bok som kammar hem *Barnradions bokpris*.

Galonisarna (förskola) i skogen älskar allt som lever och växer i naturen. Kontorisarna på Asfalt & Parkering tror inte ens att naturen finns. Galonisarna måste få Kontorisarna att förstå att naturen är livsviktig för oss människor.

FOTO: HARBEN SOLOMON

Planer för framtiden

Med ett uppdrag som tar fasta på att kunskap öppnar dörren till en framtid gör UR under 2023 en större utbudssatsning på förutsättningen för att ta till sig kunskap – språket. I kombination med att kontinuerligt förnya programutbudet som bidrar till att kunna avgöra vad som är sant eller falskt lägger UR grunden till den demokratiska medborgarens möjlighet att fatta välgrundade beslut baserade på fakta.

UR drivs av visionen att ge alla frihet genom kunskap. Att kunna fatta välgrundade beslut utifrån förvärvat kunskap – och även fritt välja sin väg genom livet – är en förutsättning för en levande demokrati. UR vill också bidra till att lösa viktiga samhällsutmaningar. En övergripande utmaning är att genom programutbudet bidra till att minska kunskapsklyftorna. Under 2023 fortsätter därför flera pågående utbudssatsningar inom områden som skriv- och läskunskaper, medie- och informationskunnighet (MIK), NO för låg- och mellanstadiet och hållbar utveckling – för att nämna några.

Starkt fokus riktas under 2023 mot språkstärkande och språkutvecklande program för flera olika målgrupper med sinsemellan olika förutsättningar och förkunskaper. UR producerar en mängd program med språket i centrum: genom *Bokklubben* (åk 4–6) får barn från de olika nationella minoritetsspråkgrupperna läsa och diskutera böcker på sitt eget språk, genom att gestalta starka berättelser i radioformat uppmuntras elever i låg- och mellanstadiet till läsning och genom *Läsbulletten* (åk 4–6) och *Boktrailern* (åk 7–9) stimuleras elever med svenska som andraspråk till läsning och utveckling av svenska språket. Men inom språksatsningen ryms också program som hjälper gymnasieelever att vässa det skrivna språket, och mellanstadieelever att hitta de starkaste retoriska argumenten eller reda ut skillnaderna mellan det skrivna talspråket, talspråk och det skrivna språket i en lustfylld programserie. UR älskar språk! Inte bara för språkets skull utan också för att språket öppnar upp vägen in till samhället och ut i världen. Språket är förutsättningen för att tillägna sig kunskap.

Genom programutbudet vill UR bidra med

kunskap och ge verktyg för att varje individ ska ges möjlighet att utveckla de förmågor som behövs för att aktivt kunna verka i ett demokratiskt samhälle.

En viktig förmåga är att kunna värdera och sortera fakta i det rika informationsflöde som omger oss för att undvika att bli lurad eller manipulerad. Flera programserier riktade till olika målgrupper kommer därför att lyfta källtillit och källkritik i syfte att stärka den enskilde individens förmåga att stå emot desinformation och rykten.

Digitaliseringen har medfört ett närmast obegränsat informationsflöde som både tydliggör behovet hos den enskilda individen att kunna avgöra vad som är sant eller falskt men som också gör att allt fler kan göra sin röst hörd. För den enskilda individen är det därför avgörande att ha tillräckliga digitala kunskaper för att kunna vara delaktig i samhället. Under 2023 kommer en sista säsong av *Seniorsurfarna* (folkhögskola/studieförbund) som denna gång följer upp hur det har gått för de tre säsongernas deltagare. Hur digitala har de blivit?

För den äldre publiken kommer även Studio 65 att sändas där kända och okända 65-plussare pratar om sina erfarenheter och tankar om livet som äldre. Gripande livshistorier blandas med råd, forskning och inspiration för ett bra liv.

Under 2023 lanserar UR även en större vetenskapssatsning. Först ut är programserien *Sverige forskar* (allmän folkbildning) som i korta episoder fokuserar på svensk forskning med ett tilltal och format som förhoppningsvis kan nå en ny publik. I en tid då kunskapsresistens, alternativa fakta och desinformation omger oss vill UR vara en motkraft mot ökande kunskapsklyftor i samhället. Kunskap och utbildning behöver mer fokus – inte mindre!

Om Kortfilmsklubben – engelska

"Hej! Jag ville bara säga ett stort tack för era kortfilmer på engelska. Jag har inte sett alla men de jag har sett är verkligen bra. Favoriter är Pocket Money och A Better You. Jag hoppas att filmerna kommer att finnas kvar länge, eftersom jag bygger en hel del undervisning kring dem!"

9

Bilagor

9.1 Kontakter med utbildningsväsendet

Förskolor

- Backa förskola, Katrineholm
- Badhusbergets förskola, Lysekil
- Djurgårdsvyn, Stockholm
- Eken, Motala
- Förskolan Hasselvägen, Falun
- Förskolan Måbär, Hässelby
- Förskolan Sättagårdsvägen 8, Sättra
- Förskolan Sörgården, Säfte
- Förskolecenter Pelikanen, Strängnäs kommun
- Hammarenhög, Österlen
- Jössastigens förskola, Karlshamn
- Kristallens förskola, Upplands-Bro
- Kunskapsgatans förskola, Gbg
- Kyrseberstornet förskola, Malmö
- Laxöns förskola, Halmstad
- Lennart Torstenssonsgatan 11, Göteborg
- Lervils förskola, Lomma
- Mällby förskola, Strömstad
- Norrgårdens förskola, Knivsta
- Pusselbiten, Skellefteå kommun
- Sagohjälten, Stockholm
- Skogstorpets förskola, Uppsala
- Skärgårdens förskola, Trosa
- Stora Lokets förskola, Kungsbacka
- Utbildningsförvaltningen, Vaggeryd
- Vasan, Sthlm
- Viktoriagården förskola, Norrtälje
- Vårholmsbackarna, Stockholm
- Västra Bråstorp, Motala
- Östertull Montessori, Lund

Skolor – grundskolor och gymnasieskolor, inkl. särskolor

- Abrahamsbergsskolan, Bromma
- Alexandraskolan, Göteborg
- Alfred Dalinskolan, Jönköping
- Alirskolan, Bollnäs
- Alvikskolan, Stockholm
- Annerstaskolan, Huddinge
- Apelskolan, Falkenberg
- Balingsnässkolan, Huddinge
- Bettna skola, Katrineholm
- Bikupan, Lessebo
- Birgittaskolan, Örebro
- Björkhagens skola, Stockholm
- Björknäskolan, Nacka
- Björngårdsskolan, Stockholm
- Björnässkolan, Nacka
- Britsarvsskolan, Falun
- Bräntbergsskolan, Umeå
- Bäckahagens skola, Stockholm
- Bäckaskolan, Gnosjö
- Cederbergsskolan i Föllinge, Krokom
- Elinsborgsskolan, Helsingborg
- Engelbrektskolan, Stockholm

- Engelbrektskolan, Örebro
- Entréskolan, Enköping
- Eriksbergsskolan, Uppsala
- Eriksdalsskolan, Stockholm
- Fjärdingskolan, Borås
- Förskola Toppen, Stockholm
- Gantofta skola, Helsingborg
- Grubbeskolan, Umeå
- Gränbyskolan, Uppsala
- Guteskolan, Guteskolan AB, Gotland
- Gylle skola, Borlänge
- Hagaskolan, Dals-Ed
- Hagaskolan, Umeå
- Hammarskolan, Vännäs
- Hälsinggårdsskolan, Falun
- Högsåtraskolan, Lidköping
- Hörstaskolan, Kumla
- Internationella engelska skolan, Älvsjö
- Jensen grundskola, Jensen Education, Göteborg
- Jonstorpsskolan, Höganäs
- Järvensskolan, Katrineholm
- Kannebäcksskolan, Göteborg
- Kolgårdsskolan, Jönköping
- Kristinaskolan, Härnösand
- Kristinedalskolan, Stenungsund
- Kungsklippeskolan, Huddinge
- Kunskapskolan, Uppsala
- Liljeskolan, Trelleborg
- Lunaskolan, Stockholm
- Magelungen friskola, Stockholm
- Maja Beskowskolan, Umeå
- Malmö Montessoriskola, Malmö
- Manillaskolan, Stockholm
- Midsommarkransens gymnasium, Hägersten
- Mullsjöskolan, Mullsjö
- Mälärhöjdens skola, Stockholm
- Mörbyskolan, Danderyd
- Nils Holgerssongymnasiet, Skurup
- Nordhemsskolan, Göteborg
- Norrevångsskolan, Karlshamn
- Nya Stenkulaskolan, Malmö
- Olaus Petriskolan, Örebro
- Ornässkolan, Borlänge
- Petreskolan, Hofors
- Pilskolan, Uppsala
- Polhemsskolan, Gävle
- Pops Academy, Stockholm
- Riksgymnasiet för döva och hörselskadade i Örebro
- Romaskolan, Gotland
- Rosengårdsskolan, Malmö
- Råsunda centralskola, Solna
- Sameskolan, Kiruna
- Sannaskolan, Göteborg
- Skarpnäcks skola, Stockholm
- Solanderskolan, Piteå
- Storkyrkoskolan, Stockholm
- Svartråvens skola, Övertorneå
- Svenska skolan i London

- Sverigefinska skolan, Stockholm
- Söderbymalmskolan, Haninge
- Södermalmskolan, Kristinehamn
- Thoren Framtid, Växjö
- Toftagaskolan, Skillingaryd
- Tågaborgsskolan, Helsingborg
- Täby friskola, Täby
- Viktor Rydbergs skola, Fisksätra och Sundbyberg
- Vittra Frösunda, Solna
- Vittraskolan, Upplands Väsby
- Wämöskolan, Karlskrona
- Vänerskolan, Vänersborg
- Värmdö skärgårdsskola/Djurö skola, Värmdö
- Åsbackaskolan, Gnesta
- Älta skola, Nacka
- Östervångsskolan, Lund
- Östra skolan, Malmö

Myndigheter och organisationer

- Barn & Utbildning, Sundsvalls kommun
- Folkhälsan, Finland
- Författarcentrum
- Judiska församlingen, Stockholm
- Jämställdhetsmyndigheten, Angered
- Malmö ungdomscentral
- MUCF
- Muslimska församlingen, Fittja moské
- Naturhistoriska riksmuseet
- Norden i Skolan
- Sigtunastiftelsen
- Skol- och fritidsförvaltningen, avdelningen för modersmål, Helsingborg
- SPSM – Specialpedagogiska myndigheten
- Skolinspektionen
- Skolverket
- Språkkraft
- Tornedalsteatern, Pajala
- Unga relationer

Högskolor och vuxenutbildning

- ABF
- Botkyrka vuxenutbildning
- Birkagårdens folkhögskola
- Fellingsbro folkhögskola, Örebro
- Folkbildningsrådet
- Folkhögskolornas serviceorganisation
- Fornby folkhögskola, Dalarna
- June folkhögskola, Jönköping
- Göteborgs universitet
- Karolinska institutet
- Komvux, Falkenberg
- Kungliga musikhögskolan, Stockholm

- Kungliga tekniska högskolan, Stockholm
- Leksands folkhögskola, Dalarna
- Linköpings universitet
- Luleå universitet
- Marieborg folkhögskola, Linköping
- Paideia folkhögskola, Stockholm
- Sensus
- SFI Campus Åsö och Liljeholmen, Stockholm
- SFI vuxenutbildning, Hudiksvall, Partille och Örebro
- SFI, utbildnings- och jobbcenter, Uppsala kommun
- Skarpnäcks folkhögskola, Stockholm
- Stockholms universitet
- Stadsmissionens folkhögskola, Stockholm
- Studieförbundet Vuxenskolan
- Umevux, Umeå
- Umeå universitet
- Uppsala universitet
- Utbildningsförvaltningen, Botkyrka kommun
- Vård- och omsorgscollege
- Vårdinge folkhögskola
- Vuxenutbildningen, Norrköpings kommun
- Ölands folkhögskola
- Örebro universitet

Företag

- Addera Kompetens AB
- Binogi
- Gleerups förlag
- Inläsningstjänst AB
- Liber förlag
- Skolmedia

Bibliotek och mediecetraller

- AV Media Dalarna
- AV Media Skåne
- AV-media Kalmar
- AV-media region Kronoberg
- Biblioteksregion Dalarna
- Biblioteksregion Gävleborg
- Biblioteksregion Skåne, FSO
- Biblioteksregion Östergötland
- GR Utbildning, Göteborg
- Järfälla mediecenter
- Mediacenter, Jönköpings län
- Mediacenter, Region Västerbotten
- Mediecentraler
- Mediapoolen, Borås
- Mediecenter, Värmland
- Medieteket, Stockholm
- Norrköpings mediecenter
- Pedagogiskt center, Helsingborg
- Skolmedia
- SLI Education

Dyk i Medelhavets djup (allmän folkbildning) skildrar fyra dykare som bestämt sig för att försöka slå ett världsrekord – de ska tillbringa 28 dagar på över 100 meters djup i Medelhavet.

Bilaga 9.2 Uppfyllelse av krav i sändningstillstånd

ST	Villkor	Utfall	Kapitel
ST 1	Sända ljudradio- och tv-program.	UR har sänt 388 timmar radio och 3 757 timmar tv.	4.1
ST 2	Sända sökbar text-tv.	UR har sänt text-tv.	4.1
ST 3	Ska kunna tas emot av alla.	UR sändningar har kunnat nås av hela befolkningen.	3.10, 3.11, 4.1
ST 4	Använda analog utsändningsteknik för ljudradio.	UR använde analog sändningsteknik i radio.	3.10
ST 5	Använda digital utsändningsteknik vid sändning av tv.	UR använde digital sändningsteknik i tv.	3.10
ST 6	Hög kvalitet vid utsändning. Samverka i tekniska frågor. Ingå avtal API enligt europeisk standard.	Den tekniska kvaliteten var hög. Under 2022 har inga tekniska frågor varit aktuella för samverkan. Har ej använt sådan tjänst.	3.10
ST 7	UR har ett mångsidigt programutbud. UR tillhandahåller ett varierat utbud på det svenska språket. Jämställdhet och mångfald. Spegling av hela landet.	UR har en spridning i utbudet mellan olika utbildningsområden och ämnen. 43 procent av UR:s sändningar är på svenska, UR värnar svenska språket. Intern speglingsmätning har gjorts under 2022. Villkoret följs upp i Novus-undersökningen samt speglingsmätningen.	5 3.8, 6.7 5.5 2.1, 5.5
ST 8	Utveckla och vidga sitt utbildningsutbud. UR ska koncentrera programverksamheten till utbildningsområdet och därutöver tillhandahålla ett utbud av folkbildningsprogram. Programverksamheten ska inkludera barn- och ungdomsutbildning, högskole- och annan vuxenutbildning samt studieförbund och folkhögskolor. Förstärka, bredda och komplettera de insatser som görs av andra på dessa områden. Användarna ska ges möjligheter att framföra synpunkter och önskemål gällande programverksamheten.	Utbildningsutbudet har utvecklats och vidgats. UR har koncentrerat programverksamheten till utbildningsområdet och därutöver tillhandahållit ett utbud av folkbildningsprogram. Programverksamheten har inkluderat barn- och ungdomsutbildning, högskole- och annan vuxenutbildning samt studieförbund och folkhögskolor. UR förstärker, breddar och kompletterar de insatser som görs av andra på dessa områden. Användarna har getts möjligheter att framföra synpunkter och önskemål gällande programverksamheten	6.1 5 5, 6 5, 6
ST 9	Variation i produktionsformer.	UR har haft variation i produktionsformer.	3.2, 3.3
ST 10	Barn och unga . Språkliga behov hos barn och unga.	UR erbjuder ett varierat utbud för barn och unga, har en omfattande nyproduktion och egen produktion för barn och unga. UR har utvecklat programverksamheten för äldre barn och unga. UR tar hänsyn till språkliga behov hos barn och unga tillhörande språkliga eller etniska minoriteter.	6.2 6.5 6.9
ST 11	Tillgänglighet.	UR har uppfyllt kraven på tillgängliggörande och tillgänglighet.	6.7
ST 12	Mångsidigt utbud som speglar de olika kulturer som finns.	UR har ett mångsidigt utbud som speglar olika kulturer.	6.4, 6.6 6.9
ST 13	Nationella minoritetsspråk och teckenspråk.	Bolagens sammantagna utbud på nationella minoritetsspråk och svenskt teckenspråk har uppgått till minst 2019 års nivå. Bolagens sammantagna utbud på jiddisch har ökat jämfört med 2019 års nivå. UR:s förstasändningar på jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska har ökat jämfört med 2019 års nivåer.	6.9 6.9 6.9
ST 14	Opartiskt och sakligt .	UR har utövat sändningsrätten opartiskt och sakligt.	3.4
ST 15	Beriktigande.	Ingen begäran om beriktigande har inkommit 2022.	3.4
ST 16	Genmäle.	Ingen begäran om genmäle har inkommit 2022.	3.4
ST 17	Enskildes privatliv.	Utbildningar genomförs och redaktionella samtal förs löpande för att respektera den enskildes privatliv.	3.4
ST 18	Tv:s och radions särskilda genomslagskraft.	Utbildningar genomförs och redaktionella samtal förs löpande för att ta hänsyn till ljudradions och tv:s särskilda genomslagskraft.	3.4
ST 19	Reklam.	UR sänder inte reklam.	3.3
ST 20	Direkt sponsring. Indirekt sponsring.	Ingen sponsring har förekommit.	3.3
ST 21	Reklam enligt 17 §.	Reglerna följs.	3.3
ST 22	Produktplacering.	Ingen produktplacering har förekommit.	3.3
ST 23	Hög säkerhet.	UR håller hög säkerhet.	3.11
ST 24	Beredskapsplaner. Samråd med MSB.	UR skickar årligen in en beredskapsplan till MSB och Kulturdepartementet Samarbete med MSB sker.	3.11
ST25	Högsta beredskap.		3.11

Bilaga 9.3 Uppfyllelse av krav i medelsvillkor

	Villkor	Utfall	Kapitel
MV 1	Verksamheten ska bedrivas rationellt, åtgärder ska vidtas för ökad effektivitet och produktivitet.	UR har drivit verksamheten rationellt och gjort åtgärder för ökad produktivitet och effektivitet.	7
MV 2	Medel till kärn- och kompletterande verksamhet.	Medlen har huvudsakligen använts till kärnverksamheten.	7
MV 3	Sidoverksamhet.	UR har under 2022 inte bedrivit sidoverksamhet.	7.3
MV 4	SRF.	UR har anslagit medel till SRF.	7
MV 5	Distribution.	SVT står enligt avtal för UR:s distributionskostnader.	7.2
MV 6	Sändningar.	UR har sänt i SR:s och SVT:s kanaler samt i Kunskapskanalen som samägs av UR och SVT. Allmänheten kan ta emot UR:s sändningar utan särskild betalning utöver radio- och tv-avgiften.	4.1
MV 7	Teknisk utveckling av produktions- och distributions-teknik.	UR har deltagit i den tekniska utvecklingen av distributionsteknik för radio och tv. De egna plattformarna har prioriterats vid distribution på internet.	3.9 3.10 4.2
MV 8	Utbudet ska utformas på sådant sätt att så många som möjligt kan tillgodogöra sig programmen.	UR arbetar kontinuerligt med att tillgängliggöra programutbudet för att så många som möjligt ska kunna tillgodogöra sig programmen.	4, 6
MV 9	Distribution på externa plattformar.	UR har en policy för närvaro och distribution på tredjeparts-plattformar.	4.4
MV 10	Sändningar utanför Sverige.	UR har inte tillgängliggjort sändningar utanför Sverige.	4.1
MV 11	Kärn-, kompletterande och sidoverksamhet.	UR har en god balans mellan kärnverksamhet och kompletterande verksamhet.	4.5
MV 12	Tillgängligheten till och kunskap om programmen Samarbeta med aktörer inom utbildning och forskning.	UR samverkar med flera aktörer.	3.2, 3.3, 3.5 5.3, 6.7
MV 13	Överenskommelser mellan bolagen.	Överenskommelser har gjorts mellan bolagen och sänts in till Kulturdepartementet och MRTV.	6.7, 6.9
MV 14	Förhandsprövning av nya tjänster/väsentliga förändringar av befintliga tjänster inom kompletterande verksamhet.	Inga nya/väsentliga förändringar av befintliga tjänster inom ramen för kompletterande verksamhet har gjorts.	3.6
MV 15	Regional indelning av organisation.	UR är lokaliserat till Stockholm, Göteborg och Malmö.	7.4
MV 16	Livskraftig produktionsmarknad i hela landet.	UR har under 2022 ökat andelen utlägg på externa produktionsbolag.	3.2
MV 17	Sändningstid.	Avtal finns och ingen oenighet har uppstått.	4
MV 18	Upphörande av sändningstillstånd.		
MV 19	Redovisning av uppdraget.	Se denna public service-redovisning.	
MV 20	Programstatistik, programkategoriers andel av sändningstid, resursförbrukning för respektive kategori.	Programstatistiken är utformad så att jämförelser över tid är möjlig.	3, 4, 5, 6, 7
MV 21	Bolagen ska sträva efter att utveckla gemensam redovisningsform.	Bolagen har samarbetat för att ta fram ny och gemensam struktur för redovisningen för tillståndsperioden.	1.1
MV 22	Revisorer.	Revisorer granskar såväl denna redovisning som budgetunderlagen. Revisorsintyg bifogas.	

Bilaga 9.4 Nationella minoritetsspråk, sammantagen volym alla bolagen

2020	SR	SVT	UR	Totalt	Index SR	Index SVT	Index UR	Index snitt
Finska	7 495,00	467,00	45,67	8 007,67	100	124	109	111
Jiddisch	8,60	5,00	4,88	18,48	123	167	163	151
Meänkieli	1 122,70	66,00	18,92	1 207,62	101	106	100	102
Romani chib	446,00	85,00	21,53	552,53	100	112	108	107
Samiska	1 432,40	175,00	21,11	1 628,51	100	108	101	103
Teckenspråk	0,00	241,00	38,46	279,46	0,00	107	104	105
Totalt	10 504,70	1 039,00	150,57	11 694,27	105	121	114	113

2021	SR	SVT	UR	Totalt	Index SR	Index SVT	Index UR	Index snitt
Finska	7 477,01	407	52,57	7 936,58	100	108	125	111
Jiddisch	9,23	10	15,85	35,08	132	333	528	331
Meänkieli	1 117,93	66	18,47	1 202,4	101	106	97	102
Romani chib	444	77	18,78	539,78	100	101	94	98
Samiska	1 427,52	150	19,5	1 597,02	100	93	93	95
Teckenspråk	0,00	227	36,89	263,89	0	100	100	100
Totalt	10 475,69	937	162,06	11 574,75	106	140	173	140

2022	SR	SVT	UR	Totalt	Index SR	Index SVT	Index UR	Index snitt
Finska	7 504,50	481,65	63,46	8 049,61	100	128	151	126
Jiddisch	12,80	7,41	6,54	26,75	183	247	218	216
Meänkieli	1 116,90	66,31	19,92	1 203,13	101	107	105	104
Romani chib	443,50	86,58	23,23	553,31	100	114	116	110
Samiska	1 446,90	174,05	23,47	1 644,42	101	107	112	107
Teckenspråk	0,00	226,18	38,62	264,80	0	100	104	102
Totalt	10 524,60	1 042,18	175,24	11 742,02	117	134	134	128

Bilaga 9.4 Nationella minoritetsspråk, förstasändningar alla bolagen

2020	SR	SVT	UR	Totalt	Index SR	Index SVT	Index UR	Index snitt
Finska	4 329,97	149,00	14,67	4 493,64	118	108	84	103
Jiddisch	3,81	2,00	2,64	8,45	127	100	318	182
Meänkieli	381,77	25,00	5,10	411,87	102	104	142	116
Romani chib	157,50	32,00	7,15	196,65	100	103	105	103
Samiska	743,18	95,00	8,95	847,13	100	103	106	103
Teckenspråk	0,00	88,00	14,41	102,41	0,00	104	90	97
Totalt	5 616,24	391,00	52,92	6 060,16	109	104	141	117

2021	SR	SVT	UR	Totalt	Index SR	Index SVT	Index UR	Index snitt
Finska	4 318,75	152	17,67	4 488,42	118	110	101	110
Jiddisch	4,56	2	3,03	9,59	152	100	365	206
Meänkieli	380,64	29	5,58	415,22	101	121	155	126
Romani chib	156,50	29	7,43	192,93	100	94	109	101
Samiska	740,77	86	9,89	836,66	100	93	117	103
Teckenspråk	0,00	90	16,13	106,13	0,00	106	101	103
Totalt	5 601,22	388	59,73	6 048,95	114	104	158	125

2022	SR	SVT	UR	Totalt	Index SR	Index SVT	Index UR	Index snitt
Finska	4 318,81	154,57	19,12	4 492,50	118	112	110	113
Jiddisch	8,79	3,34	3,18	15,31	293	167	383	281
Meänkieli	380,70	25,00	6,05	411,75	101	104	168	124
Romani chib	157,45	34,57	8,86	200,88	100	112	130	114
Samiska	738,35	102,82	10,22	851,39	100	112	121	111
Teckenspråk	0,00	85,05	17,02	102,07	0,00	100	107	103
Totalt	5 604,10	405,35	64,45	6 073,90	142	118	170	141

Bilaga 9.5 Sändningstillstånd för Sveriges Utbildningsradio AB 2020–2025

Sveriges Utbildningsradio AB (UR) har till uppgift att bedriva programverksamhet inom utbildningsområdet i allmänhetens tjänst. Verksamheten ska präglas av oberoende och stark integritet och bedrivs självständigt i förhållande till såväl staten som olika ekonomiska, politiska och andra intressen och maktsfärer i samhället.

Tillståndets innebörd, tid och upphörande

UR meddelas tillstånd att sända rikstäckande analog ljudradio, tv och sökbar text-tv i enlighet med 4 kap. 3 § och 11 kap. 1 § radio- och tv-lagen (2010:696). Sändningstillståndet innebär rätt att i hela landet under hela dygnet sända program med utnyttjande av Sveriges Television AB:s (SVT) och Sveriges Radio AB:s (SR) sändningsutrymme, enligt överenskommelse som träffas bolagen emellan, samt att sända så många samtidiga program som det tillgängliga sändningsutrymmet medger. Att samtidigt sända ett rikstäckande program innebär rätt att dela upp sändningen i regionala sändningar.

Se också kompletterande sändningstillstånd för UR med rätt att sända digital ljudradio respektive tv i hd-tv-kvalitet.

Tillståndet gäller från och med den 1 januari 2020 till och med den 31 december 2025. Detta tillstånd kan återkallas enligt bestämmelserna i 18 kap. 1, 2 och 7 §§ radio- och tv-lagen.

Tillgodoräknande av programverksamhet på internet UR får vid uppfyllande av 7–13 §§ i detta tillstånd tillgodoräkna sig programverksamhet som bedrivs på företagets egna plattformar på fritt tillgängliga och öppna delar av internet. Varje enskilt innehållsvillkor ska huvudsakligen uppfyllas i marknätet. Samma program ska inte kunna tillgodoräknas mer än en gång under ett år.

Villkor för sändningsrätten

Sändningstillståndet ska förenas med följande villkor, vilka UR godtagit enligt 4 kap. 14 § och 11 kap. 5 § radio- och tv-lagen.

Allmänna bestämmelser

1 § UR ska sända ljudradio- och tv-program.

2 § UR ska sända sökbar text-tv.

För dessa sändningar gäller 14–17 och 19–21 §§ i detta tillstånd.

3 § UR ska utforma sändningarna på sådant sätt att de inte bara kan tas emot av en begränsad del av allmänheten i sändningsområdet.

4 § UR ska använda analog utsändningsteknik för ljudradio.

5 § UR ska använda digital utsändningsteknik vid sändning av bild och ljud för marksänd tv.

6 § Den tekniska kvaliteten på sändningarna ska vara hög. UR ska samverka i tekniska frågor med övriga innehavare av tillstånd att sända tv-program. UR ska ingå avtal som medför att den som utför utsändningstjänsten, eller annan aktör som överenskommit mellan UR och övriga tillståndshavare, sänder en elektronisk programguide som presenterar de olika programtjänsterna på ett likvärdigt sätt och inte på ett otillbörligt sätt gynnar vissa företag eller finansieringsformer. Om UR sänder tjänster för vilka det krävs att mottagaren använder en styrprogramvara (Application Programme Interface, API) ska en standard som är upptagen i Europeiska kommissionens förteckning över standarder och/eller specifikationer för elektroniska kommunikationsnät, kommunikationstjänster och tillhörande faciliteter och tjänster användas. UR ska härutöver när det är relevant samverka med övriga innehavare av tillstånd att sända tv-program kring frågor som berör multiplexering och åtkomstkontroll.

Innehållet i sändningarna

7 § UR ska erbjuda ett mångsidigt programutbud. I detta ligger att tillhandahålla ett varierat utbud på det svenska språket.

UR har ett särskilt ansvar för det svenska språket och dess ställning i samhället. Språkvårdsfrågor ska beaktas i verksamheten.

Programverksamheten ska som helhet bedrivs utifrån ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv samt utmärkas av hög kvalitet och nyskapande form och innehåll.

Programmen ska utformas så att de genom tillgänglighet och mångsidighet tillgodoser skiftande förutsättningar och intressen hos befolkningen i hela landet. Programutbudet ska spegla förhållanden i hela landet och den variation som finns i befolkningen samt som helhet präglas av folkbildningsambitioner. UR ska beakta programverksamhetens betydelse för den fria åsiktsbildningen och utrymme ska ges åt en mångfald av åsikter och meningssyftningar.

8 § UR ska utveckla och vidga sitt utbildningsutbud. UR ska även fortsättningsvis koncentrera sin programverksamhet till utbildningsområdet och därutöver tillhandahålla ett utbud av folkbildningsprogram.

Programverksamheten på utbildningsområdet ska inkludera barn- och ungdomsutbildning, högskole- och annan vuxenutbildning samt studieförbund och folkhögskolor. Verksamheten ska inriktas på att förstärka, bredda och komplettera de insatser som görs av andra på dessa områden. Användarna av UR:s programverksamhet, särskilt inom utbildningsväsendet, ska ges möjligheter att framföra synpunkter och önskemål gällande programverksamheten.

9 § UR ska verka för mångfald i programverksamheten genom en variation i produktionsformer. Vid sidan om en betydande egen programproduktion ska utläggningar, samarbetsprojekt och inköp av program bidra till denna variation liksom utomstående medverkan i den egna programproduktionen.

Barn och unga

10 § UR ska erbjuda ett varierat utbud av program för och med barn och unga. Programmen ska på barns och ungas egna villkor förmedla nyheter och fakta samt kulturella och konstnärliga upplevelser från olika delar av Sverige och världen.

UR ska ha en omfattande nyproduktion och egen produktion av program för barn och unga.

UR ska särskilt utveckla programverksamheten för äldre barn och unga.

UR ska ta hänsyn till de språkliga behoven hos barn och unga som tillhör språkliga eller etniska minoritetsgrupper eller är teckenspråkiga.

Kultur

11 § UR ska erbjuda ett mångsidigt utbud som speglar de olika kulturer som finns i Sverige och innehåller program från olika delar av världen.

Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

12 § UR ska beakta behoven hos personer med funktionsnedsättning. Ambitionsnivån när det gäller möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att tillgodogöra sig UR:s utbud ska höjas och tillgängligheten förbättras genom anpassning av utbudet enligt 4 kap. 9 § punkt 5 i radio och tv-lagen, genom tillgänglighetstjänster enligt 5 kap. 12 § i radio och tv-lagen och genom anpassning och utformning av sändningarna enligt 11 kap. 3 § punkt 4 i samma lag. Det långsiktiga målet är att hela utbudet görs tillgängligt för alla medborgare.

Tillgängligheten till program för barn och unga ska prioriteras.

UR ska fortsatt prioritera god hörbarhet, bl.a. genom att vid utformningen av sändningarna beakta att bakgrunds-ljud kraftigt kan försämra möjligheten för personer med hörselnedsättning att ta del av utbudet. Detta gäller särskilt för ljudradiosändningar.

Program ska produceras för särskilda målgrupper. I fråga om program om och för personer med funktionsnedsättning får UR, SR och SVT sinsemellan fördela ansvaret för olika slags insatser.

UR ska ha en kontinuerlig dialog med de berörda grupperna.

Ytterligare krav avseende tillgänglighetstjänster finns i regeringens beslut om tillgänglighetstjänster i UR.

Minoritetsspråk och teckenspråk

13 § UR:s förstasändningar på vart och ett av de nationella minoritetsspråken samiska, finska, meänkieli, romani chib och jiddisch samt på teckenspråk ska öka under tillstånds-

perioden jämfört med 2019 års nivåer.

UR:s samlade programutbud på samiska, finska, meänkieli och romani chib samt på teckenspråk ska, sammantaget med SR:s och SVT:s utbud, uppgå till minst 2019 års nivå. Det samlade utbudet på jiddisch ska, sammantaget med SR:s och SVT:s utbud, öka under tillståndsperioden jämfört med 2019 års nivå.

UR ska även erbjuda ett utbud på andra minoritetsspråk. UR ska ha en kontinuerlig dialog med de berörda grupperna. UR, SR och SVT får sinsemellan fördela ansvaret för olika slags insatser avseende den programverksamhet som omfattas av denna bestämmelse.

Hur sändningsrätten ska utövas

14 § Sändningsrätten ska utövas opartiskt och sakligt. UR ska beakta att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet ska råda i ljudradio och tv.

UR ska före sändning av program så noggrant som omständigheterna medger kontrollera sakuppgifter i programmet. Ämnesval och framställning ska ta sikte på vad som är relevant och väsentligt.

15 § Uppgifter som förekommit i ett ljudradioprogram ska beriktigas när det är befogat. Om en begäran om beriktigande bifalls ska ett beriktigande sändas så snart det kan ske i ett för publiken naturligt sammanhang.

En begäran om beriktigande ska behandlas skyndsamt. Bestämmelser om beriktigande av tv-sändningar finns i 5 kap. 4 § radio och tv-lagen.

16 § Den som har befogat anspråk på att bemöta ett påstående ska ges tillfälle till genmäle. Om en begäran om genmäle bifalls ska ett genmäle sändas så snart det kan ske i eller i anslutning till program av samma eller likartad karaktär som det som anmärkningen avser.

Om en skriftlig begäran om genmäle har avslagits av UR ska bolaget lämna information till den berörde om förutsättningarna för att anmäla bolagets beslut eller dess handläggning av ärendet till granskningsnämnden för radio och tv. Ett beslut om avslag ska innehålla uppgifter om skälen för avslaget.

En begäran om genmäle ska behandlas skyndsamt.

17 § Den enskildes privatliv ska respekteras i programverksamheten om inte ett oavvisligt allmänt intresse kräver annat.

18 § UR ska ta hänsyn till ljudradions och tv:s särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen.

Villkor för reklam, sponsring och produktplacering

19 § UR får inte sända reklam. Förbudet omfattar inte reklam för egen programverksamhet eller för programverksamhet från SR och SVT, utbildningsmaterial eller andra

liknande produkter med direkt anknytning till programmen.

20 § UR får inte sända sponsrade program där sponsorbidraget har tillfallit UR direkt.

UR får sända sådana indirekt sponsrade program som framställs eller har framställts i samarbete med någon annan som fått bidrag från utomstående för sin andel av produktionen, där UR köpt en visningsrätt/sändningsrätt till ett färdigproducerat eller icke färdigproducerat program som fått bidrag, eller som senare får bidrag från utomstående, och som framställs eller har framställts av programföretag i ett annat land inom ramen för åtagande gentemot Europeiska Radiounionen där bidrag till produktionen lämnats från utomstående.

Sträng restriktivitet ska råda när det gäller indirekt sponsrade program som vänder sig till barn under 12 år.

Bestämmelser om sponsringsmeddelande finns i 7 kap. 4–8 §§ och 15 kap. 10 § radio- och tv-lagen.

21 § Vid sändning av reklam enligt 19 § behöver inte reklamslagen omges av ljud- och bildsignaturer enligt 8 kap. 5 § första stycket och 15 kap. 1 § radio- och tv-lagen eller vara minst en minut långa enligt 8 kap. 2 §.

22 § UR får inte sända program där produktplacering enligt 3 kap. 1 § 10 radio- och tv-lagen förekommer.

Beredskaps- och säkerhetsfrågor

23 § UR ska upprätthålla en hög säkerhet för produktion och distribution. Sändningarna ska ske med så god säkerhet att eventuella sändningsavbrott blir så korta som möjligt. UR ska ställa höga krav på de leverantörer som anlitas för programinsamling och distribution av egensändningar.

24 § UR ska utifrån en risk- och sårbarhetsanalys analysera och värdera sändningsverksamheten så att avbrott så långt som möjligt kan undvikas. Detta arbete ska ske efter samråd med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Analysen ska resultera i beredskapsplaner som utöver säkerheten i marknätet särskilt ska uppmärksamma säkerheten i distributionen över internet. Beredskapsplanerna ska årligen före den 1 mars lämnas till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) och till MSB för kännedom.

25 § Om högsta beredskap råder i landet ska SR och SVT utgöra självständiga organisationer med totalförsvarsuppgifter och lyda direkt under regeringen. UR:s resurser ska i en sådan situation tillföras SR och SVT. Om skärpt beredskap råder i landet får regeringen om det finns särskilt behov av detta förordna att vad som sägs i första meningen i detta stycke ska gälla.

De bestämmelser om bolagets programverksamhet som intagits i tillståndsvillkor och medelsvillkor ska vara vägledande också för den verksamhet som bedrivs under skärpt beredskap och vid framtida krisituationer.

Villkor

Medelstillelningen ska förenas med följande medelsvillkor som gäller från och med den 1 januari 2020 och till och med den 31 december 2025.

Ekonomiska förutsättningar

1. UR ska inom tillgängliga ekonomiska ramar göra de prioriteringar som krävs för att uppfylla uppdraget. Verksamheten ska inom ramen för uppdraget bedrivas rationellt. UR ska kontinuerligt vidta åtgärder som syftar till ökad effektivitet och produktivitet. Ett led i detta är att söka samarbetsområden med Sveriges Radio AB (SR) och Sveriges Television AB (SVT). De åtgärder som vidtas kan leda till medelsavstående mellan programföretagen.

2. Medlen ska användas för företagets kärnverksamhet. Kärnverksamheten är att producera och sända radio- och tv-program till allmänheten, och att producera och tillhandahålla radio- och tv-program till allmänheten på företagets egna plattformar som finns på fritt tillgängliga och öppna delar av internet. Medlen ska också i förekommande fall användas till kompletterande verksamhet, dvs. verksamhet som syftar till att utveckla och stödja kärnverksamheten och förbättra

möjligheterna för allmänheten att tillgodogöra sig denna.

3. Sidoverksamheter till UR:s sändningsverksamhet ska bära sina egna kostnader och i övrigt bedrivs på ett konkurrensneutralt sätt i förhållande till andra företag som tillhandahåller motsvarande tjänster. Sidoverksamheter ska redovisas som egna resultatområden. Det ska finnas en resultaträkning och, om god redovisningssed så kräver, en balansräkning för dessa verksamheter. Redovisningen ska ingå som en del av årsredovisningen som granskas av bolagets revisorer.

4. UR ska tillsammans med SR och SVT avstå medel för Sveriges Radio Förvaltnings AB:s kostnader enligt avtal mellan programföretagen. I avtalet ska även eventuella medelsavstående mellan programföretagen som följer av punkt 1 redovisas.

5. SVT ska enligt bolagets medelsvillkor betala SVT:s och UR:s sammanlagda distributionskostnader i enlighet med avtal mellan bolagen.

Verksamhet

6. UR:s sändningar riktade till Sverige ska kunna tas emot av allmänheten utan villkor om särskild betalning.

7. UR ska delta i den tekniska utvecklingen av produktions- och distributionsteknik för radio och tv. För att nå lyssnarna och tittarna är det nödvändigt att kärnverksamheten distribueras på olika plattformar. Vid distribution på internet bör de egna plattformarna vara prioriterade.

8. Utbudet ska utformas på ett sådant sätt att så många som möjligt kan tillgodogöra sig programmen. UR bör iakttå försiktighet när det gäller satsningar på oprövad teknik eller teknik som inte alla lyssnare och tittare har tillgång till.

9. UR ska ha öppna och tydliga riktlinjer om hur företaget förhåller sig till distribution på plattformar som inte är UR:s egna.

10. UR får utnyttja SVT:s sändningsutrymme med syfte att nå allmänheten i Finland och övriga världen. Sändningarna ska i allt väsentligt utgöras av UR:s ordinarie sändningar. Till den del sändningarna görs tillgängliga utanför Sverige ska verksamheten bära sina egna kostnader.

11. UR ska särskilja vad som är att betrakta som kärnverksamhet och kompletterande verksamhet och upprätthålla en god balans i omfattningen mellan dessa. Den kompletterande verksamheten ska utgå från och ha en tydlig koppling till kärnverksamheten.

Sidoverksamheter ska inte ges en sådan omfattning eller vara av sådan karaktär att de kan riskera att inkräkta på kärnverksamheten eller skada förtroendet för radio och tv i allmänhetens tjänst.

12. UR ska fortsatt ägna särskild uppmärksamhet åt tillgängligheten till och kunskap om programmen. En del i detta är att samarbeta med aktörer inom utbildning och forskning för att öka tillgängligheten till föreläsningar.

13. Överenskommelser mellan SR, SVT och UR rörande insatser på minoritetsspråk och teckenspråk samt för personer med funktionsnedsättning ska sändas till regeringen (Kulturdepartementet) och Myndigheten för press, radio och tv innan verksamhetsåret börjar.

Förhandsprövning

14. Nya tjänster av större betydelse eller väsentliga ändringar i befintliga tjänster inom ramen för den kompletterande verksamheten som UR vill lansera ska anmälas till regeringen för godkännande. Anmälan ska även sändas till Myndigheten för press, radio och tv. Anmälan ska vara utförlig och tydlig. Den ska så långt det är möjligt utformas för att kunna utgöra underlag för ett öppet remissförfarande.

Anmälan ska innehålla

- En utförlig beskrivning och motivering av tjänsten som utgår från tjänstens värde för publiken och relevans för uppdraget i allmänhetens tjänst,
- En redogörelse för vad tjänsten tillför i relation till existerande egna respektive andras tjänster,

- En beskrivning av hur tjänsten påverkar övrig verksamhet, bl.a. med avseende på ekonomiska konsekvenser,
- En redogörelse för målgrupp och förväntad användning bland befolkningen,
- Uppgifter om planerad lansering och expansion,
- En bedömning av tjänstens marknadspåverkan, t.ex. med avseende på vilka aktörer som påverkas och hur, och
- En kortfattad sammanfattning av ovanstående.
- Anmälan av en tjänst till förhandsprövning behöver inte göras om verksamheten pågår i högst 12 månader,
- Om tjänsten är begränsad geografiskt eller i fråga om publik, eller
- Om avsikten med tjänsten är att få erfarenheter av och kunskap om en ny teknik eller innovativ tjänst.
- Om en tjänst inte godkänns ska företaget upphöra att erbjuda tjänsten.

Organisation

15. UR bestämmer om regional indelning av organisationen.

16. UR ska bidra till att stärka en livskraftig produktionsmarknad i hela landet. UR ska i dialog med externa produktionsbolag säkerställa att företagets organisation för inköp och beställning av extern produktion präglas av tydlighet.

17. UR ska fördjupa sitt samarbete med SR och SVT när det gäller fördelning och placering av sändningstid för UR:s program så att de får ett brett genomslag. Om oenighet uppstår mellan företagen ska frågan avgöras av en skiljenämnd enligt lagen (1999:116) om skiljeförfarande.

18. Staten får, om UR:s sändningstillstånd upphör, inlösa byggnader, inredning och utrustning samt övriga inventarier och installationer som tillhör UR. Kan överenskommelse inte träffas om lösenbeloppet, ska detta bestämmas av tre värderingsmän som utses enligt lagen (1999:116) om skiljeförfarande. UR ska medverka till att företag som staten bestämmer utan särskilt vederlag får överta de lokaler som UR förhyrt. UR medger att personal anställd för programverksamheten får övergå till anställning i sådant företag senast när tillståndet upphör att gälla.

Redovisning och revision

19. UR ska årligen följa upp och redovisa hur uppdraget i allmänhetens tjänst har fullgjorts enligt villkor i sändningstillstånd, medelsvillkor och andra beslut av regeringen som meddelats med stöd av radio- och tv-lagen (2010:696). Redovisningen ska ges in till regeringen (Kulturdepartementet) och Myndigheten för press, radio och tv senast den 1 mars varje år.

UR ska redovisa samtliga verksamhets- och programområden och hur det säkerställts att all verksamhet uppfyller de krav som ställs på företaget i sändningstillstånd och medelsvillkor.

Den programverksamhet på internet som UR vill tillgodoräkna sig (vid uppfyllandet av uppdraget) ska redovisas tydligt och utförligt i redovisningen.

UR ska redovisa och kommentera hur uppdraget fullgjorts med avseende på bl.a. volym, kostnader och intäkter samt nyckeltal som visar effektivitet och produktivitet. Samarbets- och effektiviseringsåtgärder ska rapporteras i redovisningen.

UR ska särskilt redogöra för företagets intäkter vid sidan av avgiftsmedel. I den redovisningen ska ingå:

- Vilka kommersiella samarbeten som företaget har deltagit i och vilka intäkter de har genererat, med förtydligande exempel,
- Hur företaget har säkerställt sitt oberoende vid kommersiella samarbeten och vid indirekt sponsring,
- Företagets kontakter med olika delar av utbildningsväsendet och vilka satsningar som gjorts med anledning av det utökade utbildningsuppdraget, och
- eventuella sidoverksamheter som företaget har bedrivit.

UR ska redovisa hur företaget arbetar för att tillämpa riktlinjerna om distribution på plattformar som inte är företagets egna.

UR ska redogöra för vilka nya programtjänster eller andra tjänster av större betydelse inom ramen för kärnverksamheten och den kompletterande verksamheten som har lanserats under året. Detta gäller oavsett om tjänsterna har anmälts för godkännande enligt punkt 14 eller inte. För de tjänster som har lanserats på försök ska det anges hur lång försökstid som har planerats för dessa. ►

20. Programstatistiken ska utformas så att jämförelser blir möjliga över tid. Redovisningen ska uttrycka olika programkategoriers andel av den totala sändningstiden, när olika programtyper sänds samt resursförbrukningen för respektive kategori. Redovisningen ska även avse omfattningen av tittande och lyssnande och publikens reaktioner samt företagets planer för kommande år.

21. SR, SVT och UR ska i samverkan fortsatt utveckla sin redovisning med inriktning på att så långt som möjligt åstadkomma en gemensam redovisningsform som kan tillämpas i den årliga redovisningen. I arbetet ska ingå att definiera och operationalisera centrala begrepp i tillstånds- och medelsvillkoren, ta fram konkreta uppföljningsbara resultatmätt

baserade på dessa och att utveckla arbetet med att mäta och redovisa olika indikatorer på kvaliteten och särarten i programutbudet. Resultatmåttarna bör utformas så att de ger väsentlig information om uppdraget och förmedlar viktiga erfarenheter av verksamheten. Programföretagen ska på olika sätt stimulera en fortlöpande offentlig diskussion om verksamheten.

22. UR ska säkerställa att företagets revisorer ges möjlighet att granska företagets redovisning enligt punkt 19 och, i förekommande fall, särredovisningar av uppdrag i särskilda regeringsbeslut. Utåtande över dessa granskningar ska ske i särskilda revisorsintyg som tillställs regeringen (Kulturdepartementet).

9.7 Policy för UR:s närvaro på tredjepartsplattformer

UR:s policy omfattar principer för UR:s närvaro på tredjepartsplattformer (TPP). Policyn är utformad utifrån UR:s distributionsstrategi 2020 samt regeringens proposition 2018/19:36 *Ett modernt public service nära publiken*. Som levande dokument ses policyn över regelbundet.

1. UR:s definition av TPP

I enlighet med UR:s distributionsstrategi 2020 definieras TPP här som såväl sociala medieplattformer (t.ex. Facebook, Instagram och Twitter) som distributionsplattformer (t.ex. Spotify, Youtube och Google) och externa mediaspelare (t.ex. Chromecast, Apple-TV). UR:s programutbud återfinns även på olika lärplattformer som används ute i landets skolor då lärare kan länka till UR:s digitala plattformer UR Play och UR Access. Här är det alltså inte UR som väljer vilket programutbud som ska distribueras på dessa plattformer vilket gör att lärplattformer inte omfattas av denna policy.

2. Syftet med UR:s närvaro på TPP

Sociala medier och globala distributionsplattformer har blivit en naturlig del av människors medievardag och det är därför självklart att UR, med sin oberoende och pedagogiska journalistik, är närvarande där. Grundprincipen för UR är dock att utbudet alltid ska finnas tillgängligt på de egna plattformarna, närvaron på TPP är därför ett komplement till UR:s egna online-tjänster. Vissa målgrupper, särskilt ungdomar och nyanlända, finns i nuläget främst på TPP. UR:s närvaro på TPP syftar till att stärka relationen med olika målgrupper och skapa värde för nya användare. Samtidigt ska UR:s oberoende i förhållande till kommersiella plattformer inte äventyras.

3. UR:s former av närvaro på TPP-distribution samt kommunikation och marknadsföring

TPP ger UR nya möjligheter att leva upp till sitt uppdrag och på ett effektivt sätt nå relevanta målgrupper. Tack vare möjligheten till dialog i sociala medier kan publiken komma med synpunkter på UR:s verksamhet, utbud och bidra till programutveckling. Genom UR:s närvaro på TPP kan UR också uppfylla sitt uppdrag att vara relevant för hela Sveriges befolkning.

Med *distribution* på TPP strävar UR efter att:

- Erbjuda ett sakligt och opartiskt utbud även på TPP.
- Bygga en relation till och bidra till dialog med användarna för ökat lärande, diskussion och inspiration till att dela med sig till andra av utbudet, samt
- Bredda och öka användningen av UR:s utbud genom att distribuera relevant utbud för olika målgrupper som annars är svåra att nå via de egna plattformarna, och
- Därmed på sikt få nya målgrupper att upptäcka och använda UR Play.

Med *kommunikation och marknadsföring* på TPP strävar UR efter att:

- Bredda och öka användningen av UR:s utbud genom att nå ut till relevanta målgrupper där de befinner sig,
- Bygga en relation till och ha dialog med användarna i relevanta målgrupper, samt
- Bidra till att användare känner till och använder UR:s egna plattformer.

För att UR:s utbud ska nå ut kan UR välja att - med restriktivi-

tet, i vissa fall - betala för att *marknadsföra* UR:s utbud genom att sponsra eller annonsera innehåll på TPP. UR kan exempelvis köpa marknadsföring i sociala medier vid programannonseringar, olika evenemang och för att uppmärksamma vissa satsningar och erbjudanden. UR kan också i vissa fall köpa marknadsföring i sociala medier för att nå målgrupper för att säkerställa att UR når ut till en mångfald av användare som speglar Sveriges befolkning. UR köper aldrig marknadsföring riktad mot barn under 13 år på TPP.

4. UR:s principer för publicering på TPP

UR strävar efter *likabehandling* av externa plattformer. Detta gäller bl. a. deras standard och tekniska förutsättningar, deras tjänster och deras hållbarhet och potential att nå önskade målgrupper. Samtidigt måste en plattformens möjligheter/potential avvägas i det enskilda fallet med ekonomiska och andra resurser som krävs av UR för att anpassa sig till dess tekniska och andra krav.

Angående *kriterier för val* av TPP och specifik närvaro på Youtube, Spotify, Itunes, Acast, Facebook, Instagram m. fl. hänvisas till distributionsstrategin 2020. Angående de interna principerna för (av)publicering på TPP hänvisas även till UR:s publiceringspolicy 2020.

När det gäller det programinnehåll som UR publicerar på TPP gäller att samma *programetiska principer* som tillämpas i broadcast ska tillämpas på tredjepartsplattformer. Detta gäller framför allt saklighet, opartiskhet, respekt för privatlivet, otillbörligt gynnande av kommersiella intressen, hänsyn till mediets genomslagskraft och försvar av demokratins grunder.

UR är också medvetet om möjliga risker som är kopplade till att befinna sig t. ex. i en reklamfinansierad miljö samt att det oftast saknas en ansvarig utgivare på dessa plattformer. Därför ska UR:s närvaro på TPP vara konsekvent *restriktiv*. UR ska dessutom aldrig vara beroende av någon TPP som enda distributionskanal. Det innebär att UR överväger vid varje val av TPP och vid varje publicering på den: Uppfylls UR:s principer för att distribuera eller marknadsföra innehåll på de utvalda plattformarna? Vad gör UR om principerna bryts?

Dessa principer gäller för UR:s närvaro på TPP:

- UR har det redaktionella ansvaret för UR:s program
- UR tar aldrig del av reklamintäkter och UR:s innehåll ska inte brytas av reklam
- Fri tillgång för användare till UR:s program på TPP
- Kontroll över UR:s varumärken – det ska finnas möjlighet för UR att skapa egna ytor (kanal/sida/konto el. dyl.) för ökad kontroll
- Tydlig placering respektive exponering av UR:s varumärke(n)
- Säkerställande av användartrygghet
- UR strävar efter att uppnå tillgång till/tillräcklig transparens kring användardata som samlas in genom UR:s utbud

Eftersom UR har kontroll över sina egna kanaler, konton och andra distributionsformer kan UR alltid agera själv och oberoende genom att avpublicera/blockera sitt innehåll om en plattform bryter mot de ovan nämnda principerna. En annan möjlighet är att avpublicera eller ändra publiceringen enligt avtal med TPP.

UR förbehåller sig möjligheten att kunna avstå från dessa principer i vissa lägen och under begränsad tid. Detta kan bland annat vara pågående försöksverksamhet av UR:s tjänster på TPP eller plötsligt uppstående situationer/krislägen.

© 2023 Sveriges Utbildningsradio AB
Kontakt: UR Strategi, 105 10 Stockholm

Redaktör: Mette Hultgren

Skribenter: Maria Almström, Eva Blomberg, Christina Friberg,
Åsa Hemborg, Mette Hultgren, Annelie Lindmark, Danjel Nam,
Peder Olsson, Jannike Qvarnsköld Thomas Widén

Bildredaktörer: Lotta Ahrnstedt Öster, Torbjörn Ekebacke

Grafisk formgivning: Sophie Graalheim

Tryckeri: Tryckservice i Ängelholm

Omslag: Bilden är tagen av Mattias Bardå
i samband med inspelningen av *Hjärta & Hjärna*.

UR:s public service-redovisning 2022 har behandlats
och beslutats av UR:s styrelse den 22 februari 2023.

Sveriges Utbildningsradio AB

Oxenstiernsgatan 34 • 105 10 Stockholm
ur.se • urplay.se